

ผลการประยุกต์ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

นางสาวอุมาพร พิณีภารการณั

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2550

**The Effects of Application of the Teaching Method Based on the Creative
Thinking Development Process to Develop Creative Thinking in
Thai Language of Prathom Suksa II Students under
Prachuap Khiri Khan Educational Service
Area Office 2**

Miss Umaporn Pinichparagarn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2007

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการประยุกต์ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

ชื่อและนามสกุล นางสาวอุมาพร พินิจการการณ์

แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

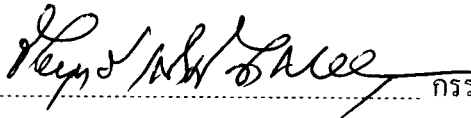
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ธีรยุทธ เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา
2. ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี
3. รองศาสตราจารย์นภลัย สุวรรณธาดา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

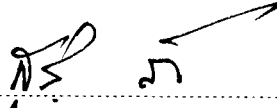
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ทินรัตน์)

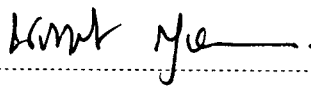
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธีรยุทธ เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา)

กรรมการ

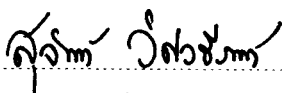
(ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์นภลัย สุวรรณธาดา)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 13 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการประยุกต์ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

ผู้วิจัย นางสาวอุมาพร พินิจการการณ์ **ปริญญา**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ธีรยุทธ เสนิงค์ ณ อยุธยา (2) ศาสตราจารย์ ดร.ศุมาลี สังข์ศรี
 (3) รองศาสตราจารย์นภลัย สุวรรณธาดา ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ (3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กับนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 96 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวม 96 ห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 มีจำนวน 50 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม ได้ 2 ห้องเรียน ได้ โรงเรียนบ้านหนองขาม(สันติกาญจน์ราษฎร์บำรุง) 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มทดลอง และโรงเรียน บ้านศาลาลัย 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มควบคุม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและในรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและในรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (3) ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและรายด้านในด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดริเริ่ม หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านความคิดยืดหยุ่นนั้นพบว่าสูงกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ ความคิดสร้างสรรค์ วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย
 นักเรียนชั้นประถมศึกษา

Thesis title: The Effects of Application of the Teaching Method Based on the Creative Thinking Development Process to Develop Creative Thinking in Thai Language of Prathom Suksa II Students under Prachuap Khiri Khan Educational Service Area Office 2

Researcher: Miss Umaporn Pinichparagarn ; **Degree:** Master of Education (Curriculum and Instruction); **Thesis advisors:** (1) Dhirayutdha Senivong Na Ayudhaya, Associate Professor; (2) Dr.Sumalee Sungsi, Associate Professor; (3) Naphalai Suwannathada, Associate Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to compare students' creative thinking on Thai subject before and after using the Teaching Method Based on the Creative Thinking Development Process (2) to compare students' creative thinking on Thai subject before and after using the conventional teaching method (3) to compare students' creative thinking on Thai subject between students who using the Teaching Method Based on the Creative Thinking Development Process and using the conventional teaching method

The research population consisted of 96 Prathom Suksa II classrooms in Prachuap Khiri Khan Educational Service Area 2 from 96 schools, in the first semester of 2008 academic year. The research sample was cluster random sampling consisted of 50 students. The experimental group used the Teaching Method Based on the Creative Thinking Development Process consisted of 25 students from Bannongkham School. The control group used the conventional teaching method consisted of 25 students from Bansalalai School. This research was quasi-experimental research. The research instruments included the Teaching Method Based on the Creative Thinking Development Process lesson plans, the conventional teaching lesson plans and the creative thinking processing test on Thai subject. The statistical analysis being employed included the mean, standard deviation, t-test and ANCOVA.

The research finding indicated that: (1) the students' creative thinking on Thai subject in the overall and individual components of creative thinking after using the Teaching Method Based on the Creative Thinking Development Process was significantly higher than before using the Teaching Method Based on the Creative Thinking Development Process at the .01 level. (2) the students' creative thinking on Thai subject in the overall and individual components of creative thinking after using the conventional teaching method was not significantly higher than before using the conventional teaching method. (3) the students' creative thinking on Thai subject of the student who used the Teaching Method Based on the Creative Thinking Development Process was significantly higher than those who used the conventional teaching method at the .01 level, when components of creative thinking were considered, it was found that: creative thinking components of fluency and originality were significantly higher, at the .01 level, creative thinking components of flexibility was not significantly higher than those who used the conventional teaching method.

Keywords: Creative Thinking, the Teaching Method Based on the Creative Thinking Development Process, Thai subject, Prathom suksa student

กิตติกรรมประกาศ

การวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ธีรยุทธ เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี และ
รองศาสตราจารย์นภลัย สุวรรณธาดา ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้แนวคิด และติดตามการทำ
วิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์हरรรษา ผลาทร ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุเทพ ลิ้มอรุณ และอาจารย์รังสรรค์ เฟิงนู ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองขาม
(สันติกาญจน์ราษฎร์บำรุง) โรงเรียนบ้านศาลาล้อย โรงเรียนบ้านสามร้อยยอด โรงเรียนบ้าน
หนองคาง โรงเรียนบ้านลาดวิถี และโรงเรียนบ้านเนินกรวด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวก
ความสะดวกในการเก็บข้อมูล และทดลองสอน

ขอขอบคุณอาจารย์ประภา วงษ์ตั้ง อาจารย์เบญจมากรณ์ กลิ่นพูน และ
อาจารย์สุวรรณ ปัญจมหาศิริ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และกำลังใจในการทำการวิจัยครั้งนี้ด้วยดี
เสมอมา

ท้ายสุดขอโน้มระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ผู้ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจ
ในการวิจัยครั้งนี้ และขอโน้มระลึกถึงพระคุณของครูอาจารย์ทุกท่านที่ให้การอบรม สั่งสอน
ถ่ายทอดความรู้ จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จด้วยดี

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้สนใจการศึกษาทั้งหมด

อุมาพร พินิจการการณ

กรกฎาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ความคิดสร้างสรรค์	10
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
รูปแบบการวิจัย	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ประกอบการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์การพัฒนาคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สรุปผลการวิจัย	65
วิธีดำเนินการวิจัย	67
วิเคราะห์ข้อมูล	67
สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	78
ก แผนการสอนที่ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	79
ข แผนการสอนแบบปกติ	204
ค แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา	297
จ การหาคุณภาพเครื่องมือ	305
ประวัติผู้วิจัย	316

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	กำหนดการสอนรายวิชา ท 12101 ภาคเรียนที่ 1 44
ตารางที่ 2.2	เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองสอน 48
ตารางที่ 3.1	แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตาม โครงสร้างทางสติปัญญา ของกิลฟอร์ด 57
ตารางที่ 4.1	ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง 62
ตารางที่ 4.2	ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม 63
ตารางที่ 4.3	ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 64

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงแบบจำลองโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด	12
ภาพที่ 2.2 แสดงลักษณะการคิดอเนกนัยตามโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง ของกิลฟอร์ด	13
ภาพที่ 2.3 แสดงผลของการคิดในลักษณะการแปลงรูปตามโครงสร้าง ของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด	15
ภาพที่ 2.4 แสดงแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียตอนใต้ โดยวัดเซลล์ต่างๆ ตามโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด	35

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคปัจจุบันนี้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาส่งผลให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนในสังคมจึงควรต้องพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ รู้จักติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่างๆอยู่เสมอ สามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวันได้ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาว่าควรจะต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปรับคุณภาพการศึกษาของไทย โดยปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขสำคัญในการกำหนดคุณภาพการศึกษา ได้แก่ คุณภาพของระบบการศึกษา คุณภาพของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ความเหมาะสมและความทันสมัยของสื่อเทคโนโลยี รวมทั้งทรัพยากรสนับสนุน เพื่อให้มีระบบการศึกษาที่ดีและมีการเรียนรู้ที่มุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษาของประชาชนคนไทยทั้งหมด (ปรัชญา เวสารัชช์ 2544: 2)

ในการปฏิรูปการศึกษาได้มีการประกาศอย่างชัดเจนโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติว่า หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูป การเรียนรู้จากที่เคยยึดวิชาเป็นตัวตั้ง เปลี่ยนมาเป็นยึดคนมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่าเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สิ่งที่ต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาไทยคือ แนวคิดและการปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยตรง รวมไปถึงผู้เรียนที่จะต้องรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้เรียนรู้ ผู้ปกครองหรือประชาชนทั่วไป จะต้องยอมรับในรูปแบบหรือวิธีการที่บุตรหลานของตนจะได้รับในลักษณะที่แตกต่างจากเดิม (นวลจิตต์ เชาวศิริพิงศ์ 2545: 22) นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พุทธศักราช 2545-2549 ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพของคนไทยไว้ว่า ควรเปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนสามารถคิดเป็น มีเหตุผล และมีความคิดสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2548: 4) ส่วนแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) กล่าวว่าควรส่งเสริมให้มีการพัฒนารอบด้านปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นการปฏิบัติในสภาพจริง รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ 2548: 4) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้อธิบายถึง แนวการจัดการศึกษาไว้ในหมวดที่ 4 มาตรา 24 ว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้จะต้อง

เน้นฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และ การประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ 2544: 19) ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนด จุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานในการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้าน การมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า มีความรู้อัน เป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพ ในการจัดการ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ปรับเปลี่ยนวิธีการคิด วิธีการทำงานได้ เหมาะสมกับสถานการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545: 4) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ที่ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ใน มาตรฐานที่ 4 ว่าเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 2549: 11) ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องเตรียมคน ให้มีคุณลักษณะ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี กล่าวคือ เป็นผู้ใฝ่การเรียนรู้ รู้จักคิดและวิเคราะห์ ใช้เหตุและผลเชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 24)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ทุกหน่วยงานทางการศึกษาให้ความสำคัญกับเรื่องการคิด การคิดจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ที่ผ่านมการคิดของเด็กไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะ เด็กไทยยังคิดไม่ได้ คิดไม่เป็น สมบัติ การจนารักพงศ์ (2545: 14) ได้กล่าวถึงปัญหาทางด้านการคิดไว้ว่า เด็กไทยคิดไม่เป็น ไม่พยายามคิด ไม่อดทนใน การคิด ขาดทักษะการคิด ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องสอนและฝึกทักษะการคิดให้เด็กไทย ครูผู้สอนจึงควรพัฒนาปรับกระบวนการเรียนการสอนให้เด็กไทยของเรา คิดเป็น ทำเป็น และ แก้ปัญหาได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2548: 4) เพราะคนที่มีทักษะการคิดจึงจะอยู่รอดได้ในสังคมที่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และช่วยคิดแก้ปัญหาต่างๆ ของประเทศไทยให้ลุล่วงไปได้ (สมบัติ การจนารักพงศ์ 2545: 3) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ความคิดสร้างสรรค์” เป็นทักษะหนึ่ง ที่ควร ได้รับการส่งเสริม เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่ง มีคุณภาพมากกว่าความสามารถด้านอื่นๆ และเป็นปัจจัยที่จำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริม ความก้าวหน้าของประเทศชาติ ประเทศใดก็ตามที่สามารถแสวงหา พัฒนา และดึงเอาศักยภาพเชิง สร้างสรรค์ของประชาชนในประเทศชาติออกมาใช้ประโยชน์ได้มากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสพัฒนา และเจริญก้าวหน้าได้มากเท่านั้น (อารี พันธุ์ณี 2543: 1)

แต่จากผลการสำรวจระดับสติปัญญาของเด็กไทยในปีพุทธศักราช 2546 - 2549 ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พบว่า ระดับสติปัญญาของเด็กไทยอยู่ที่ 88 จุด ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานสากล ที่กำหนดว่าค่าระดับสติปัญญาปกติอยู่ที่ 90 - 100 จุด (ผู้จัดการรายวัน 2549) ปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนรู้ และทำให้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตกต่ำ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับคุณภาพการศึกษาของประเทศอื่นๆ (สยามรัฐ 2549) นอกจากนี้ ผลสรุปของการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.)พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับปรับปรุงเป็นส่วนใหญ่ (กระทรวงศึกษาธิการ 2549: 41)

การคิดที่ครูควรฝึกให้กับเด็กนั้นมีหลายอย่างเช่น คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดตัดสินใจ คิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดประเภทอื่นๆ แต่ความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นคุณลักษณะทางการคิดอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะจะทำให้เด็กสามารถสร้างความคิด สร้างจินตนาการ ไม่จนต่อสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่กำหนดไว้ ความคิดสร้างสรรค์คือพลังทางความคิดที่เด็กๆ ทุกคนมีมาแต่กำเนิด หากได้รับการกระตุ้น การพัฒนาพลังแห่งความคิดสร้างสรรค์จะทำให้เด็กเป็นคนมีอิสระทางความคิด มีความคิดที่ฉีกกรอบ และสามารถหาหนทางในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้เสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 26) ความคิดสร้างสรรค์จะช่วยยกระดับความสามารถ ความอดทน และความคิดริเริ่มของบุคคล อีกทั้งยังช่วยให้คนพัฒนาตน พัฒนางาน มีโอกาสใช้ความสามารถต่างๆ อย่างเต็มศักยภาพ สามารถสร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนตนและส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ 2546: 40) ซึ่งการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จะแตกต่างจากการพัฒนาในด้านอื่นๆ เพราะพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กจะค่อยเจริญงอกงามขึ้นตามระดับอายุ วุฒิภาวะ และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์กลับเจริญสูงสุดช่วงแรกในตอนวัยเด็ก (อารี พันธุ์ณี 2543: 45) และสอดคล้องกับพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับประถมศึกษาที่อารี พันธุ์ณี ได้รวบรวมสรุปมาจากนักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ บาคาน (Bakan, 1960) ทอเรนซ์ (Torrance, 1962,1967) ลิกอน (Ligon, 1957) ที่มีข้อสรุปตรงกันว่า พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความเจริญทางด้านความคิดสร้างสรรค์พัฒนาตามลำดับ โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จะเด่นชัดมากกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และจะลดลงอย่างเห็นได้ชัดในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (อารี พันธุ์ณี 2543: 55-63) ดังนั้นการจัดกิจกรรมพัฒนา

ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจึงควรจัดในช่วงชั้นที่ 1 คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นั้นก็สามารถพัฒนาไปได้ในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ เพราะทั้ง 8 กลุ่มสาระนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มสาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ ส่วนกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์

(กระทรวงศึกษาธิการ 2545: 5) บุคคลสำคัญที่จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้ก็คือ ครูผู้สอน (สมบัติ การจนารักษ์ 2545: 4) เพราะครูจะต้องสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ต้องสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความหมายของการเรียนรู้ชีวิต เรียนรู้โลกอนาคตและเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้จะต้องมีพื้นฐานมาจากการพัฒนาการสอนที่เริ่มจากกระบวนการคิดเป็นสำคัญ (บุญเลี้ยง ทุมทอง 2550 : คำนำ) และยังไปสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายข้อ 2 ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในตัวเด็กอยู่ที่เทคนิคและวิธีการสอนของครูผู้สอน แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้โดยการจัดประสบการณ์ หรือสิ่งเร้ามากระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ อันได้แก่ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงออกด้วยการพูดหรือการกระทำตามจินตนาการและความพึงพอใจของผู้เรียน (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำวังนัง 2544: 81)

ในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ สาระการเรียนรู้ภาษาไทยนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งโดยลักษณะของวิชาแล้ว สามารถช่วยให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากธรรมชาติ โครงสร้าง ตลอดจนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งเน้นพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ ในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนั้นเกี่ยวพันกับความคิดของมนุษย์เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด การเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล (กระทรวงศึกษาธิการ 2545: 2 - 3)

แต่จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองขาม รอบที่ 1 (พ.ศ.2547) ในมาตรฐานที่ 4 ที่ระบุว่าผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ พบว่ามีระดับคุณภาพพอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 2547: 19) และผลการประเมินในรอบ 2 (พ.ศ.2549 - 2553) พบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในมาตรฐานที่ 4 การประเมินอิงเกณฑ์มีผลการประเมินคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 72.94 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 2550: 32) ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของโรงเรียนบ้านหนองขามที่กำหนดว่าผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ร้อยละ 80 (โรงเรียนบ้านหนองขาม(สันติกาญจน์ราษฎร์บำรุง) 2549: 18) ดังนั้นปัญหานี้จึงเป็นปัญหาที่โรงเรียนจะต้องรีบแก้ไข โดยมุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนตั้งแต่ระดับช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สามารถพัฒนาได้ดีที่สุด ด้วยวิธีสอนที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งวิธีสอนตามขั้นตอนของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและประยุกต์มานี้ ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ดี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนตามขั้นตอนของกระบวนการคิดสร้างสรรค์กับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียน จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลการประยุกต์ใช้วิธีสอนตามกระบวนการ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กับนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.3 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 96 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวม 96 ห้องเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันเนื่องจากตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรเดียวกัน และจัดชั้นเรียนแบบละความสามารถ

4.2 ตัวแปรที่จะศึกษา ประกอบด้วย

4.2.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

4.2.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย

4.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ใช้เวลาสอนทั้งหมด 18 ชั่วโมง

5. นิยามคำศัพท์เฉพาะ

5.1 **ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย** หมายถึง กระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะความคิดนอกกรอบ ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ลักษณะความคิดดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ทางภาษาเดิมที่มีกับประสบการณ์ใหม่ ในรูปแบบของกระบวนการ สามารถสร้างผลงานที่แปลกใหม่ นำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ที่ประสบ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะกล่าวครอบคลุม 3 ด้าน ดังนี้

5.1.1 **ความคิดริเริ่ม** หมายถึง ความคิดที่แปลกใหม่ ที่ไม่เคยมีหรือไม่ซ้ำกับคนอื่น อาจเกิดจากการรวบรวมความรู้เดิมมาดัดแปลงหรือประยุกต์ให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.1.2 **ความคิดคล่องตัว** เป็นความสามารถในการผลิตความคิดได้อย่างรวดเร็ว มีปริมาณมาก ภายใต้กรอบเวลาที่จำกัด

5.1.3 **ความคิดยืดหยุ่น** หมายถึง ความสามารถในการคิดที่สามารถเห็นสิ่งต่างๆ ในแง่มุมใหม่เป็นปัจจัยที่สนับสนุนความคิดคล่อง ให้พัฒนาแตกแขนงในทิศทางที่แตกต่าง ไม่ซ้ำซ้อน นำไปสู่การคิดที่มีคุณภาพ

5.2 **วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง กระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของนักการศึกษาหลายท่าน พบว่ามีการลำดับขั้นตอนไว้แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาถึงหลักการและขั้นตอนต่างๆ จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ เมื่อผู้วิจัยเปรียบเทียบกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละทฤษฎีแล้ว สามารถประมวลและประยุกต์กระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 “คุย” เชื่อมโยงความคิด คือการเลือกใช้สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนคิดอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดได้สะดวกขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 “โครง” การวางกรอบความคิดของสิ่งที่ศึกษา เป็นเค้าโครงหรือทิศทางในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 “คิด” การทำความเข้าใจกับสาระของเรื่อง ช่วยปรับ แก้ไขความคิดของนักเรียนแต่ละคน โดยการนำเสนอคำถามที่ทำให้การคิดแบบใหม่ ให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์ที่จะคิดแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา

ขั้นตอนที่ 4 “คลุก” การแลกเปลี่ยนความคิดในสภาพที่อบอุ่นและเป็นมิตร

ขั้นตอนที่ 5 “ค้น” การริเริ่มที่จะคิดและเลือกค้นคว้าในสิ่งที่สนใจศึกษา และหาข้อมูลที่จะสร้างงานจากความคิดของตน โดยศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ และแหล่งข้อมูลต่างๆ

ขั้นตอนที่ 6 “ค้น” การนำความรู้ซึ่งได้จากกระบวนการต่างๆ นำมาสร้างชิ้นงานให้เป็นรูปธรรมและนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

5.3 การสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2544 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

5.4 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งดัดแปลงมาจาก ราตรี ม่วงอ่อน เนื้อหาที่ใช้สร้างแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2544

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 นักเรียนที่ได้รับการพัฒนามีความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยสูงขึ้น
- 6.2 เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องผลการประยุกต์ใช้วิธีสอนตามขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเสนอผลการศึกษาค้นคว้าดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
  - 1.1 ความหมายที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
  - 1.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
  - 1.3 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์
  - 1.4 พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยประถมศึกษา
  - 1.5 คุณลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์
  - 1.6 การส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
  - 1.7 การวัดความคิดสร้างสรรค์
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 2.1 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1
  - 2.2 คำอธิบายรายวิชา ท 12101
  - 2.3 กำหนดการสอนรายวิชา ท 12101
  - 2.4 หน่วยการสอนที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

1.1 ความหมายที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์มาจากภาษาอังกฤษคำว่า “Creative Thinking” ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาที่ตระหนักถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ ให้ความหมายไว้ในแง่มุมต่างๆ ดังนี้ กิลฟอร์ด (Guilford, 1950 อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี 2545: 3) ได้กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดอเนกนัย คือความคิดหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่ความคิดประดิษฐ์แปลกใหม่ รวมถึงการคิด ค้นพบ วิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จด้วย ลักษณะความคิดอเนกนัยประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่นในการคิด และความคิดละเอียดลออ ทอแรนซ์ (Torrance, 1962) อ้างถึงใน มลิวัดย์ ลับไพรี และ ortsย วิมลโนช 2549: 24) ให้ความหมายว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการของความรู้สึที่ไวต่อปัญหาหรือสิ่งที่บกพร่องขาดหายไป แล้วรวบรวมความคิดสร้างสรรค์คิดตั้งเป็นสมมติฐานขึ้น จากนั้นก็ทำการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อทดสอบสมมติฐานนั้น ออสบอร์น (Osborn, 1957) อ้างถึงใน ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ 2540: 4) ให้คำจำกัดความว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นจินตนาการประยุกต์ (Applied Imagination) หมายถึงจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อคลี่คลายปัญหาที่ยากที่มนุษย์ประสบอยู่ ความคิดในการจินตนาการจึงเป็นลักษณะสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ซึ่งจะนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นหรือการผลิตสิ่งแปลกใหม่ วอลลาซและโคแกน (Wallach and Kogan, 1957 อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี 2545: 4) อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ กล่าวคือ เมื่อระลึกถึงสิ่งหนึ่งได้ก็จะเป็นสะพานช่วยให้ระลึกถึงสิ่งอื่นที่มีความสัมพันธ์ได้อีกต่อไป

สมศักดิ์ ภู่วิภาคารวรรณ (2544: 2) ได้สรุปความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนยากแก่การให้คำจำกัดความที่แน่นอนตายตัว ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ในเชิงผลงาน (Product) ผลงานนั้นต้องเป็นงานที่แปลกใหม่และมีคุณค่า กล่าวคือ ใช้ได้โดยมีคนยอมรับ ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ในเชิงกระบวนการ (Process) กระบวนการคิดสร้างสรรค์คือ การเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งของหรือความคิดที่มีความแตกต่างกันมากเข้าด้วยกัน ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์เชิงบุคคล บุคคลนั้นจะต้องเป็นคนที่มีความแปลกเป็นตัวของตัวเอง (Originality) เป็นผู้ที่มีความคิดคล่อง (Fluency) มีความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และสามารถให้รายละเอียดในความคิดนั้นๆ ได้ (Elaboration) ศิริกาญจน์ โกสมภัก และ คารณี คำวัจนัง (2544: 74) ได้สรุปไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง จินตนาการประยุกต์

ที่สามารถนำไปสู่สิ่งประดิษฐ์คิดค้นใหม่ทางเทคโนโลยี เป็นความคิดในลักษณะที่คนอื่นคาดไม่ถึง เป็นความคิดหลากหลาย คิดได้กว้างไกล เป็นได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ มี 3 ลักษณะ กล่าวคือ

1. เป็นกระบวนการ หมายถึง ความรู้สึกไวต่อปัญหา พยายามคิดแก้ปัญหา
2. เป็นลักษณะของบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น
3. เป็นลักษณะของผลผลิต หมายถึง ผลงานที่สร้างสรรค์

อูญชัย อนุรุทธวงศ์ (โพธิสุข) (2545: 50) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์คือกระบวนการทางปัญญา ระดับสูงที่ใช้กระบวนการทางความคิดหลายๆ อย่างมารวมกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือแก้ปัญหาที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้สร้างสรรค์ต้องมีอิสรภาพทางความคิด ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546: 7) ได้สรุปความหมายความคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นความสามารถของสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายแง่มุม เรียกว่า ความคิดแบบอเนกนัย ซึ่งทำให้เกิดความคิดแปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัวเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ จนเกิดปฏิกิริยาตอบสนอง ให้เกิดความคิดเชิงจินตนาการ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของความคิดสร้างสรรค์อันจะนำไปสู่การประดิษฐ์หรือคิดค้นสิ่งแปลกใหม่ หรือเพื่อการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะต้องอาศัยการบูรณาการจากประสบการณ์และความรู้ทั้งหมดที่ผ่านมา สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2548: 76) ที่สรุปว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การขยายขอบเขตของความคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิดใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน เพื่อค้นหาคำตอบหรือวิธีการแก้ไขที่ดีที่สุดให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น และมลิวัลย์ ลับไพรี และ อรทัย วิมลโนธ (2549: 25) เสนอไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดของบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ได้แตกต่างออกไป มีความแปลกใหม่กว่ามุมมองของผู้อื่น สามารถคิดได้กว้างไกล มีความยืดหยุ่น และไม่ยึดติดกับกรอบ ทำให้ความคิดที่เกิดขึ้นมีลักษณะที่ผู้อื่นอาจคาดไม่ถึง เต็มไปด้วยจินตนาการ เกิดคุณค่า และสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ อารี พันธุ์มณี (ม.ป.ป.: 35) ได้สรุปว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ลักษณะความคิด อเนกนัย ความคิดจินตนาการ ซึ่งเกิดจากความรู้สึกไว เข้าใจได้เร็ว และมีปฏิกิริยาตอบสนอง อันนำไปสู่กระบวนการคิดค้นพบสิ่งประดิษฐ์แปลกใหม่ ทฤษฎีต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นความคิดที่มุ่งความสำเร็จของงาน และงานนั้นจะต้องมีผลสืบเนื่องและนำไปสู่การเกิดงานอื่นต่อไป

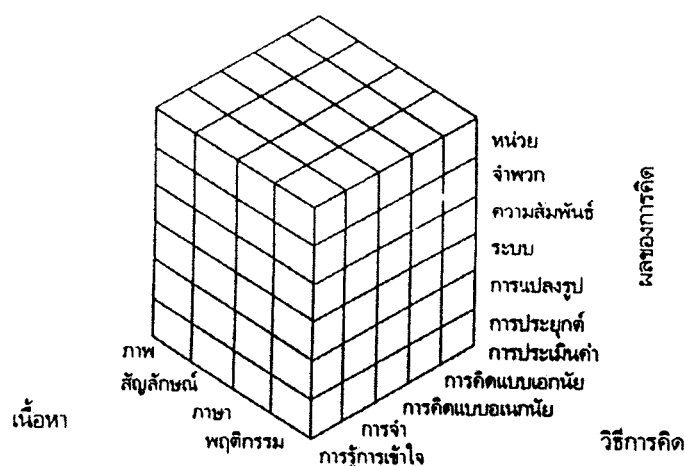
จากการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่สามารถคิดได้กว้างไกลหลายแง่มุมที่เรียกว่าความคิดอเนกนัย เป็นความสามารถของการคิดที่เกิดจากการบูรณาการประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่นำไปผสมผสานกับจินตนาการ ก่อให้เกิดแนวทางในการแก้ปัญหา เกิดความคิดที่แปลกใหม่ อันนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นผลงานที่สร้างสรรค์และมีคุณค่า

1.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

นักจิตวิทยาและนักวิชาการศึกษาได้นำเสนอกระบวนการเกิดความคิดสร้างสรรค์ไว้หลายทฤษฎี ซึ่งมีทั้งทฤษฎีที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน ดังจะเห็นได้จากทฤษฎีต่อไปนี้

1.2.1 ทฤษฎีโครงสร้างสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด

กิลฟอร์ด (Guilford อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี 2543: 27-33) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันและคณะได้ศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ของสติปัญญา โดยเน้นศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ความมีเหตุผล และการแก้ปัญหา ในที่สุดก็ได้เสนอทฤษฎีโครงสร้างสมรรถภาพทางสมองขึ้น ในลักษณะ 3 มิติ ดังภาพประกอบ

ภาพที่ 2.1 แสดงแบบจำลองโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด

ที่มา : อารี พันธุ์มณี (2543) *คิดอย่างสร้างสรรค์* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร
เลิฟแอนด์ลิฟเพรส หน้า 28

จากโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง หรือทฤษฎีโครงสร้างทางปัญญาของกิลฟอร์ด ได้แบ่งสมรรถภาพทางสมองออกเป็น 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1

เนื้อหา (Content) หมายถึง มิติแทนเนื้อหา ข้อมูล หรือสิ่งเร้าที่เป็นสื่อในการคิดที่สมองรับเข้าไปคิด แบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

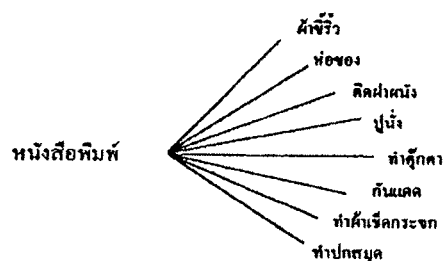
1. ภาพ (Figural เขียนย่อว่า F) หมายถึง ข้อมูล หรือสิ่งเร้าที่เป็นรูปธรรมหรือรูปที่แน่นอน ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้ และทำให้เกิดความรู้สึกคิดได้ เช่น ภาพ เป็นต้น

2. สัญลักษณ์ (Symbolic เขียนย่อว่า S) หมายถึง ข้อมูลอยู่ในรูป
เครื่องหมายต่างๆ เช่น ตัวอักษร ตัวเลข โน้ตดนตรี รวมทั้งสัญญาณต่างๆ ด้วย
3. ภาษา (Semantic เขียนย่อว่า M) หมายถึง ข้อมูลอยู่ในรูปของถ้อยคำที่
มีความหมายต่างๆ กัน สามารถใช้ติดต่อสื่อสารได้ เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ชอบ โกรธ เสียใจ เป็นต้น
4. พฤติกรรม (Behavioral เขียนย่อว่า B) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นการ
แสดงออก กิริยาอาการ การกระทำที่สามารถสังเกตเห็น รวมทั้งทัศนคติ การรับรู้ การคิด เป็นต้น
เช่น การยิ้ม การหัวเราะ การสั่นศีรษะ การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

มิตินี้ 2

วิธีคิด หมายถึง มิตินี้แสดงถึงลักษณะ กระบวนการทำงานของสมอง
แบ่งออกได้ 5 ลักษณะตามลำดับ ดังนี้

1. การรู้การเข้าใจ (Cognition เขียนย่อว่า C) หมายถึง ความสามารถ
ในการตีความของสมองเมื่อเห็นสิ่งเร้าแล้วเกิดการรับรู้ เข้าใจในสิ่งนั้น และบอกได้ว่าเป็นอะไร เช่น
เมื่อเห็นของเด็กเล่นรูปร่างกลม ทำด้วยผิวเรียบ ก็บอกได้ว่าเป็นลูกบอล
2. การจำ (Memory เขียนย่อว่า M) หมายถึง ความสามารถในการเก็บ
สะสมความรู้ และข้อมูลต่างๆ ไว้ได้และสามารถระลึกได้เมื่อต้องการ เช่น การจำสูตรคูณ การจำ
หมายเลขประจำตัว การชี้ตัวคนร้ายได้
3. ความคิดแบบอนกนัยหรือความคิดกระจาย (Divergent Thinking เขียน
ย่อว่า D) หมายถึง ความสามารถในการคิดตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าได้หลายรูปแบบ หลายแง่มุม
แตกต่างกันไป เช่น หนังสือพิมพ์ใช้ทำอะไรได้บ้าง ให้บอกมาให้มากที่สุด ผู้ที่คิดได้มาก แปลก
มีเหตุมีผล คือ ผู้ที่มีความคิดอนกนัย และกิลฟอร์ด (อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี 2537: 31) ได้อธิบาย
ว่า ความคิดอนกนัยก็คือ ความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง จากตัวอย่าง แสดงคำตอบโดยใช้แผนผัง
ดังนี้

ภาพที่ 2.2 แสดงลักษณะการคิดอนกนัยตามโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด

ที่มา : อารี พันธุ์มณี (2543) *คิดอย่างสร้างสรรค์* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร

4. คิดแบบเอกนัยหรือความคิดรวม (Convergent Thinking เขียนย่อว่า N) หมายถึง ความสามารถในการคิดหาคำตอบที่ดีที่สุด จากข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่กำหนดและคำตอบที่ถูกต้อง ก็มีเพียงคำตอบเดียว

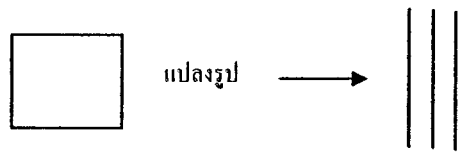
5. การประเมินค่า (Evaluation เขียนย่อว่า E) หมายถึง ความสามารถในการตีความลงสรุป โดยอาศัยเกณฑ์ที่ดีที่สุด

มิตีที่ 3

ผลของการคิด หมายถึง มิตีแสดงถึงผล (Product) ที่ได้จากการทำงานของสมอง เมื่อสมองได้รับข้อมูลจากมิตีที่ 1 และใช้ความสามารถในการตอบสนองต่อข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่ได้รับในมิตีที่ 2 และผลที่ได้จะออกมาเป็นมิตีที่ 3 หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างว่าผลของการคิดเกิดจากการทำงานของมิตีที่ 1 และมิตีที่ 2 นั้นเอง ซึ่งผลจากการคิดแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะดังนี้

1. หน่วย (Units เขียนย่อว่า U) หมายถึง สิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวและแตกต่างไปจากสิ่งอื่นๆ เช่น คน แมว สุนัข เป็นต้น
2. จำพวก (Classes เขียนย่อว่า C) หมายถึง ประเภทหรือจำพวกหรือกลุ่มของหน่วยที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะร่วมกัน เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น คน สุนัข ช้าง หรือประเภทผลไม้ เช่น เงาะ ฝรั่ง ลำไย ลิ้นจี่ เป็นต้น
3. ความสัมพันธ์ (Relation เขียนย่อว่า R) หมายถึง ผลของการเชื่อมโยงความคิดของประเภท หรือหลายประเภทเข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะบางประการเป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์นี้อาจอยู่ในรูปหน่วยกับหน่วย จำพวกกับจำพวก หรือระบบคู่กับระบบก็ได้ เช่น คนคู่กับบ้าน นกคู่กับรัง ปลาคู่กับน้ำ เสือคู่กับป่า เป็นต้น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย
4. ระบบ (System เขียนย่อว่า S) หมายถึง การจัดประเภทสิ่งเร้าต่างๆ ให้เป็นระบบแบบแผน เช่น 1, 3, 5, 7, 9 เป็นระบบเลขคี่ เป็นต้น
5. การแปลงรูป (Transformations เขียนย่อว่า T) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือการจัดองค์ประกอบของสิ่งเร้า หรือข้อมูลออกมาในรูปแบบใหม่ เช่น การเปลี่ยนรูปสี่เหลี่ยมเป็นเส้นตรงสี่เหลี่ยม ดังรูป

ภาพที่ 2.3 แสดงผลของการคิดในลักษณะการแปลงรูป
ตามโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด

ที่มา : อารี พันธุ์มณี (2543) *คิดอย่างสร้างสรรค์* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร
เลิฟแอนด์ลิฟเพรส หน้า 33

6. การประยุกต์ (Implications เขียนย่อว่า I) หมายถึง การทำนายหรือ
คะเนข้อมูลสิ่งที่กำหนดไว้ เช่น คาดว่าเป็นกระต่าย เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง หรือการวัดเชาวน์ปัญญา
ของ กิลฟอร์ด แบ่งออกเป็น 120 เซลล์ หรือ 120 องค์ประกอบ โดยในแต่ละตัวจะประกอบด้วย
หน่วยย่อยของสามมิติ เรียงจาก เนื้อหา – วิธีการคิด – ผลของการคิด (Content – Operation –
Product)

1.2.2 ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของวอลลาซ

กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์วอลลาซ (Wallach, 1926 อ้างถึงใน
สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ 2544: 17-18) ชั้นต่างๆ ในกระบวนการคิดสร้างสรรค์มีดังต่อไปนี้

1. ขั้นการเตรียมตัว (Preparation) เป็นขั้นของการเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
กับปัญหา ความรู้ ทักษะ และทักษะที่เรามีผลต่อโลกอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังรวมถึง
ความสามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์ความคิดหรือสิ่งของที่มีความแตกต่างกันอย่างมากเข้าด้วยกัน
2. ขั้นฟักตัว (Incubation) เป็นขั้นของการพยายามลืมเรื่องที่ต้องการคิด
เสียให้หมดสิ้น กล่าวคือ หลังจากที่เราได้ผ่านขั้นการเตรียมตัวแล้ว บางครั้งต้องอาศัยระยะเวลา
ในการฟักตัวเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ นักคิดสร้างสรรค์หลายคน เมื่อให้เขานึกถึงระยะเวลา
ที่สำคัญของการผลิตผลงานสร้างสรรค์ เขามักอ้างถึงระยะฟักตัวเสมอ
3. ขั้นการรู้แจ้ง (Illumination) เป็นขั้นที่เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลลืมเรื่องที่
ตนต้องการคิดหาคำตอบระยะหนึ่ง จากนั้นจะเกิดการหยั่งเห็น (Insight) ขึ้นเหมือนกับแสงสว่างที่
พลันฉายแววขึ้นมาในสมอง ทันใดนั้นคำตอบที่ต้องการหรือโคลงบทสุดท้ายก็แจ่มชัดขึ้นมาใน
ความคิด โดยไม่ต้องใช้ความพยายามใดๆ

4. ขั้นการวางแผน (Verification) เป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการของการคิดสร้างสรรค์ คือ หลังจากนี้ก็ได้แล้วก็จะทบทวน ตรวจสอบผลงานทั้งหมดจนเป็นที่พอใจ ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของวอลลาซ ปัจจุบันยังไม่เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นขั้นตอนที่แท้จริงของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ต่อมานักวิชาการศึกษาหลายท่านได้พัฒนาแนวคิดในเรื่องกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันไปอีก โดยเพิ่มรายละเอียดปลีกย่อยมากขึ้น แต่โครงสร้างสำคัญก็ไม่ได้แตกต่างกันไปจากกระบวนการของการคิดสร้างสรรค์ของวอลลาซมากนัก

1.2.3 ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทอเรนซ์

ทอเรนซ์ (Torrance, 1962 อ้างถึงใน มลิวัลย์ ลับไพรี และอรทัย วิมลโนธ 2549: 24) ได้นิยามความคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นกระบวนการของความรู้สึกที่ไวต่อปัญหาหรือสิ่งที่ยกพร่องขาดหายไป แล้วรวบรวมความคิดสร้างสรรค์ คิดตั้งเป็นสมมติฐานขึ้น จากนั้นก็ทำการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อทดสอบสมมติฐานนั้น

กระบวนการเกิดความคิดสร้างสรรค์ตามทฤษฎีของทอเรนซ์ (Torrance, 1965 อ้างถึงใน มลิวัลย์ ลับไพรี และอรทัย วิมลโนธ 2549: 26-27) ทอเรนซ์ ได้ศึกษาถึงความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบของการแก้ปัญหาโดยการตั้งสมมติฐาน แล้วรวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ตามขั้นตอนดังนี้

1. การค้นหาข้อเท็จจริง (Fact-finding) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่เกิดความรู้สึกกังวลใจ สับสนวุ่นวายเกิดขึ้นในจิตใจ ไม่สามารถหาปัญหาได้ว่าเกิดจากอะไร จากจุดนี้ให้พยายามตั้งสติและพิจารณาว่า ความยุ่งยาก วุ่นวาย สับสน หรือสิ่งทำให้เกิดความกังวลใจนั้นคืออะไร
2. การค้นพบปัญหา (Problem-Finding) ขั้นนี้เกิดต่อจากขั้นที่ 1 เมื่อได้พิจารณาโดยรอบคอบแล้วจึงสรุปได้ว่า ความสับสนวุ่นวายใจนั้น คือการมีปัญหาเกิดขึ้นนั่นเอง
3. การตั้งสมมติฐาน (Idea-Finding) ขั้นตอนนี้เกิดต่อจากขั้นที่ 2 เมื่อรู้ว่าปัญหาเกิดขึ้นก็พยายามคิดและตั้งสมมติฐาน ตลอดจนรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนำไปใช้ทดสอบสมมติฐานในขั้นต่อไป
4. การค้นพบคำตอบ (Solution-Finding) พบคำตอบ จากการทดสอบสมมติฐาน
5. การยอมรับผลจากการค้นพบ (Acceptance-Finding) ยอมรับคำตอบที่ได้จากการพิสูจน์ และคิดต่อไปว่าการแก้ปัญหาหรือค้นพบนี้จะนำไปสู่หนทางที่จะทำให้เกิดแนวคิดหรือสิ่งใหม่ต่อไป เรียกว่า New Challenges

1.2.4 ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของโรลล์และเลวิส

ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของโรลล์และเลวิส (โรลล์และเลวิส, 1983 อ้างถึงใน สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ 2544: 19-22) เป็นที่น่าสนใจมาก เพราะมีประโยชน์ในการนำไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดสร้างสรรค์ จึงนำมาเสนอต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเห็นซึ่งปัญหา (Perceiving Problems) คนที่มีความคิดสร้างสรรค์จะแลเห็นปัญหาอย่างทั่วๆ ไปไม่เห็น เช่น จากสิ่งธรรมดาในชีวิตประจำวัน เขาอาจมองเห็นปัญหาที่ดูแปลกประหลาด เขามองดูสิ่งเหล่านี้โดยปราศจากวงจำกัดที่คนทั่วไปมี โดยจะมองไปอีกแบบหนึ่งเห็นความสัมพันธ์ที่เราดูว่าไม่น่าจะมีความสัมพันธ์กันได้ ลงเล่นกับปัญหาอย่างสนุกสนานหรือแม้แต่เล่นแบบเด็กเล็กๆ ลักษณะเหล่านี้ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นของการผลิตงานสร้างสรรค์

ขั้นที่ 2 การขยายปัญหา (Modifying the Problem) คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้มองเห็นปัญหาแง่เดียว แต่มองดูปัญหาในแง่ต่างๆ กล่าวคือ เขาอาจขยายขอบเขตของปัญหาให้กว้างไกลออกไปจากที่เห็นจริง (Expanding) อาจดูปัญหาในทางตรงกันข้าม (Reversing) เช่น มองจากข้างในออกมาข้างนอก มองจากด้านตรงกันข้าม ดูสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในหลายๆ แง่มุม เขาอาจทำปัญหาให้เล็กลง (Compacting) เปลี่ยนปัญหาให้อยู่ในรูปแบบอื่นๆ หรือเน้นไปในจุดอื่นๆ (Transforming) หรือเพิ่มเติมรายละเอียดให้มากขึ้นในแต่ละปัญหา (Elaborating) การขยายปัญหาในแบบดังกล่าวทำให้บุคคลมีทัศนะกว้างไกลต่อปัญหา เห็นหนทางต่างๆ ซึ่งอาจไม่ปรากฏ ถ้าไม่มีกระบวนการคิดในขั้นนี้

ขั้นที่ 3 การประวิงคำตัดสิน (Suspending Judgement) คือการประวิงคำตัดสินความถูกต้องเหมาะสม โดยการเปิดใจยอมรับในทุกสิ่ง การประวิงคำตัดสินทำได้ยาก อย่างไรก็ตาม กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์บ่งว่า บุคคลต้องทิ้งเสียซึ่งกฎข้อบังคับข้อจำกัดต่างๆ ทางสังคมและนำความคิดใหม่ๆ มาทดลอง ซึ่งความคิดนี้อาจเป็นประโยชน์ได้ในที่สุด คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ต้องเปิดใจให้กว้าง และขณะเดียวกันต้องมีอารมณ์ขันและสามารถจินตนาการออกมาในรูปแบบที่สนุกสนานและจินตนาการนั้นต้องเป็นสิ่งแปลกใหม่ด้วย

ขั้นที่ 4 ผลที่เกิดจากการฟักตัว (Incubating Effect) หมายถึง ผลก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในขณะที่บุคคลไม่ได้ใส่ใจอยู่กับเรื่องนั้น นั่นคือเมื่อบุคคลยังแก้ปัญหาไม่ได้เขาก็จะหยุดคิดหรือล้มเลิกความคิด จนกระทั่งหลายวันต่อมาเกิดขึ้นมาได้โดยไม่ต้องนึกถึงมาก่อน นั่นคือปัญหานั้นไปแอบซ่อนตัวหรือฟักตัวอยู่ภายในหัวสมองอย่างเงียบๆ จนสุกงอม และแวบออกมาโดยตนเองไม่รู้ตัวในระยะเวลาต่อมา แม้ว่าเรื่องการฟักตัวนี้จะเป็นการยากที่จะศึกษาเพื่อหา

ข้อสนับสนุน อย่างไร ก็ตาม นักคิดสร้างสรรค์มักมีช่วงเวลานี้ขณะพยายามแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง

ขั้นที่ 5 ความแน่วแน่ในความคิด (Sticking with an Idea) หรืออาจเรียกได้ว่าความดื้อดึง คนที่มีความคิดสร้างสรรค์มักใช้แนวทางแก้ปัญหาที่คนทั้งหลายสละทิ้งกันหมดแล้ว แต่คนที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นยังคงไม่ยอมสละจนกระทั่งสามารถแก้ปัญหาได้เป็นผลสำเร็จ นี่คือนั่นตอนที่สำคัญอันหนึ่งของการผลิตงานสร้างสรรค์ คือ การเป็นคนที่มีความแน่วแน่ในเรื่องที่ตนทำอยู่

ขั้นที่ 6 การมองเห็นภาพพจน์ในผลงาน (Envisioning Results) ในระยะแรกของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ บุคคลควรจะสามารถมองเห็นภาพพจน์ของงานประดิษฐ์ของตนได้ อาจอยู่ในรูปภาพฝันซึ่งไม่จำเป็นว่าภาพที่บุคคลเห็นจะต้องเป็นของจริงในที่สุด แต่สิ่งที่สำคัญคือบุคคลต้องสามารถสร้างจินตนาการได้ถึงสิ่งที่อาจเป็นจริง

ขั้นที่ 7 สามารถเลือกข้อสรุปที่ดีที่สุด (Selecting the Best Conclusion) สิ่งสำคัญที่คนมักมองข้ามก็คือความสามารถทางสมองของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการเลือกทางที่ดีที่สุด ในหลายๆ ทางที่มีอยู่ ความสามารถนี้อาจคล้ายคลึงกับความสามารถในการประเมินผลและตัดสินใจในงานที่ต้องการวิเคราะห์ต่างๆ แต่ความแตกต่างอยู่ที่ว่าในกระบวนการคิดสร้างสรรค์นั้น การตัดสินใจต้องได้รับการประวิงไว้จนกว่าจะได้สำรวจหนทางอื่นๆ ที่แปลกๆ และแตกต่างออกไป นั่นคือจะตัดสินใจได้ก็ต่อเมื่อได้เปิดใจกว้างรับเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจนหมดสิ้นแล้ว คนที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงต้องสามารถทนได้ต่อความไม่กระจ่าง ความไม่แน่นอน ความสับสนที่เกิดขึ้นจนกว่าจะถึงเวลาตัดสินใจ

ขั้นที่ 8 เต็มใจทำในสิ่งที่ตนตัดสินใจ (Willingness to Facilitate a Decision) จินตนาการจะสะดวหรือมีคุณค่าเพียงไรอาจจะเปล่าประโยชน์ได้ ถ้าผู้สร้างจินตนาการนั้นไม่พยายามทำให้เป็นจริง คนที่มีความคิดสร้างสรรค์อย่างแท้จริงต้องมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่เปลี่ยนความฝันให้เป็นความจริง แม้จะมีอุปสรรคหรือมีการคัดค้านต่อต้านจากผู้อื่นก็ตาม แม้จะผิดหวังครั้งแล้วครั้งเล่า จึงดูประการหนึ่งว่าผู้มีความคิดสร้างสรรค์จะมีความสุขอยู่กับการทำงาน เพื่อให้ฝันของเขาได้เป็นความจริงเท่านั้น

ขั้นที่ 9 การยอมรับในความไม่แน่นอน (Acceptance of Uncertainty) ลักษณะที่สำคัญของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือ ไม่มีความลำบากใจในการเผชิญกับความสับสน ความไม่กระจ่าง เขาเหล่านั้นจะสามารถทนต่อความไม่แน่นอนได้ตลอดระยะเวลาของการผลิตงานสร้างสรรค์ และโดยแท้จริงแล้วสถานการณ์ที่มีโครงสร้างกระจ่างชัดเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจและไม่สนุกสำหรับคนที่มีความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 10 ความยากลำบากในการจัดระบบของสิ่งที่ไม่มีระบบ (Hazards of Systematizing the Unsystematic) ไม่น่าจะเป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนกระบวนการสร้างสรรค์ให้อยู่ในรูปกฎเกณฑ์หรือในรูปของทฤษฎีที่แน่ชัดมีระบบระเบียบ เพราะธรรมชาติของงานสร้างสรรค์จะมีลักษณะเฉพาะตัว มีความแปลกพิศดาร และไม่เหมาะสมกับความเป็นระเบียบตายตัว อย่างไรก็ตาม นักสร้างสรรค์เด่นๆ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าเขาจัดระบบความคิดได้อย่างไร แต่ก็รู้ว่าเขาไม่สามารถให้คำตอบคำอธิบายที่แจ่มชัดมีระบบระเบียบได้ ดังนั้น คำแนะนำที่ดีสำหรับครูที่ต้องการกฎเกณฑ์สำหรับความคิดสร้างสรรค์ก็คือ ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวสำหรับความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่เป็นเรื่องของการจำกัดขอบเขตแต่เป็นการค้นพบที่ไม่มีจุดสิ้นสุด

1.2.5 แนวคิดกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ตามทัศนะของ ชาลนรงค์ พรุ่งโรจน์

ชาลนรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546: 11-13) ได้สรุปขั้นตอนที่ประมวลจากทฤษฎีต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการระบุปัญหาและข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกันจนเป็นภาพต่อที่สมบูรณ์ นำไปสู่คำตอบในการแสวงหาทางออก โดยจัดเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การชี้ปัญหาหรือระบุประเด็นปัญหาให้ชัดเจน เป็นการ “ค้นหาความจริง” (Fact Finding) และ “ค้นพบปัญหา” (Problem Finding) กล่าวคือ การตระหนักถึงปัญหาโดยการสืบค้นเข้าไปภายในตัวเอง คือเมื่อเกิดความกังวลใจ ต้องพิจารณาว่าเกิดจากสาเหตุใด ซึ่งนำไปสู่การค้นพบสาเหตุหรือปัญหาเป็นลำดับต่อมา โดยต้องระบุหรือชี้ชัดประเด็นปัญหาให้ชัดเจนก่อนว่าปัญหานั้นคืออะไรเป็นอันดับแรก

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูล ข้อมูลในที่นี้หมายถึง ความรู้ ข้อเท็จจริง ประสบการณ์เดิม ตลอดจนข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เพื่อใช้เป็นฐานในการคิดแก้ปัญหาต่อไป

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ เป็นขั้นคิดพิจารณาและแจกแจงข้อมูลที่ได้เป็นการคิดไตร่ตรอง วางแผนข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ โดยคิดวิเคราะห์ลงไปในรายละเอียดต่างๆ แยกแยะตีความและเปรียบเทียบ เช่น ความเหมือน ความต่าง และความสัมพันธ์ของข้อมูล เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การใช้ความคิดคัดเลือกข้อมูล เมื่อผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่สามแล้ว จะต้องพิจารณาข้อมูลที่ได้อย่างละเอียดรอบคอบเพื่อตัดสินใจว่าข้อมูลใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมโดยพยายามมองหาทางเลือกไว้หลายๆ ทาง นับเป็นขั้นการค้นหาคำคิดหรือสมมติฐาน (Idea Finding) หลักสำคัญคือต้องพยายามระดมความคิด พยายามผลิตความคิดออกมาให้ได้มากที่สุดอย่างอิสระ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มุ่งผลิตความคิดออกมามากๆ

ขั้นที่ 5 การประมวลความคิด ความคิดเมื่อเกิดขึ้นครั้งแรกอาจยังไม่ชัดเจน ต้องผ่านการคิดทบทวนซ้ำเพื่อให้ความคิดนั้นก่อรูปและพัฒนาในรายละเอียด จนมีความชัดเจนมากขึ้นตามลำดับ เป็นกระบวนการครุ่นคิด (Incubation) ในขั้นนี้ข้อมูลทั้งเก่าและใหม่จะสับสนปนเป ไม่เป็นระเบียบยังไม่สามารถขมวดความคิดเป็นคำตอบที่ชัดเจนได้ จึงปล่อยความคิดนั้นไว้เฉยๆ เหมือนระยะฟักตัว ซึ่งอาจจะสำเร็จหรือไม่ก็ได้

ขั้นที่ 6 การสังเคราะห์ เมื่อผ่านการคิดอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว จะต้องรวบรวมหรือเชื่อมต่อองค์ประกอบของปัญหา ข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน จนได้ภาพรวมของปัญหา หรือสภาพการณ์ที่แจ่มชัด จนเกิดประกายแนวคิด (Illumination or Insight) จากการร้อยเรียงเหตุผล ข้อมูล และความคิดต่างๆ เข้าด้วยกัน จนกระทั่งสามารถเห็นความสัมพันธ์ของสภาพการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นว่าสิ่งต่างๆ มีเหตุมีผลเชื่อมโยงกันอย่างไร เกิดความเข้าใจและคิดคำตอบออกทันที

ขั้นที่ 7 การประเมินผล เมื่อเกิดประกายความคิดขึ้นแล้ว ขั้นต่อมาจำเป็นต้องทดสอบหรือพิสูจน์ (Verification) ว่าความคิดนั้นเป็นจริงและถูกต้องหรือไม่ เป็นการยอมรับผลจากการค้นพบ (Acceptance Finding) โดยนำวิธีการที่ผ่านการประเมินแล้วว่าเหมาะสมมาพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ รวมทั้งเผยแพร่ความคิดนั้นในสู่สาธารณชนเพื่อให้ความคิดนั้นเป็นที่ยอมรับโดยสากล

ในการเกิดความคิดสร้างสรรค์ในชีวิตจริง ไม่จำเป็นต้องเดินตามกระบวนการเหล่านี้อย่างเคร่งครัด อาจย้อนกลับไปกลับมาได้ เช่น เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว พบว่าข้อมูลที่รวบรวมไว้ไม่ครบถ้วนหรือยังไม่พอใจก็อาจย้อนกลับไปขั้นเริ่มต้นคือรวบรวมข้อมูลได้อีก

จากทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงไว้ข้างต้นพบว่า ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ แม้จะมีลำดับขั้นตอนไว้แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาถึงหลักการและขั้นตอนเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ เมื่อผู้วิจัยเปรียบเทียบกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละทฤษฎีแล้วจึงได้ประมวลและประยุกต์ขั้นตอนการพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ และสรุปขั้นตอนที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างแนวคิดจากหลายทฤษฎี โดยจัดแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1	ลุย	คือ	ขั้นตอนการเชื่อมโยงความคิดเมื่อเผชิญปัญหา
ขั้นตอนที่ 2	โครง	คือ	การวางกรอบความคิด
ขั้นตอนที่ 3	คิด	คือ	การทำความเข้าใจกับสาระของเรื่องที่คิด
ขั้นตอนที่ 4	คลุก	คือ	ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนความคิด ปรับปรุงและพัฒนาความคิด

ขั้นตอนที่ 5	ค้น	คือ	การค้นคว้าข้อมูลเพื่อสนับสนุนความคิด
--------------	-----	-----	--------------------------------------

ขั้นตอนที่ 6 นั้น คือ การสร้างชิ้นงานจากการคิดและค้นคว้าให้เป็น
รูปธรรม

1.3 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีโครงสร้างทาง
สติปัญญา ซึ่งกิลฟอร์ดได้อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้อย่าง
ซับซ้อน กว้างไกลหลายทิศทาง หรือเรียกว่า ความคิดนอกเนกซ์ ซึ่งประกอบด้วย ความคิด 4 ลักษณะ
คือ ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และ
ความคิดละเอียดลออ (Elaboration)

กิลฟอร์ด (Guilford อ้างถึงใน อารี พันธุ์ฉวี 2543: 34-39) ได้ให้รายละเอียดของ
องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละด้านไว้ดังนี้

ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่แตกต่างจาก
ความคิดธรรมดา หรือความคิดง่าย ๆ ความคิดริเริ่มหรือที่เรียกว่า Wild Idea เป็นความคิดที่เป็น
ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ความคิดคล่องตัว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน
โดยแบ่งออกเป็น

1. ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการ
ใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่วนั่นเอง

2. ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงสัมพันธ์ (Association Fluency) เป็น
ความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่เหมือนกันหรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่
กำหนด

3. ความคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็น
ความสามารถในการใช้ วลีหรือประโยค กล่าวคือ สามารถนำคำเรียงกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้
ประโยคที่ต้องการ

จากการวิจัยพบว่าบุคคลที่มีความคล่องแคล่วทางการแสดงออกสูงจะมี
ความคิดสร้างสรรค์สูง

4. ความคิดคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิด
สิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น ให้คิดหาประโยชน์ของก้อนอิฐมาให้มากที่สุด ภายในเวลาที่
กำหนดให้ ซึ่งอาจเป็น 5 นาที หรือ 10 นาที

ความคล่องแคล่วในการคิด มีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเพราะในการแก้ปัญหาจะต้องแสวงหาคำตอบหรือวิธีแก้ไขหลายวิธี และต้องนำวิธีการเหล่านั้นมาทดลองจนกว่าจะพบวิธีการที่ถูกต้องตามที่ต้องการ

ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภทหรือแบบของความคิดแบ่งออกเป็น

1. ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่พยายามคิดได้หลายอย่าง อย่างอิสระ เช่น คนที่มีความคิดยืดหยุ่นในด้านนี้จะเกิดประโยชน์ของก้อนหินหลายอย่าง ในขณะที่คนที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะคิดได้เพียงอย่างเดียว

2. ความคิดยืดหยุ่นทางด้านดัดแปลง (Adaptive Flexibility) ซึ่งมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา คนที่มีความคิดยืดหยุ่นจะคิดได้ไม่ซ้ำกัน

นับได้ว่าความคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น เป็นความคิดพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ คือ ได้หลายหมวดหมู่ หลายประเภท ตลอดจนสามารถเตรียมทางเลือกไว้หลายๆ ทาง ความคิดยืดหยุ่นจึงเป็นความคิดเสริมคุณภาพได้ดี

ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความสามารถของสมองในการคิดเกี่ยวกับรายละเอียดที่ใช้ในการตกแต่ง เพื่อให้ผลงานจากความคิดริเริ่มนั้นมีรายละเอียดสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีโครงสร้างทางปัญญาของกิลฟอร์ด ซึ่งอธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้หลายทาง คิดได้กว้างไกล เป็นลักษณะการคิดอเนกนัยซึ่งทอเรนซ์ได้นำมาศึกษาถึงองค์ประกอบได้ดังนี้ (Torrance, 1969 cited in Benjamin, 1984 อ้างถึงใน มลิวัดย์ ลับไพรี และ ortsย วิมลโนธ 2549: 26)

1. ความคล่อง (Fluency) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดคำตอบในปริมาณมาก

2. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดคำตอบได้หลายประเภท

3. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาแต่งเติมหรือเพิ่มเติมความคิด

4. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความสามารถในการสร้างความคิดที่แปลกใหม่ หาได้ยาก ไม่ธรรมดาอย่างเห็นได้ชัด

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และ ดารณี คำวังนัง (2544: 77) ได้ศึกษาทฤษฎีโครงสร้างทางปัญญาของกิลฟอร์ด ที่จัดให้ความคิดอเนกนัย (Divergent Thinking) เป็นความคิดสร้างสรรค์ซึ่งบุคคลใช้ในการแก้ปัญหา และก่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ขึ้น โดยทั่วไปประกอบด้วย

ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ซึ่งหมายถึง ปริมาณความคิดของบุคคลในการคิดหาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว คล่องแคล่ว และมีปริมาณมากในเวลาจำกัด

ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ซึ่งหมายถึง ประเภทหรือแบบแผนความคิดที่สามารถคิดได้หลายทิศทาง การใช้วิธีการหลายๆ อย่าง ที่แตกต่างกัน มาจัดเป็นความคิดให้มีหลายทิศทางหลายทางแตกต่างกันออกไป

ความคิดริเริ่ม (Originality) ซึ่งหมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากบุคคลอื่น เป็นความคิดที่คนอื่นคิดไม่ถึง แนวคิดแปลกใหม่ที่กล้าคิดให้แตกต่างจากความคิดเดิมหรือความคิดเก่า

ความคิดรอบคอบละเอียดลออ (Elaboration) ซึ่งหมายถึง ความช่างสังเกต พิถีพิถันประณีตบรรจง เพื่อให้การสร้างผลงานมีความแปลกใหม่เป็นพิเศษ เป็นขั้นเป็นตอนสามารถอธิบายให้เห็นภาพพจน์ชัดเจน เป็นความคิดที่นำมาขยายความคิดแรกให้ชัดเจนขึ้น เป็นการเพิ่มเติมรายละเอียดให้ความคิดริเริ่มสมบูรณ์ งดงามและมีสาระชัดเจนขึ้น

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 28) ได้อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์จัดเป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง ซึ่งจะประกอบไปด้วยลักษณะของความคิด 4 อย่าง ตามแนวความคิดของ Guilford คือ

1. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ หรือความสามารถคิดหาคำตอบที่เด่นชัดและตรงประเด็นมากที่สุด ซึ่งจะนับปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน
2. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการปรับสภาพของความคิดในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ความคิดยืดหยุ่นเน้นในเรื่องของปริมาณที่เป็นประเภทใหญ่ๆ ของความคิดแบบคล่องแคล่วนั่นเอง เป็นตัวเสริมและเพิ่มคุณภาพของความคิดคล่องแคล่วให้มากขึ้น ด้วยการจัดเป็นหมวดหมู่และมีหลักเกณฑ์ยิ่งขึ้น
3. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความสามารถคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดาหรือความคิดง่ายๆ ความคิดริเริ่มอาจจะเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็น รายละเอียดในสิ่งที่คนอื่นมองไม่เห็น และยังรวมถึงการเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งต่างๆ อย่างมีความหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 76) ได้สรุปองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. คิดคล่องแคล่ว เป็นลักษณะการคิดที่หาคำตอบได้เร็ว ความคิดคล่องแคล่วมีปริมาณมากในเวลาจำกัด
  2. คิดยืดหยุ่น เป็นลักษณะการคิดที่ได้หลายทาง จัดกลุ่มความคิดได้หลายทิศทาง
  3. คิดริเริ่ม เป็นลักษณะการคิดที่แปลกใหม่ แตกต่างจากคนอื่น คิดไม่ถึง กล้าคิดมาประยุกต์ใช้
  4. คิดรอบคอบละเอียดลออ เป็นลักษณะการคิดที่ช่างสังเกต พิถีพิถัน มีรายละเอียดงดงาม สาระชัดเจน ขยายความคิดหลักให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ แบ่งเป็น 4 ลักษณะคือ

1. ความคิดริเริ่ม เป็นความคิดที่แปลกใหม่ ที่ไม่เคยมีหรือไม่ซ้ำกับคนอื่น อาจเกิดจากการรวบรวมความรู้เดิมมาดัดแปลงหรือประยุกต์ให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ความคิดคล่อง เป็นความสามารถในการผลิตความคิดได้อย่างรวดเร็ว มีปริมาณมากภายใต้กรอบเวลาที่จำกัด
3. ความคิดยืดหยุ่น เป็นความสามารถในการคิดที่สามารถเห็นสิ่งต่างๆ ในแง่มุมใหม่ เป็นปัจจัยที่สนับสนุนความคิดคล่อง ให้พัฒนาแตกแขนงในทิศทางที่แตกต่าง ไม่ซ้ำซ้อนนำไปสู่การคิดที่มีคุณภาพ
4. ความคิดละเอียดลออ เป็นความคิดในรายละเอียดที่นำมาตกแต่งความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่อง และความคิดยืดหยุ่น เพื่อความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียนในระดับชั้นที่ทำการวิจัย

1.4 พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยประถมศึกษา

พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกับพัฒนาการด้านสติปัญญา กล่าวคือ พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กจะเจริญงอกงามขึ้นตามระดับอายุ วุฒิภาวะ และประสบการณ์ที่

เพิ่มขึ้น ในขณะที่พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์จะเจริญสูงสุดช่วงแรกในวัยเด็ก และมีพัฒนาการสูงกว่าวัยผู้ใหญ่ เนื่องจากเด็กมีความคล่องตัว กล้าคิด กล้าเสี่ยง และกล้าแสดงออกมาก (อารี พันธุ์ณี ม.ป.ป.: 60-61)

ลิกอน (Ligon, 1957 อ้างถึงใน อารี พันธุ์ณี 2543: 61-63) กล่าวถึงพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยประถมศึกษาว่า เด็กช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 การสร้างสรรค์ด้านจินตนาการจะเริ่มเข้าสู่ความเป็นจริงมากขึ้น เด็กวัยนี้รักการเรียนรู้ จึงเป็นระยะเวลาสำคัญที่จะช่วยให้เด็กได้ใช้ความคิดและ การแสดงออก เด็กสามารถที่จะวางแผน โดยไม่ต้องได้รับความช่วยเหลือ ถ้าโรงเรียนจัดประสบการณ์ที่ทำทายและสนุกสนานก็จะช่วยให้ความอยากรู้อยากเห็น และรักการเรียนรู้ของเด็กยังคงอยู่และพัฒนาต่อไป บาคาน (Bakan, 1960 อารี พันธุ์ณี 2545: 57) ได้สรุปพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 พบว่า มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และอธิบายเพิ่มเติมว่า ความอยากรู้อยากเห็นและความกระตือรือร้นของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 จากการศึกษาพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ (Torrance, 1962, 1967 อ้างถึงใน อารี พันธุ์ณี 2543: 58) ที่ชี้ให้เห็นว่า จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ความเจริญทางด้านความคิดสร้างสรรค์พัฒนาไปตามลำดับอย่างสม่ำเสมอ แต่จะมาลดลงอย่างเห็นได้ชัดในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับมินนิโซตา (Minnesota Studies อ้างถึงใน อารี พันธุ์ณี 2543: 58) พบว่าพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะสูงขึ้นจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และจะเริ่มลดลงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

จากการศึกษาพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยประถมศึกษา สรุปได้ว่าพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์จะเจริญสูงสุดช่วงแรกในวัยเด็ก ความคิดสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ เด็กในวัยประถมศึกษาโดยเฉพาะช่วงชั้นที่ 1 เป็นช่วงเวลาสำคัญที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ครูและโรงเรียนควรดูแลและส่งเสริม โดยการจัดกิจกรรม ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้สามารถพัฒนาศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่และต่อเนื่องกัน อันจะทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยดังกล่าวสูงขึ้น เป็นรากฐานในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวัยผู้ใหญ่ต่อไป

1.5 คุณลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นศักยภาพของแต่ละบุคคล บุคคลที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านนี้จึงได้ชื่อว่า เป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ ฉะนั้นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงมีลักษณะที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่นๆ ได้มีผู้ให้แนวคิดไว้หลายท่านดังนี้

อารี พันธุ์ณี (2543: 71-72) ได้กล่าวถึงเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะมี
บุคลิกภาพประจำตนแตกต่างจากเด็กโดยทั่วไป พฤติกรรมของเด็กมีความคิดสร้างสรรค์มีดังนี้

1. อยากรู้อยากเห็น มีความกระหายใคร่รู้ อยู่เป็นนิจ
2. ชอบเสาะแสวงหา สำรวจ ศึกษา ค้นคว้า และทดลอง
3. ชอบซักถาม และถามคำถามแปลกๆ
4. ช่างสงสัย เป็นเด็กที่มีความรู้สึกแปลกประหลาดใจในสิ่งที่พบเห็นเสมอ
5. ช่างสังเกต มองเห็นลักษณะที่แปลก ผิดปกติ หรือช่องว่างที่ขาดหายไปได้
ง่ายและเร็ว

6. ชอบแสดงออกมากกว่าจะเก็บกด ถ้าสงสัยสิ่งใดก็จะถามหรือพยายามหา
คำตอบโดยไม่รีรอ

7. อารมณ์ขัน มองสิ่งต่างๆ ไม่แง่มุมที่แปลก และสร้างอารมณ์ขันอยู่เสมอ
8. มีสมาธิในสิ่งที่ตนสนใจ
9. สนุกสนานกับการใช้ความคิด
10. สนใจสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวาง
11. มีความเป็นตัวของตัวเอง

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำวังนัง (2544: 79-80) กล่าวว่า ผู้ที่จะเป็นคนที่
มีความคิดสร้างสรรค์นั้น มีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีความรู้สึกไวต่อปัญหา
2. มองการณ์ไกล
3. เป็นตัวของตัวเอง
4. มีความสามารถคิดได้หลากหลายทิศทาง
5. มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงความคิดอย่างคล่องตัว
6. ทำงานเพื่อความสุขของตนเองมากกว่าหวังผลจากการยกย่องของผู้อื่น
7. มีความสามารถในการคิดประดิษฐ์สิ่งต่างๆ
8. มีความรู้สึกที่งี่ ประหลาดใจที่ได้พบเห็นสิ่งของใหม่ๆ และสนใจสิ่งที่เกิดขึ้น

ใหม่

9. มีสมาธิสูง มีความสามารถทำจิตใจให้เป็นสมาธิ
10. มีความพอใจ และอุทิศเวลาในการทำงาน ทำงานหลายชนิด
11. ชอบแสดงความคิดเห็น
12. ชอบตั้งคำถาม “ทำไม อย่างไร” แล้วคิดค้นหาคำตอบ

13. เป็นคนกล้าได้ กล้าเสีย
14. เป็นคนชอบการค้นคว้า ทดลอง
15. ชอบคิดจินตนาการอย่างมีเหตุผล เป็นไปได้
16. ตระหนักในความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์

อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (โพธิสุข) (2545: 55-56) ได้กล่าวว่าบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีลักษณะดังนี้

1. กล้าที่จะเป็นคนที่แตกต่างจากคนอื่น พวกนี้เป็นนักเสี่ยง กล้าเสี่ยง กล้าตัดสินใจ
2. มีพลังในตนเองที่จะมุ่งมั่น ที่จะเห็นสิ่งที่ตนคิดเกิดความสำเร็จ แม้ว่าใครๆ จะบอกว่า “อย่าทำเลยไม่สำเร็จหรอก”
3. สนใจว่าตนเองจะรู้สึกและคิดอย่างไรมากกว่าจะสนใจว่าคนอื่นจะให้ตนคิดอย่างไร ต่อให้คนทั้งโลกมาบอกอย่าทำ พวกนี้จะทำงานกว่าตนจะรู้เองว่าทำได้หรือไม่ได้อย่างไร
4. ชอบขบคิดปัญหาที่ยากยิ่งชอบยิ่งปัญหาสลับซับซ้อน จะบอกว่า “มาเลยๆ” พวกนี้เห็นปัญหาแล้วคาถูกอยากคิดหาหนทางแก้ไขด้วยความคิดอันหลากหลาย พวกนี้ชอบทำงานโดยไม่สนใจว่าจะค่ามีดตีคัติน ไม่กินอาหารกลางวัน บางทีลืมวันลืมคืน

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2544: 25) ศึกษาลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ แล้วสรุปได้ว่าคนที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นคนที่เป็นตัวของตัวเอง ทนความสับสน ยุ่งเหยิงได้ดี มีความมุ่งมั่น มีความคิดอิสระไม่ขึ้นต่อกลุ่ม มีอารมณ์ขัน มีความยืดหยุ่น ใช้สามัญสำนึกมากกว่าใช้เหตุผล และมักถูกมองว่าเป็นคนไม่มีระเบียบ โดยทั่วไปมีบุคลิกเป็นคนขี้เล่น เป็นคนแปลกในสายตาของสังคม ไม่ชอบประเพณีนิยม ไม่ชอบผู้มีอำนาจเหนือกว่า ไม่ชอบงานที่มีระเบียบและซ้ำซาก อีกนัยหนึ่งคนที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นคนที่แปลกและไม่เหมือนใคร

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546: 18) สรุปลักษณะของผู้มีความคิดสร้างสรรค์ คือ คนที่มองตัวเองในแง่บวกมีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ระดับที่สมบูรณ์ขึ้น มีความยอมรับนับถือและตระหนักในคุณค่าของตนเอง บุคคลที่มีลักษณะเช่นนี้จะมุ่งมั่นทำงานเพื่อความสุขความพอใจของตนเอง โดยไม่หวังการประเมินผล หรือการยกย่องจากผู้อื่น เมื่อทำด้วยความรักความพอใจจึงนำไปสู่การประกอบกิจกรรมใดๆ อย่างทุ่มเทเต็มศักยภาพที่ตนมีอยู่

สุวิทย์ มูลคำ (2547: 155-156) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของเด็กที่มีความสามารถทางการคิดไว้ดังนี้

1. มีความรู้สึกไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ รอบตัว
2. ช่างสังเกต สามารถมองเห็นรายละเอียดของสิ่งต่างๆ ได้ดี (มักมองเห็นอะไร

ได้มากกว่าคนอื่น)

3. รับรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว
4. ไม่ต้องการให้ใครมาขัดจังหวะในขณะที่กำลังจดจ่อกับกิจกรรมบางอย่าง
5. มีสมาธิในการทำสิ่งต่างๆ ได้นาน โดยเฉพาะเวลาสนใจอะไรจะลืมเวลา
6. จดจำสิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว (จำเร็ว)
7. ระลึกข้อมูลได้รวดเร็วและถูกต้อง (จำแม่น)
8. เบื่อหน่ายง่ายกับกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวันของโรงเรียน
9. ชอบคนที่มีอายุมากกว่า
10. ชอบทำอะไรด้วยตัวเอง (ไม่ยอมให้ผู้อื่นช่วยเหลือหรือถ้าช่วยก็เพียงส่วนน้อย)
11. ชอบทำงานคนเดียวหรืองานเดี่ยวมากกว่างานกลุ่ม
12. ชอบทำกิจกรรมที่ยากท้าทายความสามารถ
13. สนใจอ่านหนังสือที่ยากเกินวัย (เช่น หนังสือของผู้ใหญ่ หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สำคัญและสารานุกรม เป็นต้น)
14. รู้หรือสนใจในสิ่งที่ผู้ใหญ่เองต้องประหลาดใจ (เพราะคาดไม่ถึงว่าวัยเพียงเท่านี้จะรู้หรือสนใจ)
15. ทำงานที่ชอบได้ดีเกินคำสั่งหรือความคาดหวัง
16. เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว
17. ใช้ภาษา (เช่น ศัพท์ หรือ โครงสร้างประโยค) ที่สูงเกินวัย
18. เมื่อเข้าไปร่วมกิจกรรมใดๆ ก็มีแนวโน้มว่าจะทำได้ดี
19. ชอบตั้งคำถามที่กระตุ้นความคิด
20. สนใจเป็นพิเศษกับกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด
21. ชอบจัดระเบียบหรือ โครงสร้างให้กับเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ
22. สามารถคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น สัญลักษณ์ ตัวเลข รวมทั้งคำที่เป็นนามธรรม (เช่น ประชาธิปไตย วินัย ความซื่อสัตย์ เป็นต้น) ได้อย่างลึกซึ้งกว่าเด็กวัยเดียวกัน
23. อยากรู้ อยากเห็นเป็นพิเศษ
24. ชอบคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากความคิด การกระทำหรือการทดลองงานของคุณ
25. มองเห็นความสัมพันธ์ของเหตุและผลได้รวดเร็ว
26. บอกความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของสิ่งต่างๆ ได้ดี
27. จัดประเด็นสำคัญ หรือหลักการที่แอบแฝงอยู่ได้อย่างรวดเร็ว
28. สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดต่างๆ ที่ดูภายนอกคล้ายว่าจะ

ไม่เกี่ยวข้องกันได้

29. สามารถสรุปภาพของสิ่งต่างๆ หรือเรื่องราวได้ดี
30. ไม่ด่วนสรุปความรู้ หรือข้อมูลต่างๆ โดยไม่วิเคราะห์หรือตรวจสอบ
31. สามารถวางแผนได้อย่างสลับซับซ้อน
32. สามารถใช้สามัญสำนึกประกอบการคิดหาคำตอบหรือแก้ปัญหาต่างๆ ได้

เป็นอย่างดี

33. สามารถผสมผสานความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ มาแก้ปัญหาได้ดี

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า บุคลิกลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะมีลักษณะที่หลากหลาย ซึ่งในบุคคลคนเดียวอาจมีลักษณะต่างๆ ไม่ครบถ้วน แต่สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเป็นผู้ที่มีความอยากรู้อยากเห็น ใฝ่ต่อปัญหาและการเปลี่ยนแปลง มีความกระตือรือร้น เชื่อมั่นในตนเอง กล้าหาญ มีความคิดอิสระ สามารถคิดได้หลายทิศทาง ไม่เห็นแก่รางวัล ทำงานด้วยความมุ่งมั่นจากแรงจูงใจภายใน จนกระทั่งเกิดผลสำเร็จ

1.6 การส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวเด็ก และสามารถส่งเสริมให้พัฒนาได้ การพัฒนาขึ้นอยู่กับวิธีการส่งเสริม ถ้าส่งเสริมด้วยวิธีการที่ถูกต้องก็จะช่วยให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้มาก วิธีการในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มีหลายวิธีด้วยกัน นักการศึกษา และนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

โรเจอร์ (Rogers, 1959 อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี 2543: 83-85) ได้ศึกษาและให้ข้อคิดเห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์ไม่สามารถบังคับให้เกิดขึ้นได้ แต่สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ โรเจอร์ได้เสนอแนะ การสร้างบรรยากาศที่จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. การจัดให้มีภาวะที่มีความปลอดภัยทางจิต ซึ่งจะสร้างได้ด้วยการที่สัมพันธ์กัน 3 อย่าง คือ

1.1 ยอมรับในคุณค่าของคนแต่ละคน พ่อ แม่ ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องยอมรับความสามารถของเด็ก เคารพความคิดเห็นของเด็ก เชื่อมั่นในตัวเด็ก จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย และเริ่มเรียนรู้ว่าตนเองสามารถจะเป็นอะไร ทำอะไรได้ โดยไม่ต้องเสแสร้งเด็กจะเกิดความรู้สึกปลอดภัย และกล้าที่จะทำสิ่งต่างๆ ลองสิ่งต่างๆ ลองค้น ลองคิด ลองสร้างสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง

1.2 สร้างบรรยากาศที่ไม่ต้องมีการวัดผล ประเมินผล จากภายนอกให้เด็กทุกคนทำงาน ด้วยความสบายใจ ไม่ต้องกังวล ซึ่งรางวัล คะแนนและความพอใจของผู้ใหญ่

จะทำให้เด็กกังวลไม่กล้าแสดงออกในทิศทางที่ตนเองชอบ ตนเองต้องการ ไม่กล้าแสดงออกในสิ่งที่แสดงถึง ความเป็นตัวของตัวเอง อันเป็นการสกัดกั้นความเป็นอิสระและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

1.3 เข้าใจผลงานและการสร้างสรรค์สิ่งแปลกๆ ความเข้าใจ เป็นสิ่งสำคัญอีกประการ ที่จะสร้างความปลอดภัยทางจิต ผู้ใหญ่ต้องเข้าใจผลงาน เข้าใจการสร้างสรรค์ เข้าใจความรู้สึกนึกคิดและเข้าใจโลกของเด็ก

2. การจัดให้มีภาวะที่มีเสรีในการแสดงออก หรือความเป็นอิสระทางจิต พ่อแม่ ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ต้องให้อิสระแก่เด็กในการที่จะคิด รู้สึก กระทำ และแสดงออก

ทอร์เรนซ์ (Torrance, 1959 อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี 2543: 85-86) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เด็กถาม และให้ความสนใจต่อคำถาม และคำถามที่แปลกๆ ของเด็ก พ่อแม่ หรือครูไม่ควรมุ่งที่คำตอบที่ถูกแต่เพียงอย่างเดียวเพราะในการแก้ปัญหาแม้แต่เด็กจะใช้วิธีเดาเสี่ยงบ้างก็ควรยอม อย่างไรก็ตามก็ควรกระตุ้นให้เด็กได้วิเคราะห์ค้นหาเพื่อพิสูจน์การเดาโดยใช้ การสังเกตและประสบการณ์ของตัวเอง

2. ตั้งใจฟังและเอาใจใส่ต่อการคิดแปลกๆ ของเด็ก ด้วยใจเป็นกลางเมื่อเด็กแสดงความคิดเห็นในเรื่องใด แม้จะเป็นความคิดเห็นที่ไม่เคยได้ยินมาก่อน ก็ไม่ควรตัดสินและวิพากษ์ความคิดนั้น แต่รับฟังไว้ก่อน

3. กระตุ้นหรือรับต่อคำถามที่แปลกๆ ของเด็กด้วยการตอบคำถามอย่างมีชีวิตชีวา หรือชี้แนะให้เด็กหาคำตอบจากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเอง

4. แสดงและเน้นให้เด็กเห็นว่าความคิดของเด็กนั้นมีคุณค่า และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น จากภาพที่เด็กวาด อาจให้นำไปเป็นภาพปฏิทิน ส.ค.ส. เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ และมีกำลังใจที่จะคิดสร้างสรรค์ต่อไป

5. กระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยให้อุปกรณ์และเตรียมการให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองและยกย่องเด็กที่พยายามเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูอาจจะลดบทบาทของการเป็นผู้ชี้แนะและลดการอธิบายลง เพื่อให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเองมากขึ้น

6. เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้ หรือค้นคว้าอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ โดยไม่ต้องใช้วิธีบีบบังคับด้วยคะแนน การสอบหรือการตรวจสอบ เป็นต้น

7. พึงระวังว่าการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในเด็กต้องใช้เวลาและพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป

8. ส่งเสริมให้เด็กใช้จินตนาการของตนเองและยกย่องชมเชย เมื่อเด็กมีจินตนาการที่แปลกกว่าผู้อื่น

ในการสอนคิดตามกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาของเพียเจต์ (อ้างถึงในสมบัติ การงานรักพงศ์ 2537: 11-12) เสนอแนวทางไว้ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดการคิด เนื่องจากผู้เรียนจะปรับโครงสร้างทางปัญญาของตนเองจากการร่วมทำกิจกรรม โดยนำประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพของตนเองในการคิดให้มากที่สุด ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ควรเน้นเฉพาะการจำเนื้อหาเพียงอย่างเดียว

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนพบกับความแปลกใหม่ เช่น กำหนดปัญหาที่เกินขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนเล็กน้อย เพื่อให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพในการคิดหาหนทางหรือวิธีการที่จะแก้ปัญหานั้นอย่างเต็มที่ เพียเจต์เชื่อว่าปัญหาที่ยากเพียงเล็กน้อยกับผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสติปัญญาสูงขึ้น

4. เน้นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยกิจกรรมการค้นพบ เพราะนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้โดยผ่านการกระทำทางสมองต่อสิ่งที่กำลังค้นพบ การเรียนการสอนที่เน้นการค้นพบ การสืบเสาะ และความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการดีขึ้น นอกจากนี้การเรียนรู้แบบวัฏจักรหรือการเรียนรู้ที่เน้นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ให้นักเรียนรู้จักตั้งสมมติฐาน สรุป อ้างอิง ออกแบบ การทดลอง เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการในการคิดมากขึ้นอีกด้วย

5. เน้นกิจกรรมการสำรวจและการเพิ่มขยายความคิดในระหว่างการเรียนการสอน แทนที่จะให้นักเรียนนั่งฟังเฉยๆ ผู้สอนควรออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนอ่านค้นคว้าเพิ่มเติมหรือค้นคว้าทดลองสิ่งใหม่ๆ เช่น ทำโครงการที่มีคุณภาพ ใช้ความคิดสร้างสรรค์และสามารถทำได้ โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในระหว่างกลุ่มย่อย เพื่อให้กลุ่มตัดสินใจว่าจะทำอะไรและอย่างไร แล้วนำมาอภิปรายในชั้นเรียนเพื่อการประเมินผล

6. ใช้กิจกรรมการขัดแย้ง (Cognitive Conflict Activities) เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาสติปัญญาของตนเอง นักเรียนจะร่วมมือกันแก้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม โดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนอกเหนือจากความคิดเห็นของตนเอง

7. ใช้การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และคารณี คำวังนัง (2544: 78) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณสมบัติที่มีอยู่แล้วในตัวเด็กทุกคน ครูผู้สอนสามารถส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นทั้งทางตรงและ

ทางอ้อม ในทางตรง ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกฝนอบรม สำหรับทางอ้อม นั้น ได้แก่ การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ภายในห้องเรียน ให้ส่งเสริมความเป็นอิสระ เสริมการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถสร้างและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ โดยดำเนินการดังนี้

1. ยอมรับในความสามารถของผู้เรียน เชื่อมั่นในความสามารถของผู้เรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียนด้วย

2. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่มีการประเมินผลจากภายนอก จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเองและกล้าแสดงออกทั้งความคิดและการกระทำอย่างสร้างสรรค์

3. มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้เรียน เข้าไปสู่โลกของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไว้วางใจ รู้สึกปลอดภัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545: 30-32) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. กระบวนการคิด เป็นการสอนที่เพิ่มทักษะความคิดด้านต่างๆ เช่น ความคิดจินตนาการ ความคิดอเนกนัย อเนกนัย ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสังเคราะห์ ความคิดแปลกใหม่ ความคิดยืดหยุ่น ความหลากหลาย ความคิดเห็นที่แตกต่าง และการประเมินผล

2. ผลิตผล เป็นสิ่งที่ชี้ให้เราเห็นหลายสิ่งหลายอย่างของการคิด เช่น วิธีคิด ประสิทธิภาพทางความคิด การนำเอาความรู้ไปสู่การนำไปใช้ จุดสำคัญในการสอนว่าจะพิจารณาเกณฑ์ของผลผลิตอย่างไรนั้น ควรจะมีการกำหนดให้นักเรียนรู้จักการระบุจุดประสงค์ของการทำงาน รู้จักประเมินการทำงานของตนเองอย่างใช้เหตุผล พยายาม และสามารถปรับใช้ได้ในชีวิตจริง

3. องค์กรความรู้พื้นฐาน คือให้โอกาสเด็กได้รับความรู้ผ่านสื่อและทักษะหลายด้าน โดยใช้ประสาทสัมผัสหรือความรู้ที่มาจากประสบการณ์หลากหลาย และมีแหล่งข้อมูลที่ต่างกันทั้งจากหนังสือ ผู้เชี่ยวชาญ การทดสอบด้วยตนเอง และที่สำคัญคือให้เด็กสร้างความรู้จากตัวของเขาเอง

4. สิ่งที่ทำทายนักเรียน คืองานที่สร้างสรรค์ และมีมาตรฐานให้เด็กได้ทำ

5. บรรยากาศในชั้นเรียน คือต้องให้อิสระเสรี ความยุติธรรม ความเคารพในความคิดเห็นของนักเรียน ให้เด็กมั่นใจว่าจะไม่ถูกลงโทษ หากมีความคิดที่แตกต่างจากครูหรือคิดว่าครูไม่ถูกต้องยอมให้เด็กล้มเหลวหรือผิดพลาด (โดยไม่เกิดอันตราย) แต่ต้องฝึกให้นักเรียนรู้จักข้อผิดพลาดที่ผ่านมา

6. ตัวนักเรียน คือสนับสนุนให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นตนเอง ความเคารพตนเอง กระจายไครรัฐ

7. การใช้คำถามคือครูต้องสนับสนุนให้นักเรียนถามคำถามของเขา

8. การประเมินผล ครูต้องหลีกเลี่ยงการประเมินที่ซ้ำๆ ซากๆ หรือเป็นทางการอยู่ตลอด และสนับสนุนให้เด็กประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองและประเมินร่วมกับครู

9. การสอนและการจัดหลักสูตร ควรจะนำไปผสมผสานกับวิชาการต่างๆ เพราะสามารถใช้ได้กับทุกวิชา ลองให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่มีความคืบหน้าที่สุด คำตอบที่ตายแล้ว คำตอบที่คลุมเครือเปลี่ยนแปลงได้ง่ายๆ และให้ครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเด็กไม่ใช่ผู้สั่งการและสอน

10. การจัดระบบในชั้นเรียน ให้เด็กได้ค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น ปรับระบบตารางเรียนให้ยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการและความสามารถที่หลากหลาย จัดกลุ่มการสอนหลายๆ แบบ เช่น จับคู่ กลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่และสอนแบบเดี่ยว นอกจากนี้ควรจัดห้องเรียนให้แตกต่างกันไปในแต่ละเวลา สถานที่ เช่น บางห้อง บางเวลา ไม่มีที่นั่ง นั่งไถ่กัน ไถ่กัน นั่งข้างนอก เรียนที่สนาม เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในการที่ครูเป็นผู้มีส่วนในการส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ครูต้องเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ดังที่ อารี พันธุ์ณี (ม.ป.ป. : 44-48) กล่าวถึงลักษณะของครูที่มีความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คือ เป็นผู้ที่มีความคิดแปลกใหม่ กล่าวทดลองมีความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ ใจกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็กและให้อิสระกับเด็กในการแสดงออก

2. เป็นแหล่งความรู้และมีความรอบรู้ สนใจค้นคว้าและสำรวจสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวางและร่วมมือกับนักเรียนในการสำรวจ ค้นคว้า และวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. มีความสนใจรอบด้าน โดยปรับความสนใจในกิจกรรมต่างๆ ทันต่อเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

4. มีความสนใจนักเรียน และมีความตั้งใจจริงในการทำงานร่วมกับเด็กสำรวจข้อบกพร่องและจุดอ่อนของเด็กแต่ละคน แล้วนำมาประมวลเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนเพื่อส่งเสริมนักเรียนตามความสามารถและความถนัด

5. มีอารมณ์ขัน ครูที่มีอารมณ์ขันไม่เพียงแต่ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นเท่านั้น แต่จะนำความสนุกสนานและผ่อนคลายความตึงเครียดมาสู่นักเรียนด้วย

คนที่มีอารมณ์ขันมักมองปัญหาในแง่ไม่เครียดและสามารถเรียนรู้จากความล้มเหลว พัฒนาความคิดนำไปสู่การแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

6. มีสุขภาพดี มีวิถีชีวิตที่เหมาะสมทั้งร่างกาย ความคิด และการกระทำ เป็นแบบอย่างของความเจริญงอกงามแห่งตน ไม่เป็นอุปสรรคขัดขวางความสามารถ ความสนใจในการสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง

7. มีคุณสมบัติส่วนตัวดี เป็นผู้ที่มิรสนิยมดี แต่งกายเหมาะสมกับวัย โอกาสและสถานที่ มีบุคลิกภาพที่ดี สามารถปรับตัวและติดต่อประสานงานกับผู้อื่นได้ดี

กล่าวโดยสรุป ในการส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ให้กับเด็กนั้น พ่อแม่ โรงเรียนและครู ล้วนมีบทบาทสำคัญร่วมกันในการส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

พ่อแม่ ควรส่งเสริมให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต สนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถ ยอมรับความคิดเห็นและการตัดสินใจของลูก สนับสนุนให้ลูกได้ช่วยเหลือตนเอง ให้กำลังใจ และคำชมเชย สิ่งเหล่านี้เป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้สูงขึ้นได้

โรงเรียนมีหน้าที่ในการให้ความรู้ ควรจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการจัดสภาพบรรยากาศภายในโรงเรียน เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม สิ่งที่สำคัญเป็นพิเศษคือ ครูผู้ทำหน้าที่สอน ต้องทำการศึกษาหลักสูตร วิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดบรรยากาศ เลือกใช้สื่อการสอนและเทคนิคการสอนที่ดี สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้ได้ผลดี โดยมุ่งเน้นการจัดกิจกรรม ประสบการณ์หรือสิ่งเร้ามากระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้มีความรู้ ความมั่นใจ รู้จักพัฒนาตนเอง กล้าคิด กล้าลอง กล้าใช้จินตนาการของตนให้เกิดประโยชน์ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

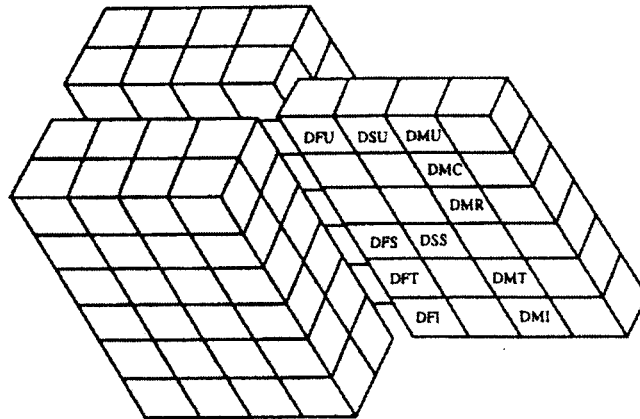
1.7 การวัดความคิดสร้างสรรค์

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการวัดพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ ซึ่งอาจใช้ควบคู่กับแบบสำรวจพฤติกรรมหรือแบบสังเกต พฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ก็จะยิ่งช่วยให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงและถูกต้องตรงกับความจริงมากยิ่งขึ้น

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ที่นิยมใช้แพร่หลายในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

1.7.1 แบบทดสอบความคล่องแคล่วของกิลฟอร์ด และคริสเตนเสน (Christensen Guilford Fluency Test, อ้างถึงใน ฮารี พันธุ์มณี 2543: 202-205) แบบทดสอบนี้กิลฟอร์ดและคณะแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียคอนโคจได้คิดขึ้นเพื่อวัดความคิดกระจาย (Divergent Thinking)

โดยมุ่งวัดตัวประกอบ ในแต่ละเซลล์ตามโครงสร้างสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งมี 3 มิติ คือ เนื้อหาที่คิด (Content) วิธีการคิด (Operation) และผลิตผลแห่งความคิด (Product) ตามลำดับ เช่น DSU ซึ่งหมายถึง วิธีการคิดแบบผลิต จำแนกเนื้อหาที่คิดเป็นแบบสัญลักษณ์ และผลิตผลแห่งความคิด ออกมาในรูปของหน่วย เป็นต้น

ภาพที่ 2.4 แสดงแบบสอขวดความคิดสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียตอนใต้
โดยวัดเซลล์ต่างๆตามโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด

ที่มา : อารี พันธุ์ณี (2543) *คิดอย่างสร้างสรรค์* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร
เลิฟแอนคัลิฟเพรส หน้า 203

ความหมายของสัญลักษณ์รหัส

วิธีการคิด	ผลิตผลของความคิด
D = ความคิดกระจาย	U - หน่วย (Units)
เนื้อหาที่คิด	C - ชั้นหรือจำนวน (Classes)
F = ภาพ	R - ความสัมพันธ์ (Relations)
S = สัญลักษณ์	S - ระบบ (Systems)
M = ภาษา	T - การแปลงรูป (Transformation)
B = พฤติกรรม	I - การประยุกต์ (Implications)

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความคล่องแคล่วของกิลฟอร์ดและคริสเตนเสน ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 4 ชุด 11 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็นทางด้านภาษาเขียน 7 ฉบับ ทางด้านรูปภาพ 3 ฉบับ และเป็นโจทย์ปัญหา 1 ฉบับ แบบทดสอบนี้เหมาะกับนักเรียนระดับมัธยมและผู้ใหญ่ ตัวอย่างของแบบทดสอบ

1. ความคล่องแคล่วในการใช้คำ (Word Fluency, DSU)
ให้เขียนคำประกอบด้วยตัวอักษรที่กำหนดให้ เช่น ป பட ปัด ปาด เป็นต้น
2. ความคล่องแคล่วทางความคิด (Ideational Fluency, DMU)
ให้เขียนชื่อสิ่งของที่อยู่ในพวกหรือประเภทเดียวกัน เช่น ของเหลวที่เป็นเชื้อเพลิง ได้แก่ น้ำมันก๊าด ก๊าซโซลีน และแอลกอฮอล์ เป็นต้น
3. ความคล่องแคล่วด้านเชื่อมโยง (Associational Fluency, DMR)
ให้เขียนคำต่างๆ ที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำที่กำหนดให้ เช่น หนัก : ยาก แข็ง เป็นต้น
4. ความคล่องแคล่วในการแสดงออก (Expressional Fluency, DSS)
ให้เขียนประโยคประกอบด้วยคำสี่คำ ในแต่ละคำเริ่มต้นด้วยตัวอักษรที่กำหนดให้ เช่น K-U-Y-I-Keep up your interest. Kill useless yellow insects.
5. การใช้ประโยชน์อย่างอื่น (Alternate Uses, DMC)
ให้บอกประโยชน์อย่างอื่นของสิ่งเฉพาะที่กำหนดให้ มิใช่เป็นการใช้ประโยชน์โดยทั่วไป เช่น หนังสือพิมพ์ใช้ทำประโยชน์อื่นอย่างไรได้บ้าง
6. การสรุปผล (Consequence, DMU, DMC)
ให้บอกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอันเป็นผลเนื่องจากเหตุการณ์สมมติฐานที่กำหนดให้ เช่น ถ้าคนไม่จำเป็นต้องนอนพักผ่อนจะเกิดอะไรบ้าง : คนทำงานได้มากขึ้น ไม่จำเป็นต้องใช้นาฬิกาปลุก
7. ประเภทของงานอาชีพ (Possible Jobs, DMI)
ให้บอกรายชื่อของงานอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำที่กำหนดให้ เช่น หลอดไฟฟ้า วิศวกรไฟฟ้า เจ้าของโรงงานทำหลอดไฟฟ้าและอื่นๆ เป็นต้น
8. การวาดรูป (Making Objects, DFS)
ให้วาดรูปสิ่งของเฉพาะโดยใช้เช็ดของรูปที่กำหนดให้ เช่น รูปวงกลมและรูปสามเหลี่ยม เป็นต้น ในการวาดรูปสิ่งของรูปหนึ่งอาจใช้รูปที่กำหนดให้ซ้ำกันได้ และเปลี่ยนแปลงขนาดได้ แต่จะต้องไม่เติมรูปหรือเส้นอื่นๆ เพิ่มขึ้นอีก

9. การสเก็ตช์รูป (Sketches, DFU)

ให้ต่อเติมให้เป็นรูปจากภาพร่างที่กำหนดให้ เช่น วงกลม สามเหลี่ยม และต่อเติมภาพให้สมบูรณ์และแตกต่างกันให้มากที่สุด

10. แก้ปัญหา (Match Problem, DFT)

จากโจทย์ที่กำหนดให้ เช่น ปัญหาไม้ขีดไฟ ให้เอาจำนวนก้อนไม้ขีดไฟจำนวนหนึ่งออก โดยให้ก้อนไม้ขีดไฟที่เหลือประกอบกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือรูปสามเหลี่ยมที่มีจำนวนรูปตามต้องการ

11. การตกแต่ง (Decorations, DFI)

ให้ตกแต่งรูปวาดเกี่ยวกับสิ่งของทั่วไปที่ร่างเอาไว้แล้วด้วยแบบที่แตกต่างกัน

1.7.2 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์

ข้อสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ (Torrance Test of Creative Thinking) อ้างถึงใน สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ 2544: 29-31) ผู้ซึ่งทุ่มเทเวลาให้กับการศึกษาเรื่องการวัดความคิดสร้างสรรค์อย่างมาก และได้สร้างแบบทดสอบ 2 ชนิด คือ การวัดทางภาษาและการวัดทางรูปภาพ แต่ทั้ง 2 แบบทดสอบนี้มุ่งวัดองค์ประกอบ 4 ประการของความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดรายละเอียด อย่างไรก็ตาม มีผู้โจมตีแบบทดสอบของทอร์เรนซ์ว่าค่อนข้างจะให้ความสำคัญของความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล ซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์มากกว่าความสามารถสร้างสรรค์ระดับอื่นๆ เช่น คนตรี และศิลปะ

ตัวอย่างแบบทดสอบทางรูปภาพที่เรียกว่า คิดสร้างสรรค์ด้วยรูปภาพ (Thinking Creatively with Pictures) จะประกอบด้วยแบบทดสอบย่อยๆ เช่น การสร้างภาพ ครูจะแจกกระดาษแข็งสี่เหลี่ยมเป็นวงรีแบบรูปไข่ 1 รูป นักเรียนจะได้รับคำสั่งให้ปิดรูปวงรีนี้ลงส่วนใดของกระดาษคำตอบก็ได้ จากนั้นก็ให้วาดรูปวงรีนั้นให้เกิดรูปที่แปลกกว่าคนอื่น จนกระทั่งไม่มีใครนึกถึงได้หรือการเติมภาพให้สมบูรณ์

เด็กที่ถือว่ามีความคิดสร้างสรรค์ คือ เด็กที่สร้างภาพที่แปลกแตกต่างไปจากคนอื่นๆ ต่างไปจากที่เคยพบเห็น และแฝงด้วยอารมณ์ขัน ขี้เล่น

สำหรับข้อสอบทางภาษาที่เรียกว่า คิดอย่างสร้างสรรค์ด้วยคำพูด (Thinking Creatively with Words) 3 ส่วนแรกเป็นการถามและการเดาโดยให้นักเรียนตั้งข้อสมมติฐานหาสาเหตุและผลที่ตามมา ส่วนที่ 4 เป็นเรื่องของการปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น โดยให้นักเรียนดูรูปตุ๊กตาสัตว์ และให้นักเรียนบอกด้วยคำพูดว่าควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตุ๊กตาสัตว์อย่างไรเพื่อนำสนใจ น่าเล่นมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการสอบวัดที่เกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอยแบบแปลกๆ ของสิ่งของ โดยทอร์เรนซ์ให้นักเรียนบอกประโยชน์ใช้สอยแบบแปลกๆ ของสิ่งของ โดยทอร์เรนซ์ให้

นักเรียนบอกประโยชน์ใช้สอยของกระป๋องโลหะหรือกล่องกระดาษ ซึ่งคล้ายกับตัวอย่างข้อสอบของกิลฟอร์ด เรื่องประโยชน์ของการใช้ก้อนอิฐ ข้อสอบตอนสุดท้ายเป็นเรื่องของการสมมติ เช่น สมมติว่าก่อนเมฆตกก่อนต้องมีเชือกผูกติดอยู่ และเชือกนั้นห้อยลงมายังพื้นดิน ถ้าเป็นเช่นนี้อะไรจะเกิดขึ้น โดยทอร์เรนซ์ให้ความเห็นว่าคนที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นชอบความสนุกอันเกิดจากสิ่งที่ไม่น่าเป็นไปได้ ขณะที่คนที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะมองสิ่งเหล่านั้น โดยคิดว่าสิ่งนั้นเป็นไปได้ไม่ได้

ข้อสอบแต่ละตอนใช้เวลา 10 นาที และก่อนจะเริ่มตอนใหม่ต้องมีเวลาเพื่ออธิบายคำสั่งหรือเปิดโอกาสซักถามให้กระจ่างในคำสั่ง แบบทดสอบรูปภาพจึงใช้เวลาประมาณ 40 นาที ในวันรุ่งขึ้นก็ให้นักเรียนชุดเดียวกันนั้นทำแบบทดสอบคำพูดอีกครั้ง โดยใช้เวลาใกล้เคียงกัน เรื่องการจำกัดเวลาในการสอบนี้ก็เป็นที่คัดค้านกันมาก ว่าเป็นการจำกัดความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เพราะการคิดสร้างสรรค์ควรให้เขามีเวลาตามอิสระ และเด็กจะแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ได้ดีกว่าเมื่อไม่ถูกจำกัดโดยเวลา

ในบรรดาองค์ประกอบ 4 ประการที่วัด ความคิดริเริ่มถือว่าเป็นหัวใจของความคิดสร้างสรรค์ และการให้รายละเอียดจะเป็นตัวบ่งชี้ที่ไม่แน่นอนมากที่สุด ในงานส่วนมากเราจึงมักอ้างถึงองค์ประกอบเพียง 3 ประการของความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ผลงานใดก็ตามจะถือว่ามีความคิดริเริ่มผลงานนั้นต้องมีความเป็นตัวของตัวเองไม่เหมือนใคร และต้องมีคุณค่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำหนด คุณค่าและความสัมพันธ์นี้เป็นตัวที่จำแนกแยกแยะความคิดริเริ่มออกจากสิ่งที่ไร้สาระ เช่น ถ้าเราถามคนคนหนึ่งว่าวันนี้ตามมาด้วยอะไร ถ้าเขาตอบว่า “เครื่องบิน” และ “อุงุ่น” รู้สึกราวจะได้คำตอบที่ค่อนข้างขาดความสัมพันธ์กับคำถาม แต่ถ้าเขาเขียนตอบมาว่า “(วันนี้ตามมาด้วย)...พรงุ่นและมะรีนและมะเรื่องซึ่งคืบคลานมาอย่างช้าๆ จนถึงพยางค์สุดท้ายของเวลา” เช่นนี้เราได้คำตอบที่เป็นบทประพันธ์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำหนด

การให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ก็เป็นเรื่องที่น่ายากอีกประการหนึ่ง นักจิตวิทยาใช้สถิติเป็นเครื่องมือช่วย เช่น ในการวัดความคิดริเริ่มก็ให้ดูเทียบจากในกลุ่มทดสอบเดียวกันว่าคำตอบ X มีคนตอบมากน้อยเพียงใด ถ้าพบว่าร้อยละ 10 หรือมากกว่าก็ตอบ X เช่นกัน เราจะไม่ถือว่า X เป็นคำตอบที่แสดงถึงความริเริ่ม แต่ถ้าคำตอบ Z เป็นคำตอบเดียวที่มีคนกล่าวถึงหรือคนกล่าวถึงเพียง 2-3 คน คำตอบ Z ก็ถือว่าเป็นคำตอบที่แสดงถึงความคิดริเริ่มได้ อย่างไรก็ตาม ก็มีผู้ได้ว่าการวัดแบบนี้เราอาจไม่ได้คนที่มีความคิดสร้างสรรค์อย่างแท้จริง ถ้ากลุ่มไม่ได้เป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชากร เช่นในกลุ่มที่ทุกคนคัดลอกความคิดสร้างสรรค์ เราอาจได้

คนที่มีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุดในกลุ่ม โดยแท้จริงแล้วคนนั้นไม่ได้มีความคิดสร้างสรรค์เลยก็
เป็นได้

1.7.3 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของอาร์ รังสินันท์และคณะ

อาร์ รังสินันท์ และคณะ (อาร์ รังสินันท์ และคณะ, 2544 อ้างถึงใน
สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ 2544: 39-40) ได้นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์มาใช้
กับนักศึกษาไทย โดยได้ทำวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ลักษณะ
ของแบบทดสอบประกอบด้วยกิจกรรม 3 ชุด คือ 1) กิจกรรมการวาดภาพ กิจกรรมนี้ให้นักศึกษา
วาดภาพต่อเติมตกแต่งจากวงรีที่กำหนดให้ โดยพยายามวาดให้แปลกใหม่ที่ยังไม่เคยมีใครวาดมา
ก่อน แล้วใช้ตั้งชื่อภาพที่วาดให้แปลกที่สุด กิจกรรมนี้ใช้เวลา 10 นาที 2) กิจกรรมวาดภาพให้
สมบูรณ์ เป็นการต่อเติมจาก ภาพที่กำหนดให้ 10 ภาพ โดยให้คิดวาดภาพให้แปลกแตกต่างไปจาก
คนอื่น และทำให้เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เสร็จแล้วให้ตั้งชื่อภาพแต่ละภาพที่วาดเสร็จแล้วนั้น กิจกรรม
นี้ใช้เวลา 10 นาที 3) กิจกรรมการใช้เส้นเป็นการวาดภาพโดยต่อเติมจากเส้นกึ่งที่กำหนดให้ โดย
พยายามคิดและวาดภาพให้แปลกแตกต่างไปจากคนอื่นให้มากที่สุด แล้วตั้งชื่อภาพที่วาดแล้วนั้นให้
น่าตื่นเต้น น่าสนใจที่สุด กิจกรรมนี้ใช้เวลา 10 นาที

การตรวจให้คะแนนสำหรับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์นี้ จะตรวจให้
คะแนนความคิดคล่อง สำหรับกิจกรรมที่ 2 คือ การต่อเติมรูปภาพให้สมบูรณ์จากรูปที่กำหนด และ
ในกิจกรรมที่ 3 คือ การใช้เส้นกึ่ง คะแนนความคิดคล่องของกิจกรรมที่ 2 ให้นับจากจำนวนภาพ
ชัดเจน สื่อความหมายได้และใช้สิ่งเร้าที่ให้มาเป็นส่วนหนึ่งของภาพใหม่ คะแนนความคิดคล่อง
สูงสุดจะเท่ากับ 10 คะแนน คะแนนความคิดคล่องของกิจกรรมที่ 3 ให้นับจำนวนภาพที่ชัดเจนสื่อ
ความหมายภาพไม่ซ้ำกัน และภาพที่ใช้เส้นกึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนสำคัญของภาพ คะแนน
ความคิดคล่องสูงสุดจะเท่ากับ 30 คะแนน

ส่วนการตรวจให้คะแนนความคิดริเริ่มจะตรวจให้คะแนนสำหรับกิจกรรมที่
1, 2 และ 3 การให้คะแนนในส่วนนี้จะขึ้นอยู่กับความถี่ของภาพที่แตกต่างไปจากธรรมดาในการ
ตอบของกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ดูจากภาพเป็นหลัก ไม่ใช่ดูชื่อที่กำกับไว้ ภาพที่ซ้ำกันมากจะได้
คะแนน 0 โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบแล้วกำหนดรายชื่อภาพที่จะได้คะแนน 0 ไว้เป็นเกณฑ์ในการให้
คะแนน ส่วนภาพที่แตกต่างจากรายชื่อที่ให้ไว้จะได้คะแนนภาพละ 1 คะแนน

นอกจากนี้จะตรวจให้คะแนนความคิดละเอียดลออสำหรับกิจกรรมที่ 1, 2
และ 3 โดยต้องพิจารณาดังนี้ คือ แต่ละภาพให้คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน ส่วนรายละเอียดที่ต่อเติม
เพื่อขยายหรืออธิบายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นับเป็นความคิดละเอียดลออ ดังนั้นการตรวจให้คะแนน
ความคิดละเอียดลออ คือ ให้ 1 คะแนนแก่ส่วนละเอียด แต่ละส่วนที่ต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ขึ้น ไม่

ว่าจะต่อเติมในตัวสิ่งเร้าหรือขอบหรือส่วนที่อยู่รอบๆ สิ่งที่กำหนด อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต่อเติมจะต้อง
ดูแล้วสมจริงและมีความหมาย

กล่าวโดยสรุป การวัดความคิดสร้างสรรค์เป็นการวัดที่ค่อนข้างยาก เพราะมี
หลายองค์ประกอบที่ไม่คงที่แน่นอน แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์แบบใดแบบหนึ่งไม่สามารถ
วัดพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ได้ครอบคลุมทุกด้าน อีกทั้งในการตรวจให้คะแนนจะยึดผู้ตรวจ
เป็นสำคัญ ดังนั้น การใช้แบบทดสอบ ควรใช้เป็นเกณฑ์อันหนึ่งในการวัดพฤติกรรมความคิด
สร้างสรรค์ของเด็ก แต่ไม่ควรใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินขั้นเด็ดขาด

จากแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้เลือกแบบวัด
ความคิดสร้างสรรค์ตามแนวของกิลฟอร์ด ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทาง
ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของราตรี ม่วงอ่อน มา
ปรับใช้ ด้วยเหตุผลดังนี้

1. เป็นแบบทดสอบที่ให้อิสระทางความคิดแก่เด็ก สามารถสะท้อน
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม
2. สิ่งเร้าในแบบทดสอบ เหมาะสมกับการค้นหาความคิดแบบอนैनัยที่
เด็กได้รับการจัดกิจกรรมในการวิจัยครั้งนี้ ที่ครูกระตุ้นให้เด็กคิดอย่างหลากหลายทิศทางจาก
ข้อคำถามและจากการทำกิจกรรมที่หลากหลายทั้งงานเดี่ยว งานกลุ่ม และทั้งชั้นเรียน
3. วิธีการทำแบบทดสอบเหมาะสมกับวัยของเด็ก
4. สามารถวัดได้ครอบคลุมองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ตามการ
วิจัยครั้งนี้
5. เวลาในการทำแบบทดสอบไม่มากเกินไปเหมาะสมกับวัยของเด็ก

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.1 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1

ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนั้นแบ่งเป็น 5 สาระ ได้แก่ สาระการอ่าน สาระ
การเขียน สาระการฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษา และสาระวรรณคดี และ
วรรณกรรม ซึ่งในแต่ละสาระก็จะประกอบไปด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 7)

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ได้แก่

1. สามารถอ่านได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน อ่านได้คล่องแคล่วและเร็ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน
2. สามารถเข้าใจใจความสำคัญ และรายละเอียดของเรื่องหาคำสำคัญ หรือใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิด เป็นเครื่องมือพัฒนาความเข้าใจการอ่าน รู้จักใช้คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาและแสดงความรู้ ความคิด คาดคะเนเหตุการณ์เรื่องราวที่อ่าน และกำหนดแนวทางปฏิบัติ
3. สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้รวดเร็ว ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และอักขระวิธี และจำบทร้อยกรองที่ไพเราะ เลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์และความบันเทิง มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อความสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1. สามารถเขียนคำได้ถูกความหมาย และสะกดการันต์ได้ถูกต้อง ใช้ความรู้และประสบการณ์เขียนประโยค ข้อความและเรื่องราว ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และจินตนาการ รวมทั้งใช้กระบวนการเขียน พัฒนางานเขียน
2. มีมารยาทการเขียนและนิสัยรักการเขียนและใช้ทักษะการเขียนจดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1. สามารถจับใจความสำคัญสิ่งที่ได้ฟังและได้ดูและเข้าใจเนื้อเรื่อง ถ้อยคำ การใช้น้ำเสียง และกิริยา ท่าทางของผู้พูด และแสดงทรรศนะเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ
2. สามารถตั้งคำถาม ตอบคำถาม สนทนา แสดงความคิดเห็น เล่าเรื่องถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ ใช้ถ้อยคำเหมาะสมแก่เรื่องและอย่างสร้างสรรค์ ตามหลักการพูด มีมารยาทการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1. สามารถโดยสะกดคำ โดยนำเสียงและรูปของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ประสมเป็นคำอ่านและเขียนคำได้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ของภาษา
2. เข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ และประโยคการเรียงลำดับคำ และเรียบเรียงประโยคตามลำดับความคิดเป็นข้อที่ชัดเจน
3. สามารถใช้สื่อภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นถ้อยคำ สุภาพ และรู้จักคิดไตร่ตรอง ก่อนพูดและเขียน
4. เข้าใจว่าภาษาไทยมีทั้งภาษาไทยกลาง หรือภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น
5. สามารถเลือกใช้คำคล้องจอง แต่งบทหรือกรองง่ายๆ
6. สามารถนำปริศนาคำทาย และบทรื่องเล่นในท้องถิ่น มาใช้ในการเรียน การสอน

7. ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนตามความเป็นจริง เหมาะแก่กาลเทศะและบุคคล

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

1. สามารถใช้ทักษะทางภาษา เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น และใช้เทคโนโลยีการสื่อสารพัฒนาการเขียน
2. เข้าใจความแตกต่างของภาษาพูด และภาษาเขียน ใช้ภาษาได้เหมาะแก่บุคคล และสถานการณ์สื่อสาร ใช้ภาษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในกาพัฒนาการอ่านและการเขียน เห็นคุณค่าการใช้ตัวเลขไทย

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1. สามารถอ่านนิทานเรื่องสั้นๆ ง่ายสำหรับเด็ก บทความ บทหรือกรอง และบทละคร เหมาะแก่วัยของเด็ก ให้ได้ความรู้ และความบันเทิง ได้ข้อคิดเห็นจากการอ่าน และนำไปใช้ในชีวิตจริง

2.2 คำอธิบายรายวิชา ท 12101

คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (โรงเรียนบ้านหนองขาม (สันติกาญจน์ราษฎร์ บำรุง) 2547 : 50)

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติตนให้ถูกต้องในการอ่าน อ่านออกเสียงอย่างถูกต้อง ชัดเจน อ่านได้ คล่องและเร็วขึ้น อ่านสะกดคำ โดยนำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์มาประสมเป็นคำอ่าน ความหมาย การผันวรรณยุกต์ ประโยคสั้นๆ คำคล้องจอง อักษรนำ คำที่มีตัวการ์นต์ เครื่องหมายวรรคตอน บทร้อยกรองสั้นๆ และบทอาขยาน ฝึกอภิปรายซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน การตั้งคำถาม การเล่า เรื่อง การคาดคะเน ฝึกอ่านเรื่องเพื่อความบันเทิง โดยเน้นการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและมีมารยาท ในการอ่าน

เพื่อให้มีมารยาทในการอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจน ตามหลักเกณฑ์การอ่าน สามารถตั้งคำถามและตอบคำถาม เล่าเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้ มีจิตใจรักการอ่าน เพื่อเกิดความ บันเทิง และมีมารยาทที่ดีในการอ่าน

ฝึกปฏิบัติตนในการเขียน คัดลายมือ คำ ประโยค คำคล้องจอง คำขวัญ เขียนคำ และเรื่องจากภาพ เขียนตามคำบอก และเขียนบันทึกประจำวันได้ถูกต้อง เขียนคำคล้องจองสั้นได้ โดยเน้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์และใช้การเขียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ฝึคนิสัยรักการเขียนและมี มารยาท ในการเขียนอย่างถูกต้อง

เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง สวยงาม มีระเบียบ สื่อความได้รู้ หลักเกณฑ์การเขียน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ สามารถนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียนและรักการเขียน

ฝึกการฟัง การดู และการพูด การจับใจความสำคัญสิ่งที่ฟังและดูการพูดแนะนำ ตัว การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ การพูดแสดงความคิดเห็นปริศนาคำทาย การสนทนา การเล่า เรื่อง ฝึกสนทนา อภิปราย ตั้งคำถาม และตอบคำถาม และพูดแสดงความรู้ประสบการณ์และ ความรู้สึก พูดความประทับใจให้เหตุผล ฝึกมารยาทในการฟัง การดู และการพูดจนเป็นนิสัย

เพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่ฟัง ดูและพูด สามารถจับใจความสำคัญอย่างถูกต้อง แสดง ความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง และพูดแนะนำตัว พูดเล่าเรื่องได้ รวมทั้งการตั้งคำถาม การตอบคำถาม จากสิ่งที่ได้ฟังและดู สนทนาตอบโต้และพูดถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก และเล่า เรื่องจากสิ่งที่ได้ฟังและดูได้ มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูดที่ดี

ใช้หลักการทางภาษาพัฒนาคำศัพท์ การสะกดคำและแจกลูกคำ การอ่านคำ การเขียนคำ การผันวรรณยุกต์ กลุ่มคำตามชนิดและหน้าที่ประโยค การเรียงลำดับคำ การเรียงประโยคตามลำดับเหตุการณ์ คำสุภาพ การพูดทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ การสนทนา การแสดงความคิดเห็น การสนทนาด้วยภาษาไทยกลาง หรือภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาถิ่นคำคล้องจอง และการแต่งคำคล้องจอง 2 พยางค์ ปริศนาคำทาย บทร้องเล่นตัวเลขไทย การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

เพื่อให้สามารถนำหลักการทางภาษาไปใช้พัฒนาความรู้ ความคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล สื่อความได้อย่างถูกต้องชัดเจน ในการ ดำรงชีวิตจริง พร้อมทั้งใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์

ฝึกอ่านนิทาน เรื่องสั้น บทร้อยกรอง คำขวัญ และบทอาขยาน รู้คุณค่าของ วรรณกรรม หรือเรื่องที่อ่าน

เพื่อให้ได้ความรู้ ความเข้าใจ ความบันเทิง และความคิดจากสิ่งที่อ่าน สามารถนำ ความรู้ข้อคิดที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตจริงได้ จนเกิดความภาคภูมิใจในภาษาไทย

2.3 กำหนดการสอนรายวิชา ท 12101

กำหนดการสอนรายวิชา ท 12101 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 ใน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นกำหนดการสอนที่คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ระดับสถานศึกษา โรงเรียนในอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เป็นผู้จัดทำขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (โรงเรียนบ้านหนองขาม (สันติ กาญจนราษฎร์บำรุง) 2547: 52)

ตารางที่ 2.1 กำหนดการสอนรายวิชา ท 12101 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้	ชั่วโมง
จำนวนชั่วโมงตลอดภาคเรียนที่ 1	100
1. เรื่องต้นเต้าน	11
1.1 สร้างประสบการณ์ทางภาษาจากการฟังเรื่องเล่า และฝึกเล่าเรื่องที่ได้ฟัง	1
1.2 การอ่านในใจเรื่องในบทเรียน	1
1.3 การสะกดคำและแจกลูกคำในบทเรียน	2
1.4 การอ่านออกเสียงเรื่องจากบทเรียน	1

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	ชั่วโมง
1.5 หลักภาษา	2
1.5.1 พยัญชนะ	
1.5.2 ไตรยางศ์	2
1.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านรายบุคคล	2
2. นื่องของประกาย	11
2.1 สร้างประสบการณ์ทางภาษาจากการฟังเรื่องเล่า และฝึกเล่าเรื่องที่ได้อ่าน	1
2.2 การอ่านในใจเรื่องในบทเรียน	1
2.3 การสะกดคำและแจกลูกคำในบทเรียน	2
2.4 การอ่านออกเสียงเรื่องจากบทเรียน	1
2.5 หลักภาษา	
2.5.1 สระ	2
2.5.2 สระเปลี่ยนรูป	2
2.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านรายบุคคล	2
3. หมีใหญ่กับหมาป่า	12
3.1 สร้างประสบการณ์ทางภาษาจากการฟังเรื่องเล่า และฝึกเล่าเรื่องที่ได้อ่าน	1
3.2 การอ่านในใจเรื่องในบทเรียน	1
3.3 การสะกดคำและแจกลูกคำในบทเรียน	2
3.4 การอ่านออกเสียงเรื่องจากบทเรียน	1
4. สองพี่น้อง	12
4.1 สร้างประสบการณ์ทางภาษาจากการฟังเรื่องเล่า และฝึกเล่าเรื่องที่ได้อ่าน	1
4.2 การอ่านในใจเรื่องในบทเรียน	1
4.3 การสะกดคำและแจกลูกคำในบทเรียน	2
4.4 การอ่านออกเสียงเรื่องจากบทเรียน	1
4.5 หลักภาษา	
4.5.1 มาตรการตัวสะกด	4
4.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านรายบุคคล	3

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	ชั่วโมง
5. ก้องจอมกิน	11
5.1 สร้างประสบการณ์ทางภาษาจากการฟังเรื่องเล่า และฝึกเล่าเรื่องที่ได้ฟัง	1
5.2 การอ่านในใจเรื่องในบทเรียน	1
5.3 การสะกดคำและแจกลูกคำในบทเรียน	2
5.4 การอ่านออกเสียงเรื่องจากบทเรียน	1
5.5 หลักภาษา	
5.5.1 คำ กลุ่มคำ	2
5.5.2 การแต่งประโยค	2
5.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านรายบุคคล	2
6. สงกรานต์บ้านย่า	12
6.1 สร้างประสบการณ์ทางภาษาจากการฟังเรื่องเล่า และฝึกเล่าเรื่องที่ได้ฟัง	1
6.2 การอ่านในใจเรื่องในบทเรียน	1
6.3 การสะกดคำและแจกลูกคำในบทเรียน	2
6.4 การอ่านออกเสียงเรื่องจากบทเรียน	1
6.5 หลักภาษา	
6.5.1 อักษรนำ	2
6.5.2 การเขียนเรื่อง	2
6.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านรายบุคคล	3
7. ตัวตลกของครูตลับ	12
7.1 สร้างประสบการณ์ทางภาษาจากการฟังเรื่องเล่า และฝึกเล่าเรื่องที่ได้ฟัง	1
7.2 การอ่านในใจเรื่องในบทเรียน	1
7.3 การสะกดคำและแจกลูกคำในบทเรียน	2
7.4 การอ่านออกเสียงเรื่องจากบทเรียน	1
7.5 หลักภาษา	
7.5.1 คำควบกล้ำ	3
7.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านรายบุคคล	3

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	ชั่วโมง
8. เล่นแล้วเก็บด้วย	10
8.1 สร้างประสบการณ์ทางภาษาจากการฟังเรื่องเล่า และฝึกเล่าเรื่องที่ได้อ่าน	1
8.2 การอ่านในใจเรื่องในบทเรียน	1
8.3 การสะกดคำและแจกลูกคำในบทเรียน	2
8.4 การอ่านออกเสียงเรื่องจากบทเรียน	1
8.5 หลักภาษา	
8.5.1 คำคล้องจอง	2
8.5.2 บทร้อยกรอง	1
8.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านรายบุคคล	2
9. สะพานร่วมใจ	10
9.1 สร้างประสบการณ์ทางภาษาจากการฟังเรื่องเล่า และฝึกเล่าเรื่องที่ได้อ่าน	1
9.2 การอ่านในใจเรื่องในบทเรียน	1
9.3 การสะกดคำและแจกลูกคำในบทเรียน	2
9.4 การอ่านออกเสียงเรื่องจากบทเรียน	1
9.5 หลักภาษา	
9.5.1 รร	2
9.5.2 การันต์	1
9.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านรายบุคคล	3

2.4 หน่วยการสอนที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกำหนดการสอนดังกล่าวมาจัดทำเป็นหน่วยการสอนเพื่อใช้ในการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นเวลา 18 ชั่วโมง โดยเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้ประยุกต์ขึ้น โดยมีเนื้อหาดังนี้

ตารางที่ 2.2 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองสอน

กลุ่มทดลอง	จำนวน ชั่วโมง	กลุ่มควบคุม	จำนวน ชั่วโมง
เรื่องที่ทำมาทำการทดลอง		เรื่องที่ทำมาทำการทดลอง	
1. หน้าที่พยัญชนะ (1)	1	1. หน้าที่พยัญชนะ (1)	1
2. หน้าที่พยัญชนะ (2)	1	2. หน้าที่พยัญชนะ (2)	1
3. หน้าที่พยัญชนะ (3)	1	3. หน้าที่พยัญชนะ (3)	1
4. ไตรยางศ์	1	4. ไตรยางศ์	1
5. สระคงรูป	1	5. สระคงรูป	1
6. สระเปลี่ยนรูป	1	6. สระเปลี่ยนรูป	1
7. มาตราตัวสะกด	1	7. มาตราตัวสะกด	1
8. การผันวรรณยุกต์อักษรกลาง	1	8. การผันวรรณยุกต์อักษรกลาง	1
9. การผันวรรณยุกต์อักษรสูง	1	9. การผันวรรณยุกต์อักษรสูง	1
10. การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ	1	10. การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ	1
11. การสะกดคำและการประสมคำ	1	11. การสะกดคำและการประสมคำ	1
12. คำและพยางค์	1	12. คำและพยางค์	1
13. คำคล้องจอง	1	13. คำคล้องจอง	1
14. กลุ่มคำและประโยค	1	14. กลุ่มคำและประโยค	1
15. การแต่งประโยค (1)	1	15. การแต่งประโยค (1)	1
16. การแต่งประโยค (2)	1	16. การแต่งประโยค (2)	1
17. การแต่งประโยค (3)	1	17. การแต่งประโยค (3)	1
18. การเขียนเชิงสร้างสรรค์	1	18. การเขียนเชิงสร้างสรรค์	1
รวม	18		18

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นั้น ยังมีการศึกษาไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เป็นการศึกษา

ในระดับช่วงชั้นปฐมวัยหรือระดับระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยงานวิจัยในลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำเสนอดังนี้

วีระศักดิ์ บางโรย (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนร้อยกรอง โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสววิทยา จังหวัดชุมพร จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนบทร้อยกรอง ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนบทร้อยกรอง โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ มีการพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิตยาวิดี คงไพฑูรย์ (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนก่อนการใช้และหลังการใช้แบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขาพนม จังหวัดกระบี่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนที่เรียนด้วยการใช้แบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนด้วยการใช้แบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาวิตรี รัตนบุรี (2547) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์

ด้านความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออและความคิดริเริ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วดี กรุงมณี (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยมีนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนบ้านวังดิน จังหวัดลำพูน เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์มีสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรทิพย์ ศิริภักทราชัย (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องโลกของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 56 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 28 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบการวิจัย ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องโลกของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องโลกของเรา ที่พัฒนาขึ้น มีค่าประสิทธิภาพ 84.94/83.80 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มมือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ในระดับเห็นด้วยมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จะเห็นได้ว่ามีผู้ศึกษาและวิจัยไว้น้อยมาก จึงได้ศึกษางานวิจัยในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสามารถเรียบเรียงได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาได้โดยการจัดกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยทำการประยุกต์กระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ขึ้น และนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนในระดับต่อไป

จากการศึกษาวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์และประยุกต์เป็นวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 “คุย” เชื่อมโยงความคิด คือการเลือกใช้สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนคิดอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดได้สะดวกขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 “โครง” การวางกรอบความคิดของสิ่งที่ศึกษา เป็นเค้าโครงหรือทิศทางในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 “คิด” การทำความเข้าใจกับสาระของเรื่อง ช่วยปรับ แก้ไข ความคิดของนักเรียนแต่ละคน โดยการนำเสนอคำถามที่ทำให้การคิดแบบใหม่ ให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์ที่จะคิดแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา

ขั้นตอนที่ 4 “คลุก” การแลกเปลี่ยนความคิดในสภาพที่อบอุ่นและเป็นมิตร

ขั้นตอนที่ 5 “ค้น” การริเริ่มที่จะคิดและเลือกค้นคว้าในสิ่งที่สนใจศึกษา และหาข้อมูลที่จะสร้างงานจากความคิดของตน โดยศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ และแหล่งข้อมูลต่างๆ

ขั้นตอนที่ 6 “ค้น” การนำความรู้ซึ่งได้จากกระบวนการต่างๆ นำมาสร้างชิ้นงานให้เป็นรูปธรรมและนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์และประยุกต์เป็นวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 “คุย” เชื่อมโยงความคิด คือการเลือกใช้สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนคิดอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดได้สะดวกขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 “โครง” การวางกรอบความคิดของสิ่งที่ศึกษา เป็นเค้าโครงหรือทิศทางในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 “คิด” การทำความเข้าใจกับสาระของเรื่อง ช่วยปรับ แก้ไขความคิดของนักเรียนแต่ละคน โดยการนำเสนอคำถามที่ทำให้การคิดแบบใหม่ ให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์ที่จะคิดแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา

ขั้นตอนที่ 4 “คลุก” การแลกเปลี่ยนความคิดในสภาพที่อบอุ่นและเป็นมิตร

ขั้นตอนที่ 5 “ค้น” การริเริ่มที่จะคิดและเลือกค้นคว้าในสิ่งที่สนใจศึกษา และหาข้อมูลที่จะสร้างงานจากความคิดของตน โดยศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ และแหล่งข้อมูลต่างๆ

ขั้นตอนที่ 6 “ค้น” การนำความรู้ซึ่งได้จากกระบวนการต่างๆ นำมาสร้างชิ้นงานให้เป็นรูปธรรมและนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กับนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ซึ่งในบทนี้ได้นำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย โดยกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 96 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวม 96 ห้องเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันเนื่องจากตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรเดียวกัน และจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ได้ 2 ห้องเรียน ได้โรงเรียนบ้านหนองขาม(สันติกาญจน์ราษฎร์บำรุง) จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียน 25 คน เป็นกลุ่มทดลอง และได้โรงเรียนบ้านศาลาลัย จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียน 25 คน เป็นกลุ่มควบคุม

2. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ซึ่งมีรูปแบบแบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมวัดก่อนและวัดหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) (ปรีชา เนาวีเย็นผล 2540 : 135) ดังนี้

E	O ₁	X	O ₂
C	O ₃		O ₄

- O₁ แทนการทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มที่ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
- X แทนวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
- O₂ แทนการทดสอบหลังเรียนของกลุ่มที่ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
- O₃ แทนการทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ
- O₄ แทนการทดสอบหลังเรียนของกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ
- E กลุ่มทดลองที่ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
- C กลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 2 แบบ ได้แก่

3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 18 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

3.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ จำนวน 18 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

3.2.1 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของราตรี ม่วงอ่อน (2547 : 72-75) ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 4 ฉบับ ฉบับละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพ

4.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.1.1 จากการศึกษาขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จากทฤษฎีต่างๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สรุปได้ 6 ขั้นตอน คือ

- 1) คุย คือ ขั้นตอนการเชื่อมโยงความคิดเมื่อเผชิญปัญหา
- 2) โครง คือ การวางกรอบความคิด
- 3) คิด คือ การทำความเข้าใจกับสาระของเรื่องที่คิด
- 4) คลุก คือ ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนความคิด ปรับปรุงและพัฒนาความคิด
- 5) คั้น คือ การค้นคว้าข้อมูลเพื่อสนับสนุนความคิด
- 6) คั้น คือ การสร้างชิ้นงานจากการคิดและค้นคว้าให้เป็นรูปธรรม

4.1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระและมาตรฐานการเรียนรู้รายปี ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาการวัดและประเมินผล

4.1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้วิธีการสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยมีเนื้อหาครอบคลุม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้ง 5 สาระ ได้แก่ สาระ การอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดู และการพูด สาระหลักการใช้ภาษา และสาระวรรณคดีและวรรณกรรม จำนวน 18 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการสอนแผนละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาสอนทั้งหมด 18 ชั่วโมง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	เรื่อง	หน้าที่พยัญชนะ (1)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	เรื่อง	หน้าที่พยัญชนะ (2)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	เรื่อง	หน้าที่พยัญชนะ (3)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	เรื่อง	ไตรยางศ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	เรื่อง	สระคงรูป
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	เรื่อง	สระเปลี่ยนรูป

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	เรื่อง	มาตราตัวสะกด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	เรื่อง	การผันวรรณยุกต์อักษรกลาง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	เรื่อง	การผันวรรณยุกต์อักษรสูง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	เรื่อง	การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11	เรื่อง	การสะกดคำและการประสมคำ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12	เรื่อง	คำและพยางค์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13	เรื่อง	คำคล้องจอง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14	เรื่อง	กลุ่มคำและประโยค
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15	เรื่อง	การแต่งประโยค (1)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16	เรื่อง	การแต่งประโยค (2)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17	เรื่อง	การแต่งประโยค (3)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18	เรื่อง	การเขียนเชิงสร้างสรรค์

4.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 18 แผน เสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแผน ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ การวัดผลและการประเมินผล ระยะเวลาที่ใช้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2531: 124) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.82 - 0.89

4.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 28 คน เพื่อทำการตรวจสอบการใช้ภาษาที่เหมาะสม และสื่อความหมายกับนักเรียนได้ชัดเจน ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้ทดลองจริง

4.2 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.2.1 ศึกษาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากหนังสือ เอกสาร และคู่มือครู

4.2.2 ศึกษาขั้นตอนการสอนแบบปกติ สรุปเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน

2) ชั้นสอน

3) ชั้นสรุป

4.2.3 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระและมาตรฐานการเรียนรู้รายปี ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา การวัดและการประเมินผล

4.2.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 5 สาระ ได้แก่ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดู และการพูด สาระหลักการใช้ภาษา และสาระวรรณคดีและวรรณกรรม จำนวน 18 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาใน การสอนแผนละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาสอนทั้งหมด 18 ชั่วโมง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	เรื่อง	หน้าที่พยางค์ (1)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	เรื่อง	หน้าที่พยางค์ (2)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	เรื่อง	หน้าที่พยางค์ (3)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	เรื่อง	ไตรยางศ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	เรื่อง	สระคงรูป
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	เรื่อง	สระเปลี่ยนรูป
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	เรื่อง	มาตราตัวสะกด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	เรื่อง	การผันวรรณยุกต์อักษรกลาง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	เรื่อง	การผันวรรณยุกต์อักษรสูง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	เรื่อง	การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11	เรื่อง	การสะกดคำและการประสมคำ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12	เรื่อง	คำและพยางค์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13	เรื่อง	คำคล้องจอง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14	เรื่อง	กลุ่มคำและประโยค
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15	เรื่อง	การแต่งประโยค (1)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16	เรื่อง	การแต่งประโยค (2)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17	เรื่อง	การแต่งประโยค (3)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18	เรื่อง	การเขียนเชิงสร้างสรรค์

4.2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 18 แผน เสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแผน ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ การวัดผลและการประเมินผล ระยะเวลาที่ใช้จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2531: 124) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 0.86

4.3 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

4.3.1 ศึกษาแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบทดสอบของราตรี ม่วงอ่อน (2547: 72-75) ซึ่งสร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวทฤษฎีของกิลฟอร์ด

4.3.2 การสร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา พัฒนาจากการสร้างแบบทดสอบของราตรี ม่วงอ่อน ตามรายละเอียด ตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด

ลักษณะความคิดอเนกนัย ทางภาษาตามทฤษฎีกิลฟอร์ด	แบบทดสอบความคิด สร้างสรรค์ทางภาษา	องค์ประกอบความคิด สร้างสรรค์ที่แสดงออก
ความคิดอเนกนัยทางภาษา ในรูปของหน่วยและด้าน ความสัมพันธ์	ฉบับที่ 1 แบบความเหมือน	ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว
ความคิดอเนกนัยทางภาษา ในรูปกลุ่มและพวก	ฉบับที่ 2 แบบพวกเดียวกัน	ความคิดริเริ่ม ความคิด คล่องตัวและความคิดยืดหยุ่น
ความคิดอเนกนัยทางภาษา ในรูปของระบบและ ด้านการแปลงรูป	ฉบับที่ 3 แบบความคล่องแคล่ว ในการใช้คำ	ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว
ความคิดอเนกนัยทางภาษา ด้านการประยุกต์	ฉบับที่ 4 แบบความสามารถ ในการแต่งประโยค	ความคิดริเริ่ม ความคิด คล่องตัวและความคิดยืดหยุ่น

จากตารางที่ 3.1 จะเห็นว่ามีแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา 4 ฉบับ แต่ฉบับจะวัดองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ 3 ลักษณะ คือ ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม

4.3.3 ศึกษาให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของครอพลีย์ (Cropley ; 1966 อ้างถึงใน นิตยาวดี คงไพฑูรย์ 2542: 39) เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

เกณฑ์การพิจารณาคำตอบครอบคลุมลักษณะการคิดอเนกนัย (Divergent thinking) ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford ; 1967) และครอพลีย์ (Cropley ; 1966 อ้างถึงใน นิตยาวดี คงไพฑูรย์ 2542: 39) ดังนี้

1) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) พิจารณาจากคำตอบที่ไม่ซ้ำกัน ให้คำตอบละ 1 คะแนน โดยไม่คำนึงว่าคำตอบนั้นจะซ้ำกับของคนอื่นหรือไม่ ถ้านักเรียนตอบได้ 5 คำตอบ ก็ได้ 5 คะแนน ตอบได้ 10 คำตอบก็ ได้ 10 คะแนน เป็นต้น

2) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) พิจารณาจากจำนวนกลุ่มหรือทิศทางของคำตอบ โดยนำคำตอบทั้งหมดที่ให้คะแนนความคิดคล่องแคล่วไปแล้วมาจัดกลุ่มหรือทิศทางใหม่ แล้วนำคำตอบที่เป็นทิศทางหรือความหมาย หรือกลุ่มเดียวกันมารวมกัน นับจำนวนกลุ่มแล้วให้คะแนนกลุ่มละ 1 คะแนน

3) ความคิดริเริ่ม (Originality) ให้คะแนนตามสัดส่วนความถี่ของคำตอบ โดยดัดแปลงมาจากวิธีการของครอพลีย์ (Cropley ; 1966 อ้างถึงใน นิตยาวดี คงไพฑูรย์ 2542: 39) คำตอบใดที่กลุ่มตัวอย่างตอบซ้ำกันมากๆ ก็ได้คะแนนน้อยหรือไม่ได้เลย ถ้าคำตอบซ้ำกับคนอื่นน้อย หรือไม่ซ้ำกับคนอื่นเลยจะได้คะแนนมากขึ้น เกณฑ์การให้คะแนนยึดหลักของครอพลีย์ ซึ่งปรับให้เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

คำตอบซ้ำกัน 8 คนขึ้นไป	ให้	0	คะแนน
คำตอบซ้ำกัน 6 – 7 คน	ให้	1	คะแนน
คำตอบซ้ำกัน 4 – 5 คน	ให้	2	คะแนน
คำตอบซ้ำกัน 2 – 3 คน	ให้	3	คะแนน
คำตอบไม่ซ้ำใครเลย	ให้	4	คะแนน

ในการทดสอบผลรวมของคะแนนความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่มเป็นคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนแต่ละคน

4.3.4 นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างความเหมาะสมของภาพ เวลา ภาษา กิจกรรม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2531: 124) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.70 – 1.00

4.3.5 นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านสามร้อยยอดจำนวน 28 คน โรงเรียนบ้านหนองคาง จำนวน 32 คน โรงเรียนบ้านลาดวิถี จำนวน 28 คน โรงเรียนบ้านเนินกรวด จำนวน 12 คน

4.3.6 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบเป็นรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร D.R Whitney and D.L Sabers ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบฉบับที่ 1 มีค่าตั้งแต่ 0.22 – 0.63 ฉบับที่ 2 มีค่าตั้งแต่ 0.28 – 0.45 ฉบับที่ 3 มีค่าตั้งแต่ 0.28 – 0.68 ฉบับที่ 4 มีค่าตั้งแต่ 0.26 – 0.65 ค่าอำนาจจำแนกฉบับที่ 1 มีค่าตั้งแต่ 0.20 – 0.38 ฉบับที่ 2 มีค่าตั้งแต่ 0.20 – 0.41 ฉบับที่ 3 มีค่าตั้งแต่ 0.29 – 0.54 ฉบับที่ 4 มีค่าตั้งแต่ 0.20 – 0.56 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ฉบับที่ 1 มีค่า 0.75 ฉบับที่ 2 มีค่า 0.81 ฉบับที่ 3 มีค่า 0.84 ฉบับที่ 4 มีค่า 0.78

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ไปทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้เวลาในการทดสอบฉบับละ 15 นาที ทดสอบ 2 ฉบับ หยุดพัก 15 นาที จึงทดสอบต่ออีก 2 ฉบับ

5.2 ดำเนินการสอน กลุ่มทดลองคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองขาม(สันติกาญจน์ราษฎร์บำรุง) อำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 25 คน กลุ่มควบคุม คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 25 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม

5.3 ทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เมื่อเรียนจบตาม

แผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกแผนแล้ว ด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาฉบับเดียวกัน กับที่ใช้ทดสอบก่อนทดลอง แล้วนำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ทดสอบที (t - test)

5.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง โดยชั่วโมงที่ 1 เป็นการ ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ชั่วโมงที่ 2 – 19 เป็นกิจกรรม การเรียนการสอน และชั่วโมงที่ 20 เป็นการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ทางภาษา ฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน รวมระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการสอนเป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2551 ถึง 13 มิถุนายน 2551 แต่ละกลุ่มใช้เวลาทำการ สอนทุกวัน วันละ 2 ชั่วโมง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

6.1 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของ นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ด้วยสถิติ ทดสอบที (t – test for dependent samples)

6.2 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของ นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ด้วยสถิติทดสอบที (t – test for dependent samples)

6.3 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชา ภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กับนักเรียนที่เรียนวิชา ภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาผลการประยุกต์ ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

**ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนเรียน
และหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนตาม
กระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์**

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและ
หลังเรียนของกลุ่มทดลอง

ความคิดสร้างสรรค์ ในวิชาภาษาไทย	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s		
ความคิดคล่องตัว	101.80	23.92	131.32	34.02	5.415**	.001
ความคิดยืดหยุ่น	44.16	3.69	53.36	4.03	9.262**	.001
ความคิดริเริ่ม	153.76	50.88	250.28	78.49	6.630**	.001
รวม	299.72	74.44	434.96	114.82	6.680**	.001

** $p < .01$

จากตารางที่ 4.1 พบว่าความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและในราย
ด้าน ทุกด้าน ได้แก่ ด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนที่
เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนเรียน
และหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและ
หลังเรียนของกลุ่มควบคุม

ความคิดสร้างสรรค์ ในวิชาภาษาไทย	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s		
ความคิดคล่องตัว	115.56	21.67	110.80	24.21	1.103	.281
ความคิดยืดหยุ่น	48.88	10.44	49.04	4.11	0.075	.940
ความคิดริเริ่ม	190.44	47.24	204.32	55.19	1.497	.147
รวม	354.88	71.88	364.16	80.87	0.646	.524

จากตารางที่ 4.2 พบว่าความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและในราย
ด้าน ทุกด้าน ได้แก่ ด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนที่
เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียนของนักเรียน
ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และนักเรียน
ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

ความคิดสร้างสรรค์ ในวิชาภาษาไทย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		F	p
	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s		
ความคิดคล่องตัว	131.32	34.02	110.80	24.21	24.426**	.001
ความคิดยืดหยุ่น	53.36	4.03	49.04	4.11	1.018	.318
ความคิดริเริ่ม	250.28	78.49	204.32	55.19	15.164**	.001
รวม	434.96	114.82	364.16	80.87	17.133**	.001

** $p < .01$

จากตารางที่ 4.3 พบว่าความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและรายด้าน
ในด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดริเริ่มหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตาม
กระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กับนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธี
สอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดย
ภาพรวม และรายด้านในด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดริเริ่มสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธี
สอนแบบปกติ ส่วนในด้านความคิดยืดหยุ่นนั้นพบว่าแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา โดยการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ ซึ่งได้ดำเนินการและได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กับนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2.2 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2.3 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 96 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวม 96 ห้องเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันเนื่องจากตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรเดียวกัน และจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ได้ 2 ห้องเรียน ได้โรงเรียนบ้านหนองขาม(สันติกาญจน์ราษฎร์บำรุง) จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียน 25 คน เป็นกลุ่มทดลอง และได้โรงเรียนบ้านศาลาลัย จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียน 25 คน เป็นกลุ่มควบคุม

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 2 แบบ ได้แก่

1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 18 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

2) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ จำนวน 18 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

1.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของราตรี ม่วงอ่อน (2547 : 72-75) ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

2.1 นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไปทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้เวลาในการทดสอบฉบับละ 15 นาที ทดสอบ 2 ฉบับ หักพัก 15 นาที จึงทดสอบต่ออีก 2 ฉบับ

2.2 ดำเนินการสอน กลุ่มทดลองคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองขาม(สันติกาญจน์ราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 25 คน กลุ่มควบคุม คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 25 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเอง ทั้งสองกลุ่ม

2.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง โดยชั่วโมงที่ 1 เป็นการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ชั่วโมงที่ 2 – 19 เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน และชั่วโมงที่ 20 เป็นการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน รวมระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการสอนเป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2551 ถึง 13 มิถุนายน 2551 แต่ละกลุ่มใช้เวลาทำการสอนทุกวัน วันละ 2 ชั่วโมง

2.4 ทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เมื่อเรียนจบตามแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกแผนแล้ว ด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนทดลอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ด้วยสถิติทดสอบที (t – test for dependent samples)

3.2 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ด้วยสถิติทดสอบที (t – test for dependent samples)

3.3 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กับนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance)

4. สรุปผลการวิจัยและอภิปราย

4.1 สรุปผลการวิจัย

4.1.1 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและในรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.1.2 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและในรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างไร้มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.1.3 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและรายด้านในด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดริเริ่มหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านความคิดยืดหยุ่นนั้นพบว่าสูงกว่าอย่างไร้มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องผลการประยุกต์ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

4.2.1 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและในรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากการร่วมกิจกรรมที่หลากหลาย มุ่งส่งเสริมให้นักเรียน ได้ฝึก สมรรถนะทางสมองเกี่ยวกับการคิดจากวิธีสอนที่เป็นระบบและเป็นขั้นตอน โดยให้อิสระทาง ความคิด ไม่บีบบังคับหรือกำหนดกรอบทางความคิด รวมถึงสร้างกฎเกณฑ์แก่นักเรียนมากเกินไป ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการใช้ชุดกิจกรรม สาวิตรี รัตนบุรี (2547: 71) ที่ได้ ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้ ชุดกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน โดยใช้แผนการจัดการกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์มี ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และคะแนนความคิดสร้างสรรค์แต่ละด้าน คือด้านความคิดคล่อง ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่ม และด้านความคิดละเอียดหลัง ทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้ ตามวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนของวิธีการสอนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ อัน ประกอบด้วย ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ความ สอดคล้องของแผน นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.82 – 0.89 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่มีคุณภาพดี ดังนั้นเมื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน จึงทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียน

4.2.2 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมและในรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธี สอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือนักเรียนมีความคิด สร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยรวมและรายด้านก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความคิด สร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่สามารถพัฒนาได้โดยต้องใช้วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสม แต่วิธี สอนแบบปกติอาจมีจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชามากกว่าที่จะ มุ่งเน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียน รวมถึงบรรยากาศของวิธีสอนแบบปกติอาจมิได้ สนับสนุนการคิด หรือกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดอย่างหลากหลาย อีกทั้งยังมิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้แสดงความคิดเห็นนอกกรอบในสถานการณ์ต่างๆ ที่ท้าทาย อย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ เบลนเคนชิพ Blankenship (อ้างถึงใน สาวิตรี รัตนบุรี 2547: 72) ที่ว่าการสอนที่สนับสนุนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดความสามารถอย่างอิสระ มีการเฝ้า และการกระตุ้นให้นักเรียนได้แก้ปัญหาหลายๆ รูปแบบ ฝึกให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และเปิดโอกาสให้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จะสามารถส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ดี

4.2.3 ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นวิธีการสอนที่ประกอบด้วยขั้นตอนที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน จึงทำให้เมื่อนักเรียนเรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

1) ความคิดคล่องตัว

นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดคล่องตัวสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ จากการทดลองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการร่วมกิจกรรมในวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พบว่ากระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดเชิงสร้างสรรค์ นักเรียนสามารถหาคำตอบได้ในปริมาณที่มากขึ้น และรวดเร็วขึ้น จากการฝึกบ่อยๆ ซ้ำๆ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาสมรรถนะทางสมองด้านการคิด จนทำให้นักเรียนคุ้นเคยที่จะคิดและสนุกที่จะคิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2542: 33) ที่ว่า นักเรียนจะสามารถคิดได้อย่างรวดเร็วขึ้น ถ้าได้รับการฝึกคิดจากกิจกรรมต่างๆ อย่างหลากหลาย

2) ความคิดยืดหยุ่น

นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดยืดหยุ่นไม่แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนอกจากการจัดกิจกรรมการสอนแล้ว ประสบการณ์เดิม และสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดของนักเรียน โดยเฉพาะความคิดยืดหยุ่นนั้นเป็นความคิดขั้นสูงที่นักเรียนจะต้องนำความคิดคล่องตัวมาเป็นตัวเสริมและเพิ่มคุณภาพของความคิดคล่องตัวด้วยการจัดหมวดหมู่ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการคิดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงอาจต้องใช้เวลาในการฝึกมากขึ้น และส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความคิดยืดหยุ่นอย่างต่อเนื่อง

3) ความคิดริเริ่ม

นักเรียนที่เรียน โดยวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดริเริ่มสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ แสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้จากการวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดสิ่งที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำซาก ในสถานการณ์ที่น่าสนใจ และเป็นอิสระ กิจกรรมจะกระตุ้นให้นักเรียนพยายามคิด ค้นแปลง ให้แตกต่างจากคนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอูธมีย์ โภธิสุข (2544: 121) ที่ว่า ความคิดริเริ่มจะเกิดขึ้นได้ถ้าเปิดโอกาสหรือให้อิสระทางความคิดแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกไม่ยึดติดกับสิ่งที่ เป็นความจริงมากเกินไป

จากผลการวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่า วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ศักยภาพของตนเองในการคิด และส่งเสริมให้นักเรียน รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองจากการคิดอย่างมีอิสระ ซึ่งนับเป็นหัวใจสำคัญอีกประการในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นวิธีการสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จึง เป็นวิธีสอนที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

5. ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจในการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน ตลอดจนเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.1.1 การนำวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียด วิธีการและขั้นตอนในการสอนให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อจะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และเกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างแท้จริง

5.1.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่ได้เรียนด้วยวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ครูผู้สอนนำวิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อื่นๆ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์แก่นักเรียน

5.1.3 ครูผู้สอนสามารถนำวิธีการสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะ

ด้านความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

5.1.4 ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ครูผู้สอนต้องคำนึงความเหมาะสมของเนื้อหาหรือสถานการณ์ที่สอน รวมถึงกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน และธรรมชาติของวิชาเป็นสำคัญ

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนในรายวิชาและระดับชั้นอื่นๆ เพื่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

5.2.2 ควรมีการวิจัยติดตามผล เพื่อศึกษาความคงทนและพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

5.2.3 ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มระยะเวลาในการทดลองให้มากขึ้น โดยอาจใช้เวลา 1 ภาคเรียน หรือมากกว่า เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง อันจะนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือของผลการทดลองมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2546) การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- ..... (2549) แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- ..... (2544) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ฉบับเป็นกฎหมาย พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- ..... (2548) สานฝัน...ด้วยการคิด กรุงเทพมหานคร เสมอธรรม
- ..... (2545) สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- ..... (2526) หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง จดหมาย จากประจวบฯ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- ..... (2545) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- กิตติ ธนิกกุล (ม.ป.ป.) การสะกดและประสมคำ อักษรนำ อักษรควบ คำพ้อง คำสุภาพ ลักษณนาม กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- กิตติวดี บุญชื้อ (2544) 109 กลอนท่อง ร้องสนุก กรุงเทพมหานคร ก.พล (1996)
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546) ความคิดสร้างสรรค์ กรุงเทพมหานคร ด้านสุทธาการพิมพ์
- ชูศรี วงศ์รัตนะ (2544) เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร เทพเนรมิตรการพิมพ์
- นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงส์ (2545) “การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา” ใน ประมวลบทความ การเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ หน้า 22 นนทบุรี โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- นิตยาวิดี คงไพฑูริย์ (2542) “การพัฒนาแบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนเขาพนม จังหวัดกระบี่” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

- บ้านหนองขาม , โรงเรียน (2549) รายงานการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาประจำปี
การศึกษา 2549 ประจวบคีรีขันธ์ (อัครสำเนา)
- _____. (2547) หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับสถานศึกษา กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.2) ประจวบคีรีขันธ์ (อัครสำเนา)
- บุญเลี้ยง ทุมทอง (2550) แนวทางพัฒนาการสอนกระบวนการคิด กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์เดือนตุลาคม
- ประยูร ฉิมพานิช (2547) “ผลการใช้กิจกรรมและแบบฝึกทักษะการเขียนเพื่อพัฒนาความคิด
สร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านคลองผักขม
จังหวัดสระแก้ว” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปรัชญา เวสารัชช์ (2544) “ปฏิรูปการศึกษาเพื่อความอยู่รอดของสังคมไทย” ใน *ประมวล
บทความการเรียนรู้ การสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้* หน้า 2 นนทบุรี
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปรีชา เนาว่าเย็นผล (2540) “การวิจัยเชิงทดลอง” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตร
และกระบวนการเรียนการสอน* หน่วยที่ 6 หน้า 135 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาศึกษาศาสตร์
- ผู้จัดการรายวัน “พ่อ แม่ ลูก ปลูกรัก : ลับสมองประลองปัญญา สรรหาหนูน้อยเล่นิทาน”
[ออนไลน์] หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน 26 กรกฎาคม 2549 ฐานข้อมูล
http://www.moe.go.th/news_center/news_260725498.htm-9k- [เข้าถึง 12 พฤษภาคม
2551]
- พรทิพย์ ศิริภัทรราชย์ (2548) “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ เรื่องโลกของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ภาสนีย์ วรรณิเวชศิลป์ และคณะ (2545) *หลักภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 1*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์กรุงธนพัฒนา
- ภาสนีย์ วรรณิเวชศิลป์ และคณะ (2545) *หลักภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์กรุงธนพัฒนา

- มลิวัดย์ ถับไพรี และอรทัย วิมลโนธ (2549) “ความคิดสร้างสรรค์ : การประยุกต์สู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์” ใน *กลยุทธ์การสอนของครูมืออาชีพ* หน้า 23-37 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัชณี เหมฤทธิง (2545) *ชุดกิจกรรมสำหรับครูเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้กลุ่มภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงาน (2547) *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านหนองขาม รอบแรก 13 – 15 มกราคม 2547* ม.ป.ท.
- _____. (2549) *มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553) พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพมหานคร จุฑทอง
- _____. (2550) *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านหนองขาม รอบ 2 (2549 – 2553)* ม.ป.ท.
- ราตรี ม่วงอ่อน (2547) “การสร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเพชรดอนม กรุงเทพมหานคร” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539) *เทคนิคทางการวิจัยการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- วลี กรุงมณี (2548) “การใช้วิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนชุมชนบ้านวังคิน จังหวัดลำพูน” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- วีระศักดิ์ บางโรย (2543) “ผลการใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเขียนร้อยกรองสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และ คารณิ คำวังนัง (2544) *สอนเด็กให้คิดเป็น* กรุงเทพมหานคร ทิปส์ พับบลิเคชั่น
- สมบัติ การจนารักพงศ์ (2545) *เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด* กรุงเทพมหานคร ธารอักษร

สยามรัฐ (2549) “เปิดปฏิบัติการเด็กยุคใหม่เก่งรอบด้าน” [ออนไลน์] ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 7 กันยายน 2549 ฐานข้อมูล

<http://www.moc.go.th/webmise//modules.php?name=New&File=article&sid=296>

[เข้าถึง 12 พฤษภาคม 2551]

สาวิตรี รัตนบุรี (2547) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 กรุงเทพมหานคร

_____. (2545) *สร้างสรรค์นักคิด : คู่มือการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทักษะความคิดระดับสูง พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช
สารานุกรม

สุวิทย์ มูลคำ (2547) *ครบเครื่องเรื่องการคิด* กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์

เสริมศรี หอทิมาวรวงศ์ (2547) *ภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์กรุงธนพัฒนา

_____. (2547) *ภาษาไทย เล่ม 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
กรุงธนพัฒนา จำกัด โรงพิมพ์กรุงธนพัฒนา

อังฉรา ชิวพันธ์ (2536) *คู่มือการสอนภาษาไทย กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน*
พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

_____. (2535) *กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

อารี พันธุ์ณี (ม.ป.ป.) “การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก” ใน *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่ความเป็นเลิศ* หน้า 60-63 กรุงเทพฯ ธนัชการพิมพ์

_____. (ม.ป.ป.) “ครู : บุคลิกภาพสร้างสรรค์” ใน *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่ความเป็นเลิศ* หน้า 43-48 กรุงเทพมหานคร ธนัชการพิมพ์

_____. (2543) *คิดอย่างสร้างสรรค์* พิมพ์ครั้งที่ 6 เลิฟแอนด์ลิฟเพรส

_____. (ม.ป.ป.) “ที่ว่า...คิดสร้างสรรค์นั้น...เป็นอย่างไร” ใน *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่ความเป็นเลิศ* หน้า 33-35 กรุงเทพมหานคร ธนัชการพิมพ์

อุษณีย์ อรุณทรวงศ์ (โพธิสุข) (2545) *ฝึกเด็กให้เป็นนักคิด* กรุงเทพมหานคร
มูลนิธิศตวรรษที่ 21

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่อง พญฺุชนะไทย
หัวเรื่องย่อย หน้าที่ของพญฺุชนะไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านและเขียนพญฺุชนะไทยอย่างถูกต้อง เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกหน้าที่ของพญฺุชนะไทยได้
2. นักเรียนสามารถประสมคำจากพญฺุชนะต้นที่กำหนดให้ได้
3. นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ด้าน ความคิดริเริ่ม และความคิดคิดคด่องตัว

เนื้อหา

พญฺุชนะไทย

หน้าที่ของพญฺุชนะไทย ด้านการใช้เป็นพญฺุชนะต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั้นกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิดสร้างสรรค์
ชั้นที่ 1 คูย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนพญฺุชนะไทย ทั้ง 44 ตัว 2. ให้นักเรียนเล่นเกม “พญฺุชนะเข้าแถว” เพื่อให้ นักเรียนได้เรียงลำดับคำตามพญฺุชนะต้นของคำที่ได้รับ 	
ชั้นที่ 2 โครง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนสังเกตจำนวนพญฺุชนะและหน้าที่ของ พญฺุชนะในคำนั้นๆ 2. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 หน้าที่ของพญฺุชนะ ไทยด้านการใช้เป็นพญฺุชนะต้น 	

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 3 คิด	<ol style="list-style-type: none"> 1. จากการศึกษาใบความรู้ให้นักเรียนช่วยกันจำแนกพยานะที่ใช้เป็นพยานะต้น 2. ให้นักเรียนช่วยกันบอกพยานะที่ใช้เป็นพยานะต้นตามลำดับพยานะไทยและครุภัณฑ์กบนกระดานคำ 	
ขั้นที่ 4 คลุก	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดนักเรียนเข้าแถวเป็นวงกลม ฝึกให้นักเรียนประสมคำจากบัตรพยานะที่ครูชูขึ้น แล้วให้นักเรียนช่วยกันคิดคำที่มีพยานะนั้น ๆ เป็นพยานะต้น คนใดที่คิดไม่ทัน ให้บอก “ผ่าน” 2. ปฏิบัติกิจกรรมจนนักเรียนเกิดความเข้าใจและปฏิบัติกิจกรรมได้คล่อง 3. ครุภัณฑ์คำที่นักเรียนบอกลงในบัตรคำที่เตรียมไว้ 4. ปฏิบัติกิจกรรมจนนักเรียนเกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้ครบทุกคน 5. ให้นักเรียนฝึกอ่านคำจากบัตรคำจนคล่อง 	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 5 ค้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยครูคัดเลือกบัตรคำที่มีพยานะต้นต่างกัน จำนวน 4 คำ ติดบนกระดานคำ 2. แจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 ใบ 3. นักเรียนอ่านออกเสียงคำและนำบัตรคำที่ตนได้เข้าแถวตามคำที่ครูติดบนกระดานคำ เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม 4. ครุภัณฑ์พยานะที่สามารถใช้เป็นพยานะต้นได้ วางคว่ำในกระเป๋าผนัง 5. นักเรียนประสมคำใหม่จากพยานะต้นที่ได้รับมอบหมาย และบันทึกคำที่ประสมได้ลงในใบงานที่ 1 	ความคิดคล่องตัว

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
	6. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน ครูและนักเรียน ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง โดยดูการเขียน ที่ถูกต้อง และใช้คำที่มีความหมาย	
ขั้นที่ 6 ขั้น ขั้น	1. แบ่งนักเรียนทำหนังสือบัญชีคำรวบรวมคำที่นักเรียน ได้ประสมขึ้น 2. ให้นักเรียนจับสลากพยัญชนะ เพื่อนำพยัญชนะนั้น ๆ มาเขียนรวบรวมเป็นชุด โดยออกแบบและตกแต่ง ชิ้นงานตามความคิดของนักเรียน 3. ครูรวบรวมผลงาน ให้นักเรียนฝึกอ่านเป็นกลุ่ม และ จัดทำเป็นรูปเล่ม เพื่อใช้สำหรับฝึกอ่านในชั้นเรียน	ความคิดริเริ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. เกมพยัญชนะเข้าแถว
2. บัตรพยัญชนะ
3. ใบความรู้
4. บัตรคำ
5. ใบความรู้
6. ใบงาน
7. กระดาษและอุปกรณ์สำหรับทำหนังสือรวบรวมคำจากพยัญชนะต้นต่าง ๆ

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจสอบผลงาน
  - 2.1.1 ใบงาน
  - 2.1.2 ชิ้นงานการรวบรวมคำ

สื่อการเรียนการสอน

เกมพยัญชนะเข้าแถว

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถจัดลำดับพยัญชนะไทยได้

อุปกรณ์

บัตรคำ เขียนคำต่าง ๆ บัตรละ 1 คำ โดยมีพยัญชนะต้นต่าง ๆ กัน จัดบัตรคำเป็นชุด ชุดละ 10 คำ จัดเป็น 2 ชุด

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน
2. แจกบัตรคำให้แต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 ชุด
3. เมื่อให้สัญญาณเริ่มเล่น ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแจกจ่ายบัตรคำให้เพื่อน ๆ ในกลุ่ม แล้วรีบจัดบัตรคำที่ได้รับ เรียงตามลำดับพยัญชนะโดยยื่นเข้าแถวหน้ากระดาน ฝ่ายใดเสร็จก่อน และถูกต้องก่อนได้คะแนน 1 คะแนน
4. ให้นักเรียนฝึกอ่านคำโดยอ่านออกเสียงคำจากบัตรคำพร้อมกัน
5. ฝึกปฏิบัติกิจกรรมใหม่โดยเปลี่ยนคำชุดใหม่ต่อไป

ใบความรู้

เรื่อง พยัญชนะไทยด้านการใช้เป็นพยัญชนะต้น

รูปของพยัญชนะไทย

พยัญชนะไทยมี 44 ตัว ดังนี้

ก	ข	ฃ	ค	ด	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ซ
ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ	ด	ต	ถ
ท	ธ	น	บ	ป	ฝ	ฝ	พ	ฟ	ภ	ม
ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส	ห	ฬ	อ	ฮ

หน้าที่ของพยัญชนะไทย

1. ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นได้แก่ พยัญชนะไทยทุกตัว
2. ทำหน้าที่เป็นตัวสะกด
3. ทำหน้าที่เป็นได้ทั้งพยัญชนะต้น และตัวสะกด

ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ช	ซ	ฌ	ญ	ฎ	ฏ
ฐ	ฑ	ฒ	ณ	ด	ต	ถ	ท	ธ	น	บ	
ป	พ	ฟ	ภ	ม	ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส

ตัวอย่าง เช่น	พยัญชนะต้น	ตัวสะกด
	เกิด	เล็ก

4. เป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นและสระ ได้แก่ ว อ

ตัวอย่าง เช่น	พยัญชนะต้น	สระ
	ว → <u>ว</u> ิ่ง	ข <u>ว</u> ด (สระ <u>ั</u> -ว)
	อ → <u>อ</u> ้ม	ก <u>อ</u> ง (สระ - <u>อ</u>)

5. เป็นไปได้ทั้งพยัญชนะต้น ตัวสะกด และส่วนประกอบของสระ ได้แก่ ย ว

ตัวอย่าง เช่น	พยัญชนะต้น	ตัวสะกด	ส่วนประกอบของสระ
	ย → <u>ย</u> าง	ข <u>ย</u>	เป็ <u>ย</u> (สระ <u>เ</u> -ย)
	ว → <u>ว</u> เริ	ข <u>ว</u>	ตั <u>ว</u> (สระ <u>ั</u> -ว)

ใบงานที่ 1 เรื่องพยัญชนะไทย

หัวเรื่องย่อย หน้าที่ของพยัญชนะไทย

- ชื่อนักเรียน
1. ....
  2. ....
  3. ....
  4. ....
- กลุ่มที่.....

ให้นักเรียนประสมคำจากพยัญชนะต้นจากบัตรคำที่นักเรียนได้รับ โดยพยายามรวบรวมคำให้ได้มากที่สุด แล้วบันทึกคำลงในตาราง

พยัญชนะต้น	คำใหม่
ก	กุ้ง ไก่ ....
	....
	....
	....
	....
	....

พญัณณะตัน	คำใหม่

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง พญานาคราช
หัวเรื่องย่อย หน้าที่ของพญานาคราช (2)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านและเขียนพญานาคราชอย่างถูกต้องเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกได้ว่าพญานาคราชตัวใดใช้เป็นตัวสะกดได้บ้าง
2. นักเรียนสามารถนำพญานาคราชที่จำแนกไว้มาใช้เป็นตัวสะกดในการประสมคำใหม่ได้
3. นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ด้าน ความคิดริเริ่ม และความคิดคล่องตัว

เนื้อหา

1. หน้าที่ของพญานาคราชด้านการใช้เป็นตัวสะกด
2. หน้าที่ของพญานาคราชด้านการใช้เป็นตัวสะกดต้นและใช้เป็นตัวสะกด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิดสร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนพญานาคราช โดยครูแจกใบงานที่ 1 ให้นักเรียนคัดพญานาคราช ทั้ง 44 ตัวลงไป 2. ครูตัดคำจากกิจกรรมในชั่วโมงที่ผ่านมาจัดทำเป็นบัตรคำที่มีตัวสะกดไม่ซ้ำกัน นำมาให้ นักเรียนฝึกอ่านพร้อมกัน 	

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
	3. ครูชูบัตรคำในข้อ 2 ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน และพิจารณาว่าคำนั้น ๆ มีพยัญชนะใด เป็นตัวสะกด ให้นักเรียนเขียนวงกลมรอบพยัญชนะตัวนั้นในใบงานที่ 1 ของนักเรียน	
ขั้นที่ 2 โครง	1. ครูให้นักเรียนสังเกตพยัญชนะที่วงทั้งหมดมีตัวใดบ้าง และแนะนำว่าพยัญชนะเหล่านั้นนอกจากทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นแล้วยังทำหน้าที่เป็นตัวสะกดได้ด้วย 2. ให้นักเรียนแยกพยัญชนะที่วงไว้ และบอกให้ครูบันทึกบนกระดานดำ	
ขั้นที่ 3 คลุก	1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยครูนำบัตรคำที่แยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มี <u>ม</u> เป็นพยัญชนะต้น และกลุ่มที่ 2 มี <u>น</u> เป็นตัวสะกด 2. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนทุกคน ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงคำในบัตรคำของตนและคิดว่า คำของตนนั้นมี <u>ม</u> เป็นพยัญชนะหรือเป็นตัวสะกด แล้วแยกคำออกเป็น 2 กลุ่ม ตามหน้าที่ของพยัญชนะ 3. ให้นักเรียนประสมคำใหม่ ในใบงานที่ 2 โดยที่แต่ละคำมีพยัญชนะต้นไม่ซ้ำกัน บันทึกคำนั้น ๆ แล้วนำคำไปส่งให้ครู 4. ครูนำบัตรคำเหล่านั้นตัดเป็นสลาก 5. ครูให้นักเรียนช่วยจับสลาก และอ่านคำในสลาก 6. นักเรียนทั้งสองกลุ่มเมื่อได้ฟังคำที่เพื่อนอ่านแล้ว ให้ประสมคำใหม่โดยนำพยัญชนะต้นของคำที่อ่านเปลี่ยนเป็นตัวสะกดของคำที่ประสมขึ้นใหม่ แล้วเขียนบนกระดานดำ เช่น <u>ดิน</u> ประสมใหม่ เป็น <u>หา<u>น</u></u>	ความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
	7. กลุ่มใดสามารถคิดคำได้เร็วและถูกต้องได้ คะแนน 1 คะแนน 8. ปฏิบัติกิจกรรมจนครบทั้ง 10 คำ	
ขั้นที่ 4 คิด	1. ครูแจกใบงานที่ 3 ให้นักเรียนฝึกประสมคำที่มี พยัญชนะต้นหรือตัวสะกด จากพยัญชนะที่กำหนดให้ ได้มากที่สุด 2. ครูสำรวจการประสมคำของนักเรียน กลุ่มใดเขียนได้ มากที่สุดเป็นผู้ชนะ	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 5 ค้น	ครูพานักเรียนไปห้องสมุด และให้นักเรียนค้นหาคำตาม ตัวสะกดที่กำหนดและบันทึกคำลงในใบงานให้ได้มาก ที่สุด	
ขั้นที่ 6 ค้น	1. ให้นักเรียนทั้งสองกลุ่ม ช่วยกันออกแบบรูปเล่ม ในการรวบรวมคำที่นักเรียนค้นหาตามพยัญชนะที่ เป็นตัวสะกด และตกแต่งให้สวยงาม 2. นักเรียนนำเสนอผลงานและส่งให้ครูรวบรวมไว้เพื่อ ฝึกอ่านในชั้นเรียน	ความคิดริเริ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ
2. ใบงาน 1,2 และ 3
3. กระดาษและอุปกรณ์ในการรวบรวมคำศัพท์
4. แหล่งเรียนรู้คือห้องสมุด

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจสอบผลงาน
  - 2.1 ใบงาน
  - 2.2 ชิ้นงานการรวบรวมคำ

ใบงานที่ 2	เรื่องพยัญชนะไทย	
หัวเรื่องย่อย	พยัญชนะไทย ที่ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นและเป็นตัวสะกด	
ชื่อนักเรียน	1.....	กลุ่มที่.....
	2.....	
	3.....	
	4.....	
	5.....	

ให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 ให้นักเรียนประสมคำใหม่ ที่มีพยัญชนะต้นไม่ซ้ำกัน ให้ได้มากที่สุด

กิจกรรมที่ 2 จากคำในกิจกรรมที่ 1 ให้นักเรียนคัดเลือกคำ 6 คำ นำไปบันทึกในตาราง แล้วนำไปตัดตามเส้นประเพื่อทำสลาก

ใบงานที่ 3 เรื่องพยัญชนะไทย

หัวเรื่องย่อย พยัญชนะไทย ที่ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นและเป็นตัวสะกด

ชื่อนักเรียน

1.....

กลุ่มที่.....

2.....

3.....

4.....

5.....

พยัญชนะ	คำใหม่	
	พยัญชนะต้น	ตัวสะกด
ก	ก้อน	จาก
ข		
ค		
ฅ		
ง		
จ		
ช		
ฌ		
ญ		
ฎ		
ฏ		
ฐ		
ฑ		
ฒ		
ณ		
ด		
ต		

พยัญชนะ	คำใหม่	
	พยัญชนะต้น	ตัวสะกด
ถ		
ท		
ธ		
น		
บ		
ป		
พ		
ฟ		
ภ		
ม		
ย		
ร		
ล		
ว		
ศ		
ษ		
ส		

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

เรื่อง พยัญชนะไทย

หัวเรื่องย่อย หน้าที่ของพยัญชนะไทย (3)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านและเขียนพยัญชนะไทยอย่างถูกต้องเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถประสมคำตามหน้าที่ของพยัญชนะได้
2. นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
3. นักเรียนมีทักษะทางความคิดด้าน ความคิดยืดหยุ่น และความคิดคล่องตัว

เนื้อหา

พยัญชนะไทยมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ด้านการใช้เป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นและสระ
2. ด้านการเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้น ตัวสะกด และเป็นส่วนประกอบของสระ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	1. ทบทวนหน้าที่ของพยัญชนะ 2. ครูให้นักเรียนเลือกพยัญชนะหนึ่งตัวเพื่อเป็นพยัญชนะต้น แล้วให้นักเรียนประสมคำใหม่ และใช้ตัวสะกดของคำมาเป็นพยัญชนะต้นของคำต่อไป โดยพยายามคิดให้ได้มากที่สุด และครูบันทึกคำไว้บนกระดานดำ เช่น กง งก กอง งอก กาง เ็งก กอง	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 2 โครง	1. ครูให้นักเรียนอ่านคำบนกระดานดำทั้งหมด 2. ให้นักเรียนสังเกตคำทั้งหมดมีพยัญชนะตัวใดบ้าง และแต่ละตัวทำหน้าที่อะไรในคำ 3. ช่วยกันอภิปรายสรุปถึงหน้าที่ของพยัญชนะนอกจากเป็นพยัญชนะต้นเป็นตัวสะกด แล้วยังมีบางตัวเป็นสระได้ด้วย เช่น ว ย และ อ	
ขั้นที่ 3 คลุก	ให้นักเรียนช่วยกันประสมโดยแต่ละคำมีพยัญชนะ ว ย และ อ ประสมอยู่ ซึ่งทำหน้าที่ได้ทั้งพยัญชนะต้นเป็นตัวสะกดหรือเป็นสระ เช่น วัง ขวด กาว หาย กอด อ่าง ยาก เปีย	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 4 คิด	1. ครูแจกใบงานที่ 1 เพื่อให้นักเรียนได้ประสมคำ โดยใช้พยัญชนะ ว ย และ อ ทำหน้าที่ในด้านต่างๆ ของพยัญชนะ 2. นำเสนอผลงานร่วมกันให้ครูบันทึกคำลงในตารางบนกระดานดำ	ความคิดคล่องตัว

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 5 ค้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนคัดเลือกคำที่มี ว ย และ อ เป็นพยัญชนะต้น เพื่อใช้แทนชื่อกลุ่ม เช่น ชักษ์ อ้วน วิ่ง 2. เมื่อนักเรียนได้คำที่ต้องการให้นักเรียนเข้าแถว และพูดคำ ชักษ์ อ้วน วิ่ง คนละ 1 คำ 3. ครูแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ตามคำที่นักเรียนพูด คือ กลุ่ม(ชักษ์) กลุ่ม(อ้วน) และกลุ่ม(วิ่ง) ชื่อกลุ่มตามที่นักเรียนกำหนด 4. ครูแจกหนังสือพิมพ์ให้นักเรียน กลุ่มละ 1 ฉบับ (โดยใช้หนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันทั้ง 3 กลุ่ม) 5. ครูแจกใบงานที่ 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันค้นหาคำที่มีพยัญชนะ ว ย และ อ ประสมอยู่ให้ได้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนดแล้วบันทึกคำนั้น ๆ ลงไป เพื่อรวบรวมจำนวนคำที่นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าได้ กลุ่มที่มีคำที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์มากที่สุด เป็นกลุ่มที่ชนะ 	<p>ความคิดยืดหยุ่น</p> <p>ความคิดคล่องตัว</p>
6 ขั้นที่ ค้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนช่วยกันจัดกลุ่มคำให้ตรงกับหน้าที่ของพยัญชนะ โดยปฏิบัติเริ่มจาก ว ย และ อ ตามลำดับ 2. ให้นักเรียนอ่านคำที่ค้นคว้ามาได้ร่วมกัน 	<p>ความคิดยืดหยุ่น</p> <p>ความคิดคล่องตัว</p>

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน
2. หนังสือพิมพ์

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจสอบผลงาน
  - 2.1 ใบงาน
  - 2.2 การบันทึก
  - 2.3 การรวบรวมคำ

ใบงานที่ 1 เรื่องพยัญชนะไทย

หัวเรื่องย่อย หน้าที่ของพยัญชนะไทย (3)

ชื่อนักเรียน .....

ให้นักเรียนประสมคำโดยใช้พยัญชนะ ว ย และ อ มาประสมคำให้ได้มากที่สุด ตามหน้าที่ต่างๆ
ของพยัญชนะให้เหมาะสม

พยัญชนะ	พยัญชนะต้น	ตัวสะกด	สระ
ว	วัง	ดาว	ตัว
ย	ยาว	หาย	เสียด

พยานะ	พยานะต้น	ตัวสะกด	สระ
อ	อาย	-	คอก

ใบงานที่ 2 เรื่องพยัญชนะไทย
หัวเรื่องย่อย หน้าที่ของพยัญชนะไทย (3)

ชื่อนักเรียน 1. .... กลุ่มที่.....
2 .....
3 .....
4 .....
5 .....

ให้นักเรียนช่วยกันค้นหาคำที่มีพยัญชนะ ว ข และ อ ประสมอยู่ จากหนังสือพิมพ์ที่ได้รับแล้วบันทึกคำที่พบให้ได้มากที่สุด

ตัวอย่างข้อความจากหนังสือพิมพ์

พยัญชนะ	พยัญชนะต้น	ตัวสะกด	สระ
ว		ขาว	ชาวด

พยัญชนะ	พยัญชนะต้น	ตัวสะกด	สระ
ย	ยก		
อ	<u>อ</u> ง	<u>อ</u> ง	

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง พยัญชนะไทย
หัวเรื่องย่อย ไตรยางศ์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ 4
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การศึกษาเรื่องไตรยางศ์ สามารถนำไปใช้สร้างคำตามความหมายที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงควรศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของไตรยางศ์ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาไทยอย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกอักษร 3 หมู่ได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถนำเสนอวิธีการจำอักษร 3 หมู่ได้
3. นักเรียนสามารถอ่านและเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะทางความคิดด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด

ยึดหยุ่น

เนื้อหา

พยัญชนะไทยมี 44 ตัว แบ่งตามระดับเสียงออกเป็น 3 กลุ่ม เรียกว่า อักษร 3 หมู่ หรือ ไตรยางศ์ ได้แก่ อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ การจัดแยกประเภทอักษร 3 หมู่ เพื่อประโยชน์ในการผันเสียงวรรณยุกต์ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

อักษรสูง	มี 11 ตัว	คือ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห
อักษรกลาง	มี 9 ตัว	คือ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ
อักษรต่ำ	มี 24 ตัว	คือ ค ฅ ฆ ง ช ฌ ฉ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	1. ครูนำแผนภูมิเพลงไตรยางศ์ให้นักเรียนดู 2. ให้นักเรียนฝึกอ่านเพลง โดยครูอ่านนำก่อนและฝึกให้นักเรียนอ่านจนคล่อง แล้วจึงฝึกร้องเพลง	

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 2 โครง	<ol style="list-style-type: none"> อภิปรายเนื้อหาของเพลง ร่วมกันว่าแบ่งลักษณะของเสียง เป็นกี่หมู่ แต่ละหมู่มีอักษรใดบ้าง ครูบันทึกผลการอภิปรายบนกระดานดำ 	
ขั้นที่ 3 คลุก	<ol style="list-style-type: none"> ครูแจกใบความรู้เรื่อง ไตรยางศ์ (อักษร 3 หมู่) ให้ นักเรียนศึกษา ครูอธิบายเพิ่มเติม และแนะนำวิธีการจำ อักษร 3 หมู่ ครูนำแผนภูมิบทร้อยกรอง อักษรสูงและอักษรกลางให้ นักเรียนดูและฝึกอ่านพร้อมกัน ให้นักเรียนเทียบว่าจากบทร้อยกรองมีคำใดบ้างที่ใช้แทน อักษรสูงและอักษรกลาง 	
ขั้นที่ 4 คิด	จากแผนภูมิการจำอักษรสามหมู่ ให้นักเรียนช่วยกันนำเสนอ วิธีการจำอักษรแต่ละหมู่ ว่าควรจะใช้คำหรือข้อความตาม ความคิดของนักเรียน	
ขั้นที่ 5 ค้น	ครูแจกใบงานที่ 1 ให้นักเรียนนำพยัญชนะในอักษรกลาง และ อักษรทุกตัวมาประสมเป็นคำใหม่ โดยใช้พยัญชนะแต่ละตัว เป็นพยัญชนะต้น	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 6 ค้น	<ol style="list-style-type: none"> ครูแจกบัตรภาพตุ๊กตาให้นักเรียนคนละ 1 ใบ โดยตุ๊กตา ในบัตรภาพจะมี 3 ขนาด คือ เล็ก กลาง ใหญ่ ให้นักเรียนทุกคนเปรียบเทียบภาพ และหากกลุ่มเพื่อนที่มี ภาพขนาดเดียวกันจะได้ทั้งหมด 3 กลุ่ม ครูแจกใบงานที่ 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ให้นักเรียนนำคำที่ประสมจากใบงานที่ 1 ของแต่ละคนมา รวบรวมและคัดเลือกคำนำมาเรียบเรียงเป็นข้อความที่ จะช่วยให้นักเรียนจำอักษร 3 หมู่ได้ง่ายขึ้น ด้วยภาษาของ ตนเอง แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนอภิปรายร่วมกันเพื่อคัดเลือกข้อความที่ดีที่สุด มาใช้เป็นแนวทางในการจำ 	<p>ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น ความคิดคล่องตัว</p>

ชั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
	6. ครูนำเสนอผลงานของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือก ดิคป้ายนิเทศของชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนฝึกอ่าน 7. ครูให้นักเรียนนำตุ๊กตาของแต่ละคนช่วยกันตกแต่งป้าย นิเทศให้สวยงาม	

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงไตรยางศ์
2. ใบความรู้
3. ใบงาน
4. บัตรร้อยกรองอักษรสูงและอักษรกลาง
5. บัตรภาพตุ๊กตาที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง ไตรยางศ์ (อักษร 3 หมู่)

พยัญชนะไทยทั้ง 44 ตัว แบ่งตามเสียงของวรรณยุกต์ได้ 3 หมู่ คือ
อักษรเสียงสูง อักษรเสียงกลาง อักษรเสียงต่ำ ดังนี้

อักษรสูง	มี 11 ตัว	คือ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห
อักษรกลาง	มี 9 ตัว	คือ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ
อักษรต่ำ	มี 24 ตัว	คือ ค ฅ ฆ ง ซ ฌ ญ ฑ ฒ ท ฐ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ

หมายเหตุ เวลาเรียกเรามักตัดคำว่า “เสียง” ออก คงเหลือแต่ อักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ

คำสำหรับท่องจำ อักษร 3 หมู่

อักษรสูง	ไข่ ขวด มิ่ง ฐาน ถุง ผึ้ง ฝา ศาลา ฤาษี เสือ หีบ
อักษรกลาง	ไก่ จิก ภูเก็ต ตาย บน ปาก โอง
อักษรต่ำ	(พยัญชนะนอกเหนือจาก อักษรสูง อักษรกลาง เป็น อักษรต่ำ)

สื่อการเรียนการสอน

เพลงไตรยางศ์

เนื้อร้อง หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ทำนอง ม้าย่อง

ไตรยางศ์ ไตรยางศ์ ไตรยางศ์ ช่างคิด ช่างวาง ช่างรู้ ข ขจ จฐ ถ ฤยี่ ส เสือน่ากลัว ก จ ค ต ฉ ฎ อ อ่าง ไบนี้ไฉ ค ค ฃ ง ช ฅ เณร ทหาร น หนู หัดเอา พ ฟ ภ ม ย ร จูพาดลาเล่นไป	ไครคิด ไครวาง อักษร 3 หมู่ อักษรสูงคมี 11 ตัว ผ ผึ่งเป็นฝูง ศาลามีคมี ห หีบนั้นมัวแต่รอผ้าใส่ อีกทั้ง บ ป อ มาใกล้ๆ ใส่อักษรไว้ คืออักษรกลาง อีกทั้ง ฉ ญ ๗ ฌ ผู้เฒ่า ถือ ๓ ฅง นำเข้า เอาพานมาใส่ ล ลิงนั้นรอกจะขอแหวนให้ นกฮูกนั้นไซ้คือ อักษรต่ำ
---	--

(รัชนี เหมัญกิจ 2545: 14)

บทร้อยกรอง

ผู้แต่ง นัยนา อยู่เย็น

อักษรสูง

ไข่ ขวด นิ่ง ฐาน ถุง
ศาลา มีฝาดี

เดินทางมุ่งหา ธานี
ฝั่งตัวนี้เป็นเพื่อนเสื่อ

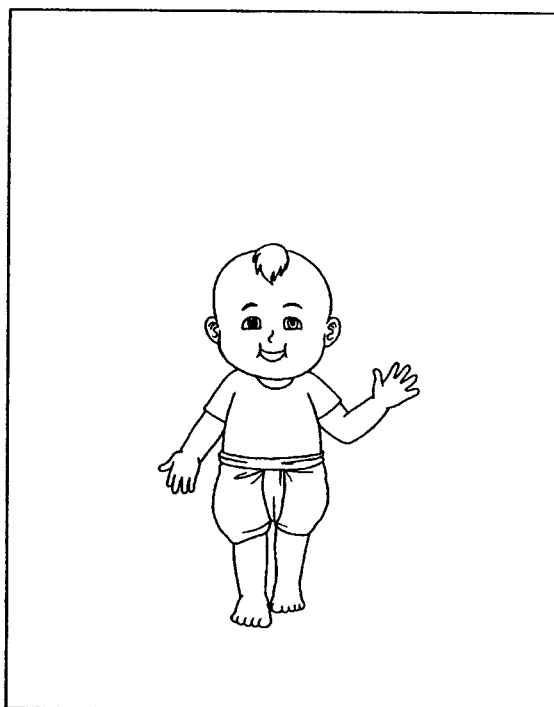
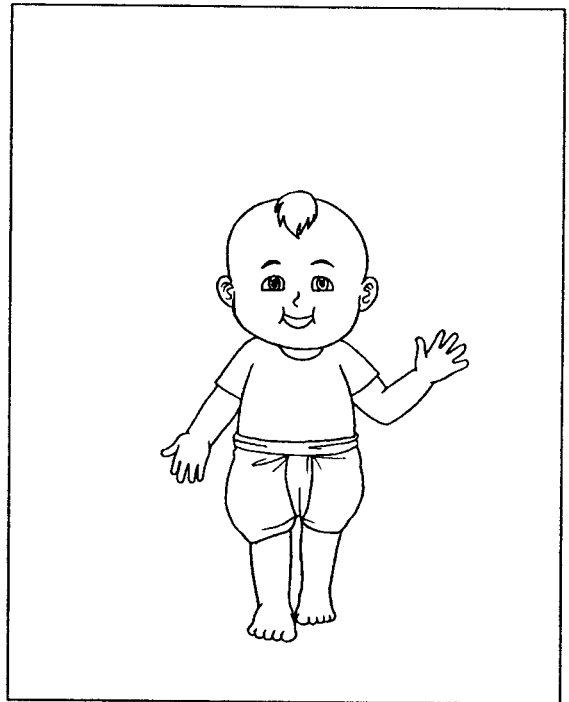
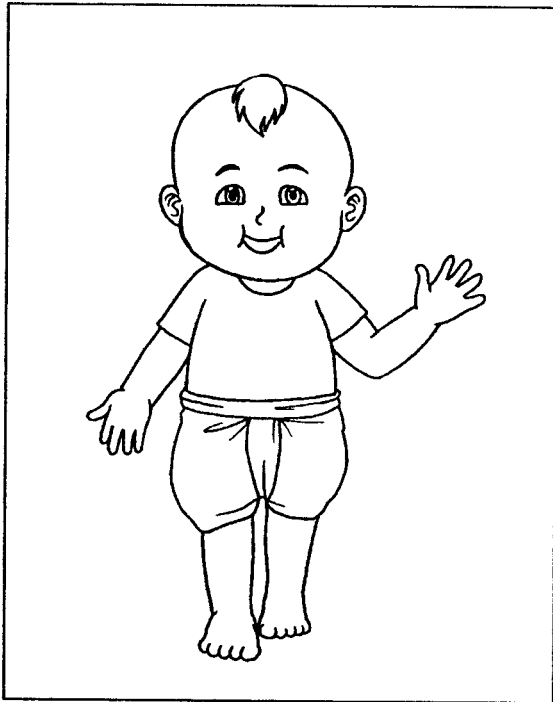
อักษรกลาง

แม่ไก่ ไป บ้าน เต่า
ขญา ปฏักไซร์

เด็กน้อยเอาร่มคันใหญ่
ท่องขึ้นใจ อักษรกลาง

(รัชนี เจริญกิจ 2545 : 14)

บัตรภาพตุ๊กตาที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม

ใบงานที่ 1 เรื่องพยัญชนะไทย

หัวเรื่องย่อย ไตรยางศ์

ชื่อนักเรียน .....

ให้นักเรียนประสมคำใหม่โดยใช้พยัญชนะต้นจากพยัญชนะ ที่เป็นอักษรสูง และอักษรกลาง

พยัญชนะ อักษรสูง	คำที่ประสมใหม่	พยัญชนะ อักษรกลาง	คำที่ประสมใหม่
ข	ข้าว ไข่	ก	ไก่ กิน
ฃ		จ	
ฅ		ค	
ฉ		ค	
ช		ฅ	
ฌ		ฅ	
ฎ		บ	
ฏ		ป	
ฐ		อ	
ฑ			
ฒ			
ณ			
ด			
น			
ต			
ถ			
ท			

ใบงานที่ 2	เรื่องพยัญชนะไทย	
หัวเรื่องย่อย	ไตรยางศ์	
ชื่อนักเรียน	1.	กลุ่มที่.....
	2.	
	3.	
	4.	
	5.	

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคำที่ประสมจากใบงานที่ 1 นำมาเรียบเรียงเป็นข้อความใหม่
ที่จะช่วยให้นักเรียนจำอักษรทั้งสามหมู่ได้ง่ายขึ้น

อักษรสูง	ไจ่ ขวด ฉิ่ง ฐาน ถุง ผึ่ง ผ่า ศาลา ฤทธิ เสือ หีบ
ข้อความใหม่	
อักษรกลาง	ไก่อ่ จิก ฎีก ฎาย เด็ก ตาย บน ปาก โอง
ข้อความใหม่	

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง สระ
หัวเรื่องย่อย สระคงรูป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความรู้เรื่องรูปและเสียงสระ เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถฟังและจำแนกสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวได้
2. นักเรียนสามารถประสมคำกับสระต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด

ยึดหยุ่น

เนื้อหา

สระในภาษาไทยมี 32 เสียง แบ่งออกเป็น สระเสียงสั้น และสระเสียงยาว

สระเสียงสั้นมี 18 รูป ได้แก่ -ะ -ิ -ึ -ุ -เ -แ -โ -เาะ -เอะ

เี-ยะ เี-อะ ะ ฤ ฦ ำ ใ- ใ- เ-า

สระเสียงยาวมี 14 รูป ได้แก่ -า -ี -ึ -ุ -เ- -แ- -โ- -อ -เอ -เีย -เือ

-ัว ฤา ฦา

สระแบบคงรูป คือ สระที่สามารถใช้กับพยัญชนะได้โดยไม่เปลี่ยนรูป ได้แก่ -า -ิ -ึ -ุ -เ- -แ- -โ- -เาะ -อ -เอะ เี-ยะ เี-ย เี-อะ เี-อ ะ ฤ ฦ ำ ใ- ใ- เ-า

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	ให้นักเรียนเล่นเกม “ขานชื่อ แข่งที่” และช่วยกันสรุป ความรู้ที่ได้จากการเล่นเกม	
ขั้นที่ 2 โครง	1. ครูคิดแผนภูมิเพลงสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว บนกระดานดำ 2. ให้นักเรียนฝึกอ่านเนื้อเพลงจนคล่อง 3. ฝึกให้นักเรียนร้องเพลง 4. อภิปรายความรู้ที่ได้รับจากเนื้อเพลง	
ขั้นที่ 3 คลุก	1. นักเรียนช่วยกันจำแนกสระเสียงสั้น และสระเสียงยาว 2. ฝึกให้นักเรียนประสมคำโดยใช้สระต่าง ๆ ทั้งเสียงสั้น และเสียงยาว โดยใช้บัตรสระต่าง ๆ ให้นักเรียน ประสมคำได้ครบทุกคน	
ขั้นที่ 4 คิด	1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยให้นักเรียนคัดเลือก เพื่อนที่นักเรียนต้องการให้เป็นหัวหน้ากลุ่มออกมา หน้าชั้น 4 คน และให้เพื่อน ๆ ในชั้นเลือกเข้ากลุ่ม เองตามความสมัครใจ ครูคอยดูแลให้แต่ละกลุ่ม มีจำนวนสมาชิกที่เท่าๆกัน 2. ให้แต่ละกลุ่มคิดคำที่ประสมสระต่าง ๆ ให้ได้ครบทุก สระและบันทึกลงในใบงานที่ 1	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 5 ค้น	1. ครูแจกใบงานที่ 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคำจาก ใบงานที่ 1 มาเรียบเรียงเป็นข้อความสั้น ๆ 5 ข้อความ โดยให้แต่ละข้อความมีคำที่ประสมสระ ต่าง ๆ ให้มากที่สุด แล้วนำไปส่งให้ครู 2. ครูนำข้อความเหล่านั้นเขียนลงในสลาก 2 ชุด	ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น

ชั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ชั้นที่ 6 คั้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยครูจัดนักเรียนนั่งเป็นวงกลม และให้ออกเสียงสระจนครบทุกคน 2. ครูให้นักเรียนคิดว่าสระที่นักเรียนแต่ละคนพูดนั้นเป็นสระเสียงสั้นหรือเสียงยาว 3. ให้นักเรียนที่ออกเสียงสระเสียงสั้น แยกออกไปนั่งเป็นวงกลมอีก 1 กลุ่ม 4. ให้เล่นเกมกระชับปริศนา โดยใช้ข้อความจากสลากข้อความในใบงานที่ 2 5. ให้นักเรียนสรุปจำนวนสระในแต่ละข้อความหลังจากเฉลยสลากทุกครั้ง 	

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงสระเสียงสั้น และสระเสียงยาว
2. ใบงาน
3. ใบความรู้
4. เกมขานชื่อแข่งที่ และ เกมกระชับปริศนา

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง สระคงรูป

สระในภาษาไทยมี 32 เสียง แบ่งออกเป็น สระเสียงสั้น และสระเสียงยาว

สระเสียงสั้นมี 18 รูป ได้แก่ -ะ -ิ -ึ -ุ -เ-ะ -แ-ะ -โ-ะ -เ-าะ -เอ-ะ

เ-ียะ เ-ือะ -ั-ะ ฤ ฦ -ำ -ใ- -เ-า

สระเสียงยาวมี 14 รูป ได้แก่ -า -ี -ึ -ุ -เ- แ- โ- -อ -เ-อ เ-ีย เ-ือ

-ัว ฤา ฦา

สระเสียงสั้น		สระเสียงยาว	
-ะ	สระอะ	-า	สระอา
-ิ	สระอิ	-ี	สระอี
-ึ	สระอี	-ึ	สระเอี
-ุ	สระอุ	-ู	สระอุ
เ-ะ	สระเอะ	เ-	สระเอ
แ-ะ	สระแอะ	แ-	สระแอ
โ-ะ	สระโอะ	โ-	สระโอ
เ-าะ	สระเออะ	-อ	สระออ
เอ-ะ	สระเออะ	เ-อ	สระเออ
เ-ียะ	สระเอียะ	เ-ีย	สระเอีย
เ-ือะ	สระเอือะ	เ-ือ	สระเอือ
-ั-ะ	สระอัอะ	-ัว	สระอัว
ฤ	สระรี	ฤา	รือ
ฦ	สระลี	ฦา	ลือ
-ำ	สระอำ		
ใ-	สระไอ		
เ-า	สระเอา		

สระแบบคงรูป คือ สระที่สามารถใช้กับพยัญชนะได้โดยไม่เปลี่ยนรูป ได้แก่ ได้แก่ -า
 ิ ี ึ ื ุ ู เ- แ- โ- เ-าะ -อ -อะ เ-ียะ เ-ีย เ-ื่อะ เ-ื่อ ะ
 ฤ ฤา ฤ ฤา ำ ใ- ใ- เ-า

(เสริมศรี หอทิมาวรรณ 2547: 1-2)

ใบงานที่ 1 เรื่องสระ

หัวเรื่องย่อย สระคงรูป

ชื่อนักเรียน

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

กลุ่มที่.....

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประสมคำใหม่จากสระที่กำหนด ให้ได้คำใหม่ให้มากที่สุด

สระ	คำ	สระ	คำ
เ-ะ	เตะ และ เฟะ เทะ	เ-	เกเร เลข เป็
ะ		-า	
อ		-า	
า		-า	
ะ		-ะ	
แ-ะ		แ-	
โ-ะ		โ-	
เ-าะ		-อ	
เ-อะ		เ-อ	
เ-ยะ		เ-ย	
เ-อะ		เ-อ	
เ-วะ		เ-ว	
เ-ำ			
เ-เ			
เ-เ			
เ-เ			

สื่อการเรียนการสอน

เกมชานชื่อแย่งที่

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้สมาธิในการฟัง และคิดได้อย่างรวดเร็ว

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการนับ กลุ่มละเท่ากัน
2. ให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มยืนเป็นแถวหน้ากระดานและหันหน้าเข้าหากัน
3. ให้นักเรียนสมมุติชื่อตัวเองเป็นสระคนละชนิด (แบ่งชุดละ 10 สระ)
4. ให้ทั้ง 2 กลุ่ม จัดคนที่มีสระเดียวกันยืนตรงข้ามกัน
5. ให้มีนักเรียนคนหนึ่งอยู่ตรงกลางระหว่างแถวทั้งสอง เพื่อทำหน้าที่เรียกชื่อสระครั้งละ 2 ชื่อ เช่น อือ – อู นักเรียนที่มีชื่อเป็นสระอือ และสระอู ต้องรีบเปลี่ยนที่กันเอง ในระหว่างแถวของตน ในขณะที่วิ่งเปลี่ยนที่ ผู้เล่นที่ยืนตรงกลางจะต้องวิ่งเข้าไปยืนแทนที่สระอือ หรือสระอู ของแต่ละแถวให้ได้ ใครที่ถูกแทนที่จะต้องมายืนแทนตรงกลาง เพื่อเรียกชื่ออื่นต่อไป
6. สรุปผลโดยดูว่าฝ่ายใดถูกแย่งที่น้อยครั้งกว่าจะเป็นผู้ชนะ

(อัจฉรา ชิวพันธ์ 2536: 14-16)

เกมกระซิบปริศนา

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความจากประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านและแยกเสียงสระได้
3. เพื่อให้นักเรียนมีสมาธิในการฟัง

อุปกรณ์

สลากประโยค

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละเท่ากัน
2. ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวและเลือกตัวแทนกลุ่ม
3. ตัวแทนกลุ่มอ่านข้อความและกลับไปกระซิบบอกข้อความแก่คนต่อไป กระซิบต่อไปเรื่อย ๆ จนถึงคนสุดท้าย
4. คนสุดท้ายในกลุ่มใดบอกข้อความตรงกับข้อความในสลากได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

ผู้ชนะ

(รัชณี เหมฤทธิกิจ และคณะ: 19)

เพลงสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว

เนื้อร้อง-ทำนอง สันทัต ตัณขานันท์

สระนั้นมีคู่กันเสียงสั้นคู่กับเสียงยาว

อะ-อา อิ-อี -อี-อี เออะ-ออ

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว

เอะ-เอ แอะ-แอ โอะ-โอ เออะ-ออ

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว

เออะ-เออ เอียะ-เอีย เอือะ-เอือ อัวะ-อัว

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว

สิบสองคู่อยู่ด้วยกัน สั้น-ยาว 24 สระ

(สันทัต ตัณขานันท์ [แถบบันทึกเสียง]: 2534)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง สระ
หัวเรื่องย่อย สระเปลี่ยนรูป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการสอนที่ 6
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความรู้เรื่องรูปและเสียงสระ เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องสระเปลี่ยนรูป เมื่อมีการประสมตัวสะกด
2. นักเรียนสามารถประสมคำกับสระที่เปลี่ยนรูปได้
3. นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม และความคิดคล่องตัว

เนื้อหา

สระในภาษาไทยมี 32 เสียง แบ่งออกเป็น สระเสียงสั้น และสระเสียงยาว

สระเสียงสั้นมี 18 รูป ได้แก่ -ะ -ิ -ึ -ุ -เะ -แะ -โอะ -เาะ -เออะ

เี-ยะ เี-อะ -ัะ ฤ ฦ ำ ใ - ใ- เ-า

สระเสียงยาวมี 14 รูป ได้แก่ -า -ิ -ึ -ุ -เ- -แ- -โ- -อ- -เอ- เีย- เื่อ-

-ัว ฤา ฦา

สระเปลี่ยนรูป

สระเปลี่ยนรูป คือ รูปสระบางตัวจะเปลี่ยนไปเมื่อมีตัวสะกดได้แก่

สระ -ะ -เะ -แะ -เอ -ัว และ โ-ะ เช่น

ก + อะ + ด = กัด

ค + เอะ + ม = เต็ม

ข + แอะ + ง = แข็ง

ค + เออ + น = เคน

ล + ัว + ด = ลวด

ช + โอะ + ม = ชม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนคำที่ประสมสระ โดยครูให้นักเรียนคิดคำที่ประสมสระต่าง ๆ ตามลำดับ คนละ 1 คำ ให้ครูบันทึกคำบนกระดานดำ 2. ให้นักเรียนช่วยกันเติมตัวสะกดคำจากข้อ 1 และฝึกอ่านพร้อมกัน 	<p>ความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม</p>
ขั้นที่ 2 โครง	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนช่วยกันสังเกตคำ เมื่อประสมตัวสะกดลงไป มีสระตัวใดบ้างที่หายไป 2. นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่า สระพวกนั้นหายไปไหน 	
ขั้นที่ 3 คลุก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูนำแผนภูมิเพลง “สระเปลี่ยนรูป” ให้นักเรียนดู 2. ครูฝึกให้นักเรียนหัดอ่านเนื้อเพลง จนคล่อง แล้วจึงฝึกร้องเพลง 3. อภิปรายถึงเนื้อหาของเพลงร่วมกันว่ามีสระใดบ้างเมื่อมีตัวสะกดแล้วรูปสระจะเปลี่ยนไป และเปลี่ยนไปในลักษณะใด 	
ขั้นที่ 4 คิด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกใบความรู้ และใบงานที่ 1 2. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และฝึกประสมคำลงไปใบงานที่ 1 ควบคู่กันไปทีละสระ 	<p>ความคิดคล่องตัว</p>
ขั้นที่ 5 ค้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนร้องเพลง “สระเปลี่ยนรูป” และในส่วนที่เป็นสระ “อะ- เอะ โอะ แอะ เออ อัว” ครูให้นักเรียนพูดทีละคน และในส่วนอื่นให้ร้องพร้อมกัน 2. จัดกลุ่มนักเรียนที่ออกเสียงที่เหมือนกันเข้ากลุ่ม แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม 3. แจกใบงานที่ 2 ให้ทุกกลุ่ม 	<p>ความคิดคล่องตัว</p>

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์						
	4. นักเรียนนำไปงานของแต่ละคนมารวบรวมกันและช่วยกัน คัดเลือกคำที่แตกต่างก็นำมาเขียนใหม่ แล้วช่วยกันค้นหา ใหม่ให้มีคำที่หลากหลายมากขึ้นจากหนังสือต่าง ๆ ใน ห้องเรียน							
ขั้นที่ 6 ขั้น	<p>1. ครูแจกกระดาษสำหรับทำบัตรปริศนาให้กับนักเรียนแต่ละ กลุ่ม กลุ่มละ 5 แผ่น</p> <p>2. ให้นักเรียนคัดเลือกคำจากกิจกรรมในขั้น “ค้น” กลุ่มละ 5 คำ</p> <p>3. ให้นักเรียนทำบัตรปริศนา โดยออกแบบให้ด้านหน้า เป็นการเขียนแจกลูกสะกดคำ ส่วนด้านหลังเป็นคำเฉลย เช่น</p> <table style="width: 100%; text-align: center; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border: none;">ด้านหน้า</td> <td style="width: 50%; border: none;">ด้านหลัง</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">ค + เอ + น</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">เดิน</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">ค + เอะ + ม</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">เต็ม</td> </tr> </table> <p>4. นำบัตรปริศนามาเล่นเกม โดยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนครั้ง ละ 1 คน เพื่อไปเขียนคำศัพท์บนกระดานดำ ให้กลุ่มผู้ดำเนิน กิจกรรมยกบัตร ปริศนาขึ้นทีละ 1 แผ่น ให้ตัวแทนกลุ่มประสมพยัญชนะ และสระที่ กำหนดจากบัตรปริศนา และเขียนคำให้ถูกต้อง กลุ่มใด เขียนคำและ รูปสระได้ถูกต้อง และเร็วที่สุดจะได้ 1 คะแนน</p> <p>5. ปฏิบัติกิจกรรมจนครบทุกกลุ่ม ๆ และสรุปคะแนน</p> <p>6. ฝึกอ่านสะกดคำจากบัตรคำทั้งหมดพร้อมกัน</p>	ด้านหน้า	ด้านหลัง	ค + เอ + น	เดิน	ค + เอะ + ม	เต็ม	
ด้านหน้า	ด้านหลัง							
ค + เอ + น	เดิน							
ค + เอะ + ม	เต็ม							

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงสระเปลี่ยนรูป
2. ใบความรู้
3. ใบงาน
4. กระดาษ และอุปกรณ์สำหรับทำบัตรปริศนา เช่น ปากกาเคมี สีเทียน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจผลงาน
  - 2.1 ใบงาน
  - 2.2 บัตรปริศนา

ใบความรู้

เรื่อง สระเปลี่ยนรูป

สระเปลี่ยนรูป คือ รูปสระบางตัวจะเปลี่ยนไปเมื่อมีตัวสะกดได้แก่

- ◆ สระ -ะ เมื่อมีตัวสะกด -ะ จะเปลี่ยนรูปเป็น ั เช่น

$$ร + -ะ + ก = \text{รัก}$$

- ◆ สระ -ะ เมื่อมีตัวสะกด -ะ จะเปลี่ยนรูปเป็น ึ เช่น

$$ก + -ะ + บ = \text{เก็บ}$$

- ◆ สระ -แะ เมื่อมีตัวสะกด -ะ จะเปลี่ยนรูปเป็น ึ เช่น

$$ข + -แะ + ง = \text{แข็ง}$$

- ◆ สระ -เอ เมื่อมี ก, ค, บ, ง, น, ม เป็นตัวสะกดสระ -เอ จะเปลี่ยนรูปคือ เปลี่ยนตัว อ เป็น ิ เช่น

$$ค + -เอ + น = \text{เดิน}$$

- ◆ สระ -เอ ที่มีตัวสะกดแต่ยังคงรูป -เอ ได้มี 3 คำ คือ

เทอญ, เทอม, เกอว

- ◆ สระ -ัว เมื่อมีตัวสะกดจะลด ั เหลือ ู ตัวเดียว เช่น

$$ร + -ัว + ม = \text{รวม}$$

- ◆ สระ -โะ เมื่อมีตัวสะกดจะลดรูปสระหมด เหลือแต่พยัญชนะต้นกับตัวสะกดเท่านั้น เช่น

$$ค + -โะ + น = \text{คน}$$

- ◆ สระ -อ จะลดรูปคือ อ ออกเสียง แต่จะยังคงอ่านเหมือนตัว อ กำกับอยู่ คำที่มีตัว ร สะกด เช่น

$$ก + อ + ร = \text{กร (อ่านว่า กอน)}$$

$$พ + อ + ร = \text{พร (อ่านว่า พอน)}$$

(เสริมศรี หอทิมาวารกุล 2547: 3)

สื่อการเรียนการสอน

เพลงสระเปลี่ยนรูป

เนื้อร้อง-ทำนอง สันทัด ตัณนันทน์

อะ, เอะ, โอะ, แอะ, เออ, ฮั้ว

สระหกตัวจะเปลี่ยนทันที

เมื่อสระหกตัวนี้ มีตัวสะกดชี้ตามหลังมา

จะ-จับ เตะ-เต็ม แจะ-แจ็ง โปะ-ปด

เลอ-เลิศ บั้ว-บวก หมคหคู้หนูจ๋า

ตัวสะกดติดตามมา สระนั้นหนา จะเปลี่ยนรูปไป

(สันทัด ตัณนันทน์ [แถบบันทึกเสียง]: 2534)

ใบงานที่ 1   เรื่องสระ
 หัวเรื่องย่อย   สระเปลี่ยนรูป
 ชื่อนักเรียน   .....

ให้นักเรียนประสมคำกับสระที่กำหนดให้ แล้วนำคำที่ได้ประสมเป็นคำใหม่ที่มี
 ตัวสะกด

สระ	คำที่ไม่มีตัวสะกด	คำที่มีตัวสะกด
-ะ		
เ-ะ		
โ-ะ		
แ-ะ	แอะ	แแข็ง
เ-อ		
-ัว		

ใบงานที่ 2	เรื่องสระ	
หัวเรื่องย่อย	สระเปลี่ยนรูป	
ชื่อนักเรียน	1.	กลุ่มที่.....
	2.	
	3.	
	4.	
	5.	

ให้นักเรียนรวบรวมคำศัพท์จากใบงานที่ 1 แล้วค้นหาคำใหม่เพิ่มเติมจากหนังสืออ่าน
ในชั้นเรียนให้ได้มากที่สุด

สระ	คำ
-ะ	ชัก มัด
เ-ะ	เต็ม เป็ด
โ-ะ	
แ-ะ	
เ-อ	
-ัว	

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง มาตราตัวสะกด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

หัวเรื่องย่อย มาตราตัวสะกด

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การประสมคำโดยใช้ตัวสะกดในมาตราต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และความจำ ทำให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถฟังคำและจำแนกมาตราตัวสะกดต่าง ๆ ได้
2. นักเรียนสามารถอ่านและเขียนคำในมาตราตัวสะกดต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนมีทักษะทางการคิดค้น ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด

ยึดหยุ่น

เนื้อหา

มาตราตัวสะกด

ตัวสะกดมีทั้งหมด 9 มาตรา ได้แก่ แม่ ก กา แม่กง แม่กน แม่กม แม่เกย แม่เกอว แม่กก แม่กค และแม่กบ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 ใบ 2. ให้นักเรียนอ่านสะกดคำ โดยอ่านนำทีละคนแล้วให้เพื่อนอ่านตาม 3. ครูหาอาสาสมัคร 9 คน สมมุตินักเรียนทั้ง 9 คน เป็นคุณแม่และตั้งชื่อคุณแม่ทั้งหมดตามมาตราตัวสะกดทั้ง 9 มาตรา 4. ให้นักเรียนที่เหลือ สมมุติตนเองเป็นลูก ซึ่งจะต้องตามหาแม่ของตนให้เจอ โดยศึกษาปริศนาคือบัตรคำที่ตนเองถืออยู่ว่ามีตัวสะกดอยู่ในมาตราใด และตามหาแม่ให้ถูกต้อง 5. นักเรียนทั้งหมดช่วยกันตรวจสอบว่ามีลูกคนใดเข้ากลุ่มมาตราตัวสะกดผิดบ้าง 	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 2 โครง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูนำแผนภูมิเพลง มาตราตัวสะกด ให้นักเรียนดู 2. ให้นักเรียนฝึกอ่าน จนคล่อง แล้วจึงฝึกร้องเพลง 3. อภิปรายความรู้ที่ได้รับจากเพลงและกิจกรรมในชั้น “คุย” 	
ขั้นที่ 3 คิด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนนำไปงานที่ 2 เรื่องหน้าพยัญชนะไทย ทางด้านการเป็นตัวสะกดให้นักเรียนอ่านทบทวน 2. ครูติดบัตรคำชื่อมาตราตัวสะกดต่าง ๆ บนกระดานคำ 3. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างคำที่มีตัวสะกดต่าง ๆ จากใบงานที่ศึกษาตามลำดับพยัญชนะที่สะกด โดยเริ่มจาก ก ถึง ส 4. ให้นักเรียนอ่านคำทีละคำ และช่วยกันคิดว่า พยัญชนะที่สะกดในคำนั้น ๆ ออกเสียงตัวสะกดอยู่ในมาตราตัวสะกดใด เช่น สุข ข ออกเสียง ก ข อยู่ในมาตราแม่ กก 	ความคิดคล่องตัว

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
	5. ปฏิบัติกิจกรรมจนครบทุกพยัญชนะและสรุปร่วมกันว่าในแต่ละมาตรามีพยัญชนะใด เป็นตัวสะกดในมาตรานั้น ๆ บ้าง	
ขั้นที่ 4 คลุก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนเล่นเกม “แม่งู” โดยให้นักเรียนช่วยกันเสนอชื่อเพื่อนในชั้นให้เป็นแม่งูจำนวน 3 คน และพ่องูจำนวน 1 คน นักเรียนที่เหลือให้เป็นลูกงูของแม่ทั้ง 3 ตัว ครูดูแลและช่วยแบ่งนักเรียนให้มีลูกงูจำนวนเท่าๆกัน 2. คัดเลือกนักเรียนเป็นพ่องู และให้พ่องูถามแม่ทั้งสามตัวว่าแม่ชื่ออะไร ให้แม่ตอบ (ลูกงูควรจำชื่อแม่ตนเองให้ได้) มีลูกชื่ออะไร ให้แม่ตอบ ไม่บอกพ่องูจึงขอลามทีละคน 3. ให้พ่องูไล่จับลูกงู ลูกงูตัวใดถูกจับได้จะต้องบอกชื่อของตนที่มีตัวสะกดตามแม่ของตนเอง หากตอบถูกจะได้ปล่อยตัวหากผิดพ่องูจะจับไว้ 4. ปฏิบัติกิจกรรมจนครบทุกมาตรา 	ความคิดคล้องตัว
ขั้นที่ 5 ค้น	ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดคำในมาตราตัวสะกดที่จับสลากได้และให้ความหมายของคำนั้นตามความคิดของตนเองหรือให้นักเรียนค้นจากพจนานุกรม แล้วบันทึกลงในใบงานที่ 1 ตอนที่ 1	ความคิดคล้องตัว ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 6 ค้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคำและความหมายจากใบงานนำมาแต่งเป็นปริศนาคำทาย และบันทึกลงในใบงานที่ 1 ตอนที่ 2 2. คัดเลือกคำปริศนาคำทายไว้กลุ่มละ 3 คำ แล้วนำมาทำเป็นบัตรปริศนาคำทาย เช่น <div data-bbox="470 1888 1082 2027" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>อะไรเอ่ยที่เราต้องใช้ในเวลาเย็บผ้า</p> <p>.....อยู่ในมาตรา..... </p> </div>	ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ
2. บัตรชื่อมาตราตัวสะกด
3. เพลงมาตราตัวสะกด
4. ใบความรู้
5. ใบงาน
6. กระดาษและอุปกรณ์ในการทำบัตรปริศนา
7. พจนานุกรมนักเรียน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
  - 2.1 ใบงาน
  - 2.2 บัตรปริศนาคำทาย

ใบความรู้

เรื่องมาตราตัวสะกด

ส่วนประกอบของคำมีพยัญชนะต้น และสระ บางคำก็ต้องมีตัวสะกดด้วย คำที่มีเสียงตัวสะกด แบ่งมาตราออกเป็น 9 เสียงคือ แม่ ก กา แม่กง แม่กน แม่กม แม่เกย แม่เกอว แม่กก แม่กค แม่กบ

ตัวสะกด คือพยัญชนะที่ประสมข้างหลังพยางค์ในแม่ ก กา (คำที่ไม่มีตัวสะกด) แล้วทำหน้าที่บังคับแม่ ก กา ให้กลายเป็น กง กน กม เกย เกอว กก กค กบ

แม่ ก กา คือคำที่ไม่มีตัวสะกดข้างท้าย เช่น เสื่อ ให้ ไกล ครว ฯลฯ

แม่กง คือพยางค์ที่มี “ง” สะกด เช่น พุงนา อุโมงค์ รุ่งรัง ท้องฟ้า กางเกง พระปรารค์ องค์กร ฯลฯ

แม่กน คือพยางค์ที่มี “น” สะกด หรือตัวที่ออกเสียงเหมือน “น” สะกด ได้แก่ ญ ณ ร ล พ เช่น กลอน เชื้อเชิญ บริเวณ ละคร ภมร บังอร นवल ปี่ขาล รางวัล ปลาวาฬ ฯลฯ

แม่กม คือพยางค์ที่มี “ม” สะกด เช่น ลม ชาม ธรรมเนียม ชะลอม ความดี วัฒนธรรม ศิลปกรรม ฯลฯ

แม่เกย คือพยางค์ที่มี “ย” สะกด เช่น ประกาย เลื่อย ใบเตย เนย ระเหย อ้อย จำหน่าย ฯลฯ

แม่เกอว คือพยางค์ที่มี “ว” สะกด เช่น เหี่ยว ข้าว มะนาว เคียว เป็ลี้ยว เจียวขจี เกี้ยว ฯลฯ

แม่กก คือพยางค์ที่มี “ก” สะกด หรือตัวที่ออกเสียงเหมือน “ก” สะกด ได้แก่ ข ค ฉ เช่น ผาสุก ความสุข โรค เมฆ

คำที่มี กร คร สะกด ออกเสียงเหมือน “ก” สะกด เช่น จักร สมัคร

แม่กด คือพยางค์ที่มี “ด” สะกด หรือตัวที่ออกเสียงเหมือน “ด” สะกด ได้แก่
 ฎ ฏ ต ท ท ฒ ฑ ถ ฐ ศ ษ ส จ ช ฌ ฉ ฌ (ฉ ฌ ไม่มีที่ใช้ในปัจจุบัน) เช่น
 หาด มงกุฎ ปราบฎ มรดก ประเภท ครุฑ พัฒนา พิรุฑ อุโบสถ รัฐบาล อากาศ พิช
 โอกาส ตรวจ รัชกาล ก๊าซ

คำที่มี ทร รธ ชร สะกด ออกเสียงเหมือน “ด” สะกด เช่น เมตร สามารถ มิตร
 ตักบาตร

แม่กบ คือพยางค์ที่มี “บ” สะกด หรือตัวที่ออกเสียงเหมือน “บ” สะกด ได้แก่
 ป พ ฟ ภ เช่น กราบ อุปการะ อภัพ ยีราฟ โลก ฯลฯ

หมายเหตุ คำที่มีตัวสะกด แม่กน แม่กก แม่กด แม่กบ และตัวสะกดที่อ่านเหมือน
 “น ก ด และ บ” สะกด มีตัวสะกดหลายตัวที่ไม่ตรงมาตรา เช่น เจริญ สุข กฏ สาลี ควร
 สังเกตตัวสะกดและเขียนคำให้ถูกต้อง

(เสริมศรี หอทิมาวารกุล 2543: 1-2)

สื่อการเรียนการสอน

เพลงมาตราตัวสะกด

เนื้อร้อง-ทำนอง สันหัด ตัณชนันท์

คำ กา กง กน กม กก กค กบ และ เกอว เกย

หนูจ้หาคำเฉลย ตัวอะไรบ้างเอ๋ยใช้เป็นตัวสะกด

(สันหัด ตัณชนันท์ [แถบบันทึกเสียง]: 2534)

ใบงานที่ 1   เรื่องมาตราตัวสะกด

- ชื่อนักเรียน**
1. ....
  2. ....
  3. ....
  4. ....
  5. ....

ตอนที่ 1   คิดคำตามมาตราตัวสะกดที่กำหนดและเขียนความหมายของคำเหล่านั้น ตาม
ความคิดเห็นของนักเรียน

แม่กบ เช่น บ้าน หมายถึง ที่อยู่อาศัยของคน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2   นำคำและความหมายจากตอนที่ 1 มาแต่งเป็นปริศนาคำทาย

สิ่งที่เป็นที่อยู่ของคนเรียกว่า .....น.....อยู่ในมาตรา.....แม่กน.....	
--	--

....	
----------------	--

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง วรรณยุกต์
หัวเรื่องย่อย การผันวรรณยุกต์อักษรกลาง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความรู้เรื่องรูปและเสียงวรรณยุกต์เป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถอ่านและเขียนวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถผันอักษรกลางแบบมีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกดได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถนำคำที่ผันวรรณยุกต์แล้วมาแต่งประโยคได้
4. นักเรียนมีทักษะการคิดด้าน ความกตริริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด

ยึดหยุ่น

เนื้อหา

อักษรกลาง มี 9 ตัว ได้แก่ ก จ ฎ ฏ ค ต บ ป อ

เมื่อประสมกับสระเสียงยาวในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่สะกดด้วยแม่ กง

กน กม เกย เกอว จะผันได้ครบ 5 เสียง เช่น

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า
ตาน	ต่าน	ต้าน	ต้าน	ต่าน

ถ้าอักษรกลางประสมกับสระเสียงสั้นในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่สะกดในแม่ กก กบ จะผันได้ 4 เสียง

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
-	กะ	ก๊ะ	ก๊ะ	ก๊ะ
-	อบ	อับ	อับ	อับ

หมายเหตุ อักษรกลาง คำตาย สระเสียงสั้น และเมื่อผันด้วยวรรณยุกต์จัตวาเป็นเสียงจัตวา นั้น ไม่มีคำใช้ในภาษาไทย แต่สามารถใช้ผันออกเสียงได้ เช่น ก๊ะ อับ ซึ่งอาจมีเสียงเหล่านี้อยู่ในเสียงพูดที่เป็นภาษาถิ่นได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	1. ทบทวนเรื่องรูปและเสียงวรรณยุกต์ 2. ทบทวนอักษรกลางจากแบบช่วยจำอักษรกลางที่นักเรียนสร้างขึ้น จากหน่วยการเรียนรู้ที่ผ่านมา	
ขั้นที่ 2 โครง	1. ครูนำแผนภูมิเพลง “ผันอักษรกลาง” ติดบนกระดาน คำ 2. ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงพร้อมกัน ฝึกอ่านจนคล่องแล้วจึงฝึกร้องเพลง 3. ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันถึงเนื้อเพลง และสรุปในเรื่องเสียงและรูปวรรณยุกต์	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 3 คิด	ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้และช่วยประสมคำที่ใช้อักษรกลางเป็นพยัญชนะต้น นำมาฝึกผันวรรณยุกต์	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 4 คลุก	ให้นักเรียนเล่นเกม “ต้องคำสาป”	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 5 ค้น	1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม 2. ครูแจกบัตรวรรณยุกต์ ให้นักเรียน 4 คน 3. นักเรียนร้องเพลง “ผันอักษรกลาง” พร้อมกับส่งบัตรวรรณยุกต์ไปรอบวง ครูให้สัญญาณหยุด บัตรอยู่ที่ใคร ให้นักเรียนทั้ง 4 คน ลูกขึ้น และนั่งแยกกลุ่มไว้ 4. ปฏิบัติกิจกรรมจนนักเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ครบทุกคน 5. ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ 1 ตอนที่ 1 6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันประสมคำที่มีพยัญชนะต้นจากอักษรกลางและนำมาผันวรรณยุกต์	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

ชั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ชั้นที่ 6 กัน	1. นำคำที่นักเรียนผันวรรณยุกต์ มาแต่งเป็นประโยค ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง เช่น บาน บ่าน บ้าน บ้าน บ่าน ฉันเห็นดอกไม้บานอยู่ข้างบ้าน 2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันนำคำที่ผันวรรณยุกต์ไว้ นำมาแต่งเป็นประโยคตามตัวอย่าง โดยพยายามแต่ง เป็นประโยคให้มากที่สุด และบันทึกลงในใบงาน ตอนที่ 2	ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงผันอักษรกลาง
2. ใบความรู้
3. ใบงาน
4. เกมคำสาปแม่่มด

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรกลาง

วรรณยุกต์ คือ เครื่องหมายแสดงลักษณะเสียงสูงต่ำของคำ แบ่งเป็น 2 ชนิด ดังนี้

1. รูปวรรณยุกต์ มี 4 รูป ได้แก่

·   ˊ   ˋ   ˆ

ไม้เอก ไม้โท ไม้ตรี ไม้จัตวา

2. เสียงวรรณยุกต์ มี 5 เสียง ได้แก่

เสียงวรรณยุกต์	รูปวรรณยุกต์	ตัวอย่าง		
สามัญ	ไม่มี	อาก	จก	-
เอก	·	อ่าก	จ่าก	กิบ
โท	ˊ	อ้าก	จ้าก	กึบ
ตรี	ˋ	อ๊าก	จ๊าก	กึบ
จัตวา	ˆ	อ๊าํก	จ๊าํก	กึบ

ข้อสังเกต

อักษรกลาง เมื่อประสมสระเสียงยาวในแม่ ก กา หรือคำที่มีตัว ง น ม ย ว เป็นตัวสะกด จะผันเสียงวรรณยุกต์ได้ 5 เสียง

อักษรกลาง เมื่อประสมสระเสียงสั้นในแม่ ก กา หรือคำที่มีตัว ก ค บ เป็นตัวสะกด จะผันวรรณยุกต์ได้ 4 เสียง

สื่อการเรียนการสอน

เพลงผันอักษรกลาง

เนื้อร้อง นัยนา อยู่เย็น

ทำนอง เพลงช้าง

หนู หนู หนู หนูเอ๋ย จงจำไว้ว่า

อักษรกลางทั้ง 9 นั้นและหนา

ผันได้ 5 เสียง นะหนูจ้า

สามัญ เอก โท ตรี จัตวา วังมาไวไว

(รัชนี้ เจริญกิจ และคณะ 2545: 29)

เกมคำสาปแม่มด

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถผันวรรณยุกต์อักษรกลางได้อย่างคล่องแคล่ว

อุปกรณ์

บัตรหัวใจแม่มด

วิธีดำเนินการ

1. ให้นักเรียนนั่งล้อมวง แล้วร้องเพลง “ผันอักษรกลาง”
2. ขณะร้องเพลงให้นักเรียนหยุดร้องเพลง ตักตาแม่มดอยู่ที่ไหนใด ให้นักเรียนคนนั่งคิดอักษรกลางขึ้นมา 1 คำ แล้วผันวรรณยุกต์ให้ถูกต้อง
3. ถ้าใครคิดไม่ได้ ให้เข้ามาอยู่ในวงให้ปฏิบัติตามคำสั่งของเพื่อน ๆ

หมายเหตุ หัวใจแม่มด อาจใช้ลูกบอล ตักตา ผ้าเช็ดหน้า หรือสิ่งของอะไรก็ได้ ที่สามารถส่งต่อกันได้สะดวก

(รัชนี้ เจริญกิจ และคณะ 2545: 30)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง วรรณยุกต์	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9
หัวเรื่องย่อย การผันวรรณยุกต์อักษรสูง	เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความรู้เรื่องรูปและเสียงวรรณยุกต์เป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงและเขียนรูปวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถผันวรรณยุกต์อักษรสูงแบบมีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกดให้ได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถนำคำที่ผันวรรณยุกต์มาแต่งประโยคได้
4. นักเรียนมีทักษะการคิดด้าน ความคิดคล่องตัว และความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

อักษรสูงมี 11 ตัว ได้แก่ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

เมื่ออักษรสูงประสมกับสระเสียงยาวในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือแม่ กง กน กม เกย เกอว จะผันได้ 3 เสียง คือ เสียงเอก เสียงโท และเสียงจัตวา

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
-	ข้า	ข้า	-	ขา
-	ฝ้าย	ฝ้าย	-	ฝาย

ถ้าอักษรสูงประสมกับสระเสียงสั้นในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือแม่ กก กค กบ จะผันได้ 2 เสียง คือ เสียงเอก และเสียงโท

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
-	ฝั้ว	ฝั้ว	-	-
-	สวบ	สัวบ	-	-

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	ทบทวนเรื่องอักษรสูงจากข้อความที่นักเรียนช่วยกันคิดขึ้น เพื่อใช้ช่วยจำจากหน่วยการเรียนรู้ที่ผ่านมา	
ขั้นที่ 2 โครง	1. ครูนำแผนภูมิเพลง “การผันวรรณยุกต์อักษรสูง” ให้นักเรียนดู 2. ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงพร้อมกันจนคล่อง แล้วจึง ฝักร้องเพลง 3. อภิปรายเนื้อหาจากเนื้อเพลง ให้ความรู้เรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรสูงอย่างไร	ความคิดคล่องตัว
3. คิด	ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ช่วยกันคิดคำและนำมาฝักผัน วรรณยุกต์จนสามารถผันได้คล่อง	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 4 คลุก	ให้นักเรียนเล่นเกม “เก้าอี้อักษรสูง”	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 5 ค้น	1. ครูนำสลากคำที่ผันวรรณยุกต์ให้นักเรียนจับคนละ 1 ใบ 2. ให้นักเรียนอ่านคำตามสลาก ฝักผันวรรณยุกต์ และ เทียบว่าคำในสลากมีวรรณยุกต์ใด 3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามเสียงวรรณยุกต์ของคำตาม สลาก โดยแบ่งนักเรียนได้ 3 กลุ่ม 4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน ขั้นตอนที่ 1 ให้นักเรียนคิดคำที่มีพยัญชนะต้นจาก อักษรสูง แล้วนำมาผันวรรณยุกต์	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 6 ค้น	1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลจากการผันวรรณยุกต์ ในใบงานขั้นตอนที่ 1 นำมาแต่งเป็นข้อความ โดยใช้ คำจากการผันวรรณยุกต์ให้มากที่สุด 2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงผันอักษรสูง
2. ใบความรู้
3. ใบงาน
4. เกมส่งใจ

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรสูง

การผันวรรณยุกต์อักษรสูง แบ่งเป็น 2 แบบดังนี้

1. แบบไม่มีตัวสะกด เช่น

วรรณยุกต์ คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
ขา	-	ข่า	ข้า	-	ขา
เหา	-	เห่า	เห้า	-	เหา

2. แบบมีตัวสะกดมี 2 กลุ่มได้แก่

ใช้มาตราตัวสะกด แม่ กง กน กม เกย เกอว จะผันได้ 3 เสียง คือ เอก โท จัตวา
เช่น

วรรณยุกต์ คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
ขม	-	ข่ม	ข้ม	-	ขม
สาย	-	ส้าย	ส้าย	-	สาย
หาง	-	ห่าง	ห้ำง	-	หาง

3. ใช้มาตราตัวสะกด แม่ กก กค กบ จะผันได้ 2 เสียง คือ เอก โท เช่น

วรรณยุกต์ คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
หก	-	หก	หัก	-	-
ขุด	-	ขุด	ขู้ด	-	-
ฉาก	-	ฉาก	ฉ้ำก	-	-

ข้อสังเกต

อักษรสูงที่ประสมกับสระเสียงยาว ถ้าออกเสียงจัตวาจะไม่ใช้รูปวรรณยุกต์

(รัชนี เจริญกิจ และคณะ 2544: 31)

สื่อการเรียนการสอน

เพลง การผันวรรณยุกต์อักษรสูง

เนื้อร้อง พัทยา การะเจดีย์

ทำนอง เพลงช้าง

หนู หนู หนู
เอก โท จัตวา นั้นหนา
ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับมา

หนูเอย จงจำไว้ว่า
พื้นเสียงอยู่ที่จัตวา
นั้นแหละหนาผันอักษรสูงเอย
(รัชนี้ เหมัญกิจ และคณะ 2545: 34)

เกม ส่องใจ

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ นักเรียนสามารถผันวรรณยุกต์อักษรสูงได้อย่างคล่องแคล่ว

อุปกรณ์

ผ้าเช็ดหน้า

วิธีดำเนินการ

1. จัดนักเรียนนั่งเป็นวงกลม ครูเป็นผู้เริ่มผันวรรณยุกต์อักษรสูง เช่น ผา ผ่า ผ้ำ แล้ว แล้วนำให้นักเรียน
2. นักเรียนร้องเพลงผันวรรณยุกต์อักษรสูง เมื่อครูให้สัญญาณหยุด ผ่าอยู่ที่ใครให้นักเรียน แต่งประโยคโดยใช้คำที่ครูผัน เช่น แม่ผ่าฟัน แล้วหาคำอักษรสูงเพื่อผันวรรณยุกต์ต่อไป เช่น หอย ห้อย ห้อย แล้วส่งผ้าให้เพื่อนคนต่อไป
3. ปฏิบัติจนนักเรียนได้แต่งประโยคครบทุกคน

(รัชนี้ เหมัญกิจ และคณะ 2545: 29)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง วรรณยุกต์
หัวเรื่องย่อย การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความรู้เรื่องรูปและเสียงวรรณยุกต์เป็นความรู้ขั้นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถอ่านและเขียนวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถผันอักษรต่ำแบบมีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกดได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการตอบคำถามอย่างมีเหตุผล
4. นักเรียนสามารถนำคำที่ผันวรรณยุกต์แล้วมาแต่งประโยคได้
5. นักเรียนมีทักษะการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด

ยึดหยุ่น

เนื้อหา

อักษรต่ำมี 24 ตัว ได้แก่ ค ค ฃ ง ช ฅ ฉ ญ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ เมื่อประสมสระเสียงยาวในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่มีตัวสะกดในแม่ กง กน กม เกย เกอว จะผันได้ 3 เสียง คือ เสียงสามัญ เสียงโท และเสียงตรี รูปและเสียงวรรณยุกต์จะไม่ตรงกัน คือถ้ารูปวรรณยุกต์เอก จะเป็นเสียงโท ถ้ารูปวรรณยุกต์ โท จะเป็นเสียงตรี

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คา	-	ค่า	ค้ำ	-
ทอง	-	ท่อง	ท້อง	-

อักษรต่ำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่มีตัวสะกดในแม่ กก กค กบ จะผันได้ 3 เสียง คือ เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
-	-	คะ	คะ	ค๊ะ
-	-	ยั๊ก	ยัก	ยั๊ก

หมายเหตุ อักษรต่ำ คำตาย สระเสียงสั้นและเสียงยาว เมื่อผันด้วยวรรณยุกต์จัดว่าเป็นเสียงจัตวานั้น ไม่มีคำใช้ในภาษาไทย แต่สามารถใช้ผันออกเสียงได้ เช่น นับ โน้ต แจก ม้าก ซึ่งอาจมีเสียงเหล่านี้อยู่ในเสียงพูดที่เป็นภาษาถิ่นได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
1 ขั้นที่ คุย	ทบทวนอักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ นักเรียนมีวิธีจำอักษรต่ำอย่างไร และร้องเพลงไตรยางศ์ ที่เรียนจากหน่วยการเรียนรู้เรื่องไตรยางศ์ ที่ผ่านมา	
ขั้นที่ 2 โครง	1. ครูเขียนแผนภูมิบทร้อยกรองอักษรต่ำผันอย่างไรบนกระดานดำ 2. นักเรียนอ่านแผนภูมิพร้อมกัน 3. อภิปรายเนื้อหาจากแผนภูมิ ให้ความรู้เรื่องการผันวรรณยุกต์อักษรต่ำอย่างไร	
3 ขั้นที่ คิด	ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ช่วยกันประสมคำที่มีอักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้น และนำฝึกผันวรรณยุกต์จนสามารถผันได้	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 4 คลุก	1. ครูแจกกระดาษสำหรับทำบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 ใบ 2. นักเรียนประสมคำที่มีอักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นคนละ 1 คำ โดยให้เป็นคำที่มีตัวสะกดหรือไม่มีตัวสะกดก็ได้ 3. นักเรียนเล่นเกม “ทอยคำสร้างประโยค”	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 5 ค้น	1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยนักเรียนจับสลาก รูปวรรณยุกต์ 2. ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน ขั้นตอนที่ 1 ให้นักเรียนคิดคำ ที่มีพยัญชนะต้น เป็นอักษรต่ำ นำมาผันวรรณยุกต์แล้ว เลือกคำจากการผันวรรณยุกต์ แต่ละครั้ง นำมาแต่งเป็นประโยคสั้น ๆ	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 6 ค้น	1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำประโยคที่ได้จากกิจกรรม ขั้นตอนที่ 1 มาผูกเป็นเรื่องสั้น ๆ พร้อมวาดประกอบ และระบายสีให้สวยงาม 2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรย่อยกรออักษรต่ำผันอย่างไร
2. ใบความรู้
3. ใบงาน
4. เกม ทอยคำสร้างประโยค

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ

การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ แบ่งเป็น 2 แบบดังนี้

- เมื่อประสมสระเสียงยาวในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่สะกดในแม่ กง กน กม เกษ เกอว จะผันได้ 3 เสียง คือ สามัญ เสียงโท และเสียงตรี

วรรณยุกต์ คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
นี่	นี่	-	นี่	นี่	-
ยุ่ง	ยุ่ง	-	ยุ่ง	ยุ่ง	-

ข้อสังเกต รูปและเสียงวรรณยุกต์จะไม่ตรงกัน คือ ถ้ารูปวรรณยุกต์เอก จะเป็นเสียงโท ถ้ารูปวรรณยุกต์โท จะเป็นเสียงตรี

- อักษรต่ำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่สะกดด้วยมาตราแม่ กก กค กบ จะผันได้ 3 เสียง คือ โท ตรี และจัตวา

วรรณยุกต์ คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คะ	-	-	คะ	คะ	คะ
ยัก	-	-	ยัก	ยัก	ยัก

หมายเหตุ อักษรต่ำ คำตาย สระเสียงสั้นและเสียงยาว เมื่อผันด้วยวรรณยุกต์จัตวาเป็นเสียงจัตวานั้น ไม่มีคำใช้ในภาษาไทย แต่สามารถใช้ผันออกเสียงได้ เช่น นับ โน้ต แง็ก ม่าก ซึ่งอาจมีเสียงเหล่านี้อยู่ในเสียงพูดที่เป็นภาษาถิ่นได้

สื่อการเรียนการสอน

บทร้อยกรอง อักษรคำผืนอย่างไร

	วรรณยุกต์ไทย
ทุกคนจำได้	4 รูป 5 เสียง
ถ้าเป็นอักษรต่ำ	24 ตัว บอกเพียง
ผืนได้สามเสียง	สามัญ โท ตรี
ขอเน้นสองที่	มีรูปเอก เสียง โท
มีรูปโทเสียงตรี	หนูนี้อาจจำ

(รัชนี้ เหมัญกิจ และคณะ 2545: 39)

เกมทอยคำสร้างประโยค

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถผันวรรณยุกต์อักษรต่ำได้อย่างคล่องแคล่ว
2. นักเรียนสามารถแต่งประโยคได้

อุปกรณ์

บัตรคำที่นักเรียนประสมขึ้น

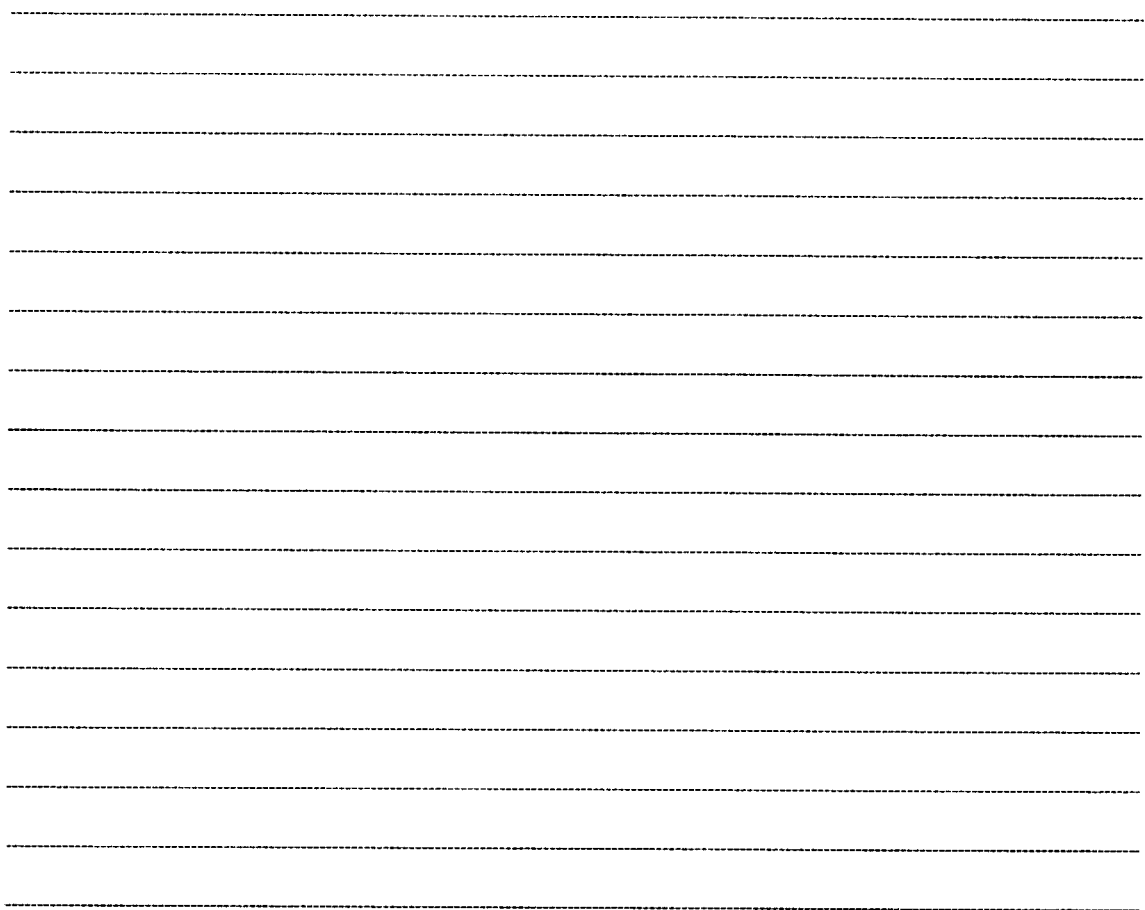
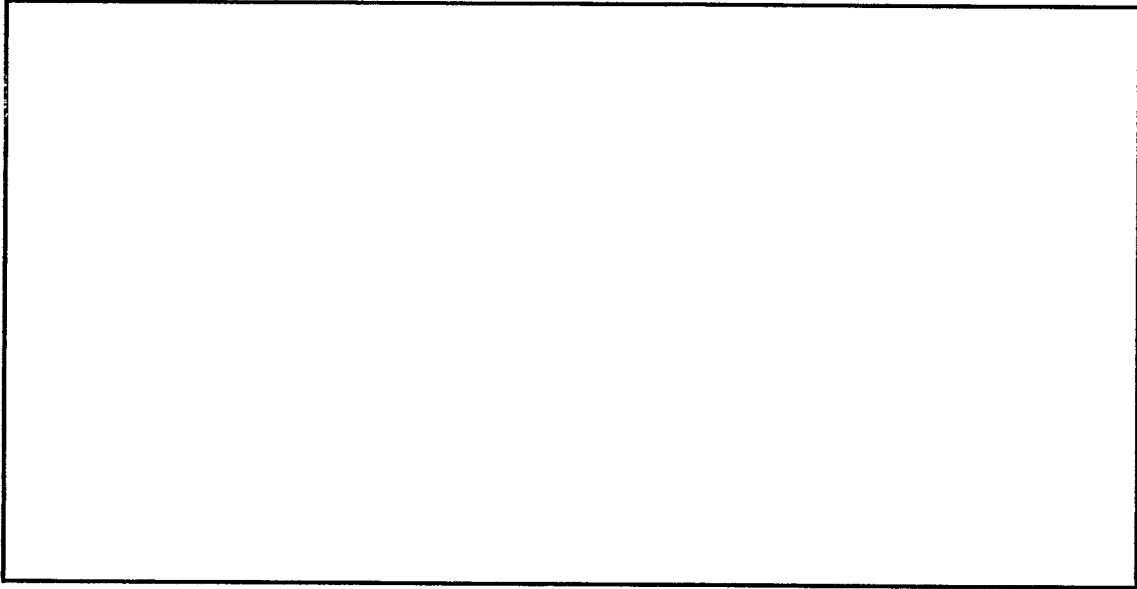
วิธีดำเนินการ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม
2. คว่ำบัตรคำนักเรียน และวางกระจายไว้ที่พื้น
3. แจกตัวทอย ให้นักเรียนกลุ่มที่ 1 ทอยลงในบัตรคำที่เตรียมไว้
4. นักเรียนคนที่ทอยบัตร เปิดบัตรคำ อ่านให้เพื่อนฟัง และผันวรรณยุกต์คำนั้นๆ
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มที่ฟังอยู่ แต่งประโยคโดยใช้คำที่เพื่อนผัน หากกลุ่มใดแต่งได้ก่อน และถูกต้องจะเป็นกลุ่มที่ได้คะแนนไป
6. ครูบันทึกผลคะแนนบนกระดานดำ และให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจนครบทุกบัตรคำ

(รัชนี้ เหมัญกิจ และคณะ 2545: 29)

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนนำประโยคที่แต่งได้จากขั้นตอนที่ 1 นำมาเขียนเรียบเรียงเป็นเรื่องเป็น
เรื่องสั้น ๆ แล้ววาดภาพประกอบและระบายสีให้สวยงาม

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง การสะกดคำและการประสมคำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

คำไทยเกิดจากการนำรูปของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ มาประสมกันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง การที่นักเรียนจะสะกดคำ และประสมคำได้ ต้องมีความรู้ในเรื่องพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถประสมคำ และสะกดคำใหม่ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดและเขียนคำศัพท์ได้รวดเร็ว
3. นักเรียนสามารถอ่านคำที่ประสมขึ้นได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะทางการคิดค้น ความคิดคล่องตัว และความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

การสะกดคำ คือ การออกเสียงจำแนกคำ เพื่อให้เห็นส่วนประกอบของคำ
เช่น พยัญชนะต้น + สระ พยัญชนะต้น + สระ + วรรณยุกต์ พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด หรือ
พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด + วรรณยุกต์ เป็นต้น

การประสมคำ คือ การสร้างคำโดยใช้ พยัญชนะต้น + สระ พยัญชนะต้น + สระ +
วรรณยุกต์ พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด หรือ พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด + วรรณยุกต์
เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	1. ให้นักเรียนประสมคำขึ้นมา 1 คำ และช่วยกันจำแนก ส่วนประกอบของคำร่วมกัน	ความคิดคล่องตัว

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
	2. ยกตัวอย่างคำ เช่น ตา จะใช้พยัญชนะต้น + สระ ปาก จะใช้พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด	
ขั้นที่ 2 โคร่ง	1. ครูเขียนตารางแยกคำบนกระดานดำ ให้นักเรียน ฝึกแยกคำต่าง ๆ ที่นักเรียนประสมขึ้น 2. อภิปรายสรุปในเรื่องคำหนึ่งคำสามารถประกอบด้วย อะไรได้บ้าง เช่น พยัญชนะต้น + สระ พยัญชนะต้น + สระ + วรรณยุกต์ พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด + วรรณยุกต์	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 3 คิด	1. ฝึกให้นักเรียนประสมคำในลักษณะต่าง ๆ โดยแบ่ง นักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้นักเรียนจับลูกปิงปอง ที่มีหมายเลข 1-4 กำกับ และแบ่งกลุ่มตามหมายเลข 2. ครูนำบัตรคำขึ้น 1 คำ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสังเกต ว่า คำที่ครูกำหนดประกอบด้วยอะไรบ้าง และให้ นักเรียนคิดประสมคำตามลักษณะคำ ที่กำหนดขึ้นมา 1 คำ เช่น คาน ประกอบด้วย พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด นักเรียนคิดคำใหม่ได้เช่น แพง หาง ตับ การให้คะแนน ครูจะตรวจสอบคำที่นักเรียนคิดขึ้น หากตรงตามลักษณะที่ใช้การเขียนแบบสระของครู เช่น หาง ให้ 1 คะแนน หากมีการคิดดัดแปลง แต่ครบตามลักษณะที่กำหนดให้คำละ 2 คะแนน เช่น แพง ตับ เป็นต้น 3. ปฏิบัติกิจกรรมจนครบทั้ง 4 ลักษณะ และนักเรียน สามารถประสมคำ ได้หลากหลาย ให้นักเรียนฝึก อ่านคำที่นักเรียนประสมขึ้น	ความคิดคล่องตัว

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 4 คลุก	<ol style="list-style-type: none"> แบ่งกลุ่มนักเรียน 2 กลุ่ม โดยนำลูกปิงปองหมายเลข 1, 2 ให้นักเรียนจับเพื่อแบ่งกลุ่มปฏิบัติกิจกรรม เปลี่ยนตัวเปลี่ยนคำ ครูยกตัวอย่างให้นักเรียน 1 คำ เช่น นาง นักเรียน แต่ละกลุ่มจะต้องเปลี่ยนส่วนประกอบของคำ 1 ส่วน เพื่อให้เกิดคำใหม่ขึ้น เช่น นาง คาง คาน งาน หากนักเรียนกลุ่มใด เปลี่ยนเกิน 1 ส่วนหรือเปลี่ยนไม่ได้ คะแนนจะตกไปให้กลุ่มที่ตอบได้ ปฏิบัติกิจกรรมจนนักเรียนสามารถคิดคำได้คล่อง 	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 5 ค้น	<ol style="list-style-type: none"> แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มตามเดิม ครูแจก ใบงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม แต่ละกลุ่มคิดคำในลักษณะกิจกรรมเปลี่ยนตัวเปลี่ยนคำ แต่ให้นักเรียนช่วยกันคิด และค้นหาความหมายของคำที่เปลี่ยนใหม่ขึ้นมาด้วย เช่น นาง คือ คำนำหน้าหญิงที่แต่งงานแล้ว คาง คือ ส่วนของใบหน้าอยู่ใต้ปาก คาน คือ ไม้สำหรับหาบสิ่งของ งาน คือ สิ่งที่ทำ 	ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 6 ค้น	<ol style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลจากการค้นความหมาย มาเรียบเรียงเป็นปริศนาคำทาย ประมาณ 5 คำ และบันทึกลงในใบงาน เช่น คำที่ใช้เป็นคำนำหน้าหญิงที่แต่งงานแล้ว (นาง) นำ น ออกไป กลายเป็นส่วนของใบหน้าอยู่ใต้ปาก (คาง) ง เลื้อยไป กลายเป็นไม้สำหรับหาบของ (คาน) ค วิ่งหนี กลายเป็นสิ่งที่ต้องทำ (งาน) ครูรวบรวมปริศนาคำทาย เพื่อให้นักเรียนใช้ฝึกในชั้นเรียน 	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

สื่อการเรียนการสอน

1. ตารางแยกคำ
2. บัตรคำ
3. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนนำข้อมูลจากตอนที่ 1 มาเรียบเรียงเป็นปริศนาคำทาย

ราก ร เรือ ลอยไป กลายเป็นอวัยวะใช้กินอาหาร

ปาก สระอา หายไป กลายเป็นอวัยวะที่นกใช้บิน

ปีก ก ไข่ วังหนี่ กลายเป็นภาชนะใส่น้ำ

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง คำและพยางค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การศึกษาเรื่องคำ และพยางค์ เป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ในภาษาไทย และทำให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนฟังคำแล้วสามารถบอกจำนวนพยางค์ได้
2. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำ และพยางค์ได้
3. นักเรียนสามารถอ่านคำ และพยางค์ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนคำ และพยางค์ได้ถูกต้อง
5. นักเรียนมีทักษะในการคิด ด้านความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

คำและพยางค์

คำ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง หรือหลายครั้ง แล้วมีความหมายอย่างไรอย่างหนึ่ง เช่น แสง หนังสือ มะม่วง เป็นต้น

พยางค์ คือ ส่วนประกอบของคำที่เปล่งออกมาแต่ละครั้ง และมีความหมายหรือไม่มีก็ได้ เช่น

โกรธ	อ่านว่า	โกรด	มี 1 พยางค์
หนังสือ	อ่านว่า	หนังสือ	มี 2 พยางค์

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ชั้นที่ 1 คุย	1. ครูให้นักเรียนปรบมือ 3 ครั้ง 5 ครั้ง สลับกันตามคำสั่งของครู	ความคิดคล่องตัว

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
	2. ให้นักเรียนปรบมือตามจำนวนครั้ง ที่ครูออกเสียง เช่น น้ำ- ปรบมือ 1 ครั้ง อร่อย ปรบมือ 2 ครั้ง มะละกอ- ปรบมือ 3 ครั้ง	
ขั้นที่ 2 โครง	1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเรื่องพยางค์และคำ 2. ให้นักเรียนคิดคำขึ้นมาและช่วยกันบอกว่าคำนั้นมี กี่พยางค์	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 3 คิด	1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ใช้วิธีจับสลาก โดย จับชื่อกลุ่ม ผลไม้ อาชีพ เครื่องดื่ม และของใช้ 2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม คิดคำที่เกี่ยวกับชื่อกลุ่มมาให้ มากที่สุด เช่น ผลไม้ อาชีพ เครื่องดื่ม ของใช้ และบันทึกคำเหล่านั้นลงในตาราง	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 4 กลุ่	ให้นักเรียนเล่นเกมคิดคำตามนิ้ว โดยใช้คำตามกลุ่มต่าง ๆ ที่นักเรียนคิดขึ้น	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 5 ค้น	1. ครูแจกใบงานที่ 2 ให้นักเรียนเข้าห้องสมุด และ คัดลอกหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ ในห้องสมุด ให้ได้กลุ่มละ 5 ข้อความ 2. นักเรียนนำข้อความมาฝึกอ่าน และแลกเปลี่ยนกันอ่าน ระหว่างกลุ่ม	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 6 ค้น	1. จากข้อความที่นักเรียนค้นคว้าและนำมาฝึกอ่าน ให้นักเรียนช่วยกันคิดว่าข้อความนั้น ๆ ประกอบด้วย คำกี่คำ และมีทั้งหมดกี่พยางค์ 2. ให้นักเรียนแต่งประโยคหรือข้อความขึ้น คนละ 1 ข้อความ โดยพยายามให้ข้อความนั้น มีคำและพยางค์ ให้มากที่สุด 3. ให้นักเรียนนำเสนอข้อความทีละคน และช่วยกัน วิเคราะห์ว่าข้อความนั้นมีกี่คำ และมีกี่พยางค์ และ บันทึกไว้	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

ชั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
	4. นักเรียนคนใดสามารถใช้คำและพยางค์ ในข้อความ ได้มากที่สุดยกย่องให้เป็นคนเก่งประจำวัน	

สื่อการเรียนการสอน

1. สลากชื่อกลุ่มตามหมวดคำ
2. เกมคิดคำตามนิ้ว
3. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

เกม คิดคำตามนิ้ว

ความมุ่งหมาย

นักเรียนสร้างคำตามจำนวนพยางค์ที่กำหนดให้ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ครูใช้การชูนิ้วเป็นสัญลักษณ์ดังนี้
ชู 1 นิ้ว ให้นักเรียนบอกคำที่มี 1 พยางค์
ชู 2 นิ้ว ให้นักเรียนบอกคำที่มี 2 พยางค์
ชู 3 นิ้ว ให้นักเรียนบอกคำที่มี 3 พยางค์
3. กลุ่มใดสามารถบอกคำได้รวดเร็วและถูกต้อง จะได้รับ 1 คะแนน ผู้ที่ได้รับคะแนนมากที่สุดในเวลาที่กำหนดจะเป็นผู้ชนะ

(รัชณี เหมัญกิจ และคณะ 2545 : 129)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง คำคล้องจอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเรียนรู้เรื่องคำคล้องจอง เป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านและเขียนและบทร้อยกรอง
ซึ่งจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนมีความรู้ในเรื่องลักษณะของคำคล้องจอง
2. นักเรียนสามารถคิดและสร้างคำคล้องจองได้
3. นักเรียนสามารถเขียนและอ่านคำคล้องจองที่สร้างขึ้นได้
4. นักเรียนมีทักษะในการคิดค้น ความคิดคล่องตัว และความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

คำคล้องจอง คือ คำที่มีสระและตัวสะกดเหมือนกัน แต่มีพยัญชนะต้นต่างจากคำที่
นำไปสัมผัสกัน คำคล้องจองแบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่ คำคล้องจอง 1 พยางค์ 2 พยางค์ และ 3
พยางค์

คำคล้องจอง 1 พยางค์ แบบไม่มีตัวสะกด เช่น

กา คล้องจองกับ มา हा दा आ ना เป็นต้น

ถ้ามีตัวสะกดจะต้องอยู่ในมาตราเดียวกัน เช่น

หาร คล้องจองกับ การ งาน คลาน เป็นต้น

คำคล้องจอง 2 พยางค์ เช่น

ร้องเพลง เก่งจัง มั่งมี อีกา หาของ

คำสุดท้ายของวรรคหนึ่งจะคล้องจองกับคำหน้าของวรรคต่อไป

คำคล้องจอง 3 พยางค์ เช่น

มองทะเล เหน้าทิ้ง วิ่งแข่งกัน ฉันทับเธอ พบเจอกัน

คำสุดท้ายของวรรคหนึ่งจะคล้องจองกับคำที่ 1 หรือคำที่สอง ของวรรคต่อไป

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	<ol style="list-style-type: none"> ครูให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำชื่อจริงของตนเอง และปรบมือตามพยางค์ของชื่อ ให้นักเรียนจับกลุ่มโดยใช้ชื่อของนักเรียนที่มีพยางค์ท้ายใช้สระเดียวกัน เช่น โสภา วนิตา จิตตรา สมศักดิ์ งามพัคตร์ เสาวลักษณ์ เป็นต้น 	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 2 โครง	<ol style="list-style-type: none"> ครูอธิบายลักษณะคำคล้องจองให้นักเรียนฟัง ฝึกให้นักเรียนคิดคำคล้องจองทั้ง 3 ลักษณะ เช่น ให้สำรวจชื่อเล่นของนักเรียน และบันทึกบนกระดานดำ ให้นักเรียนสังเกตดูว่า ชื่อใดคล้องจองกันเป็นคำคล้องจอง 1 พยางค์ได้ ส่วนคำคล้องจอง 2 พยางค์ ให้นักเรียนคิดคำคล้องจองต่อกันไป และคำคล้องจอง 3 พยางค์ ฝึกให้นักเรียนต่อคำคล้องจองเป็นคู่ ๆ เป็นต้น 	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 3 คลุก	ครูนำแผนภูมิบัตรหรือกรอง เราพากันเดิน ให้นักเรียนฝึกอ่านและช่วยกันคิดว่า มีคำคล้องจอง 1 พยางค์ 2 พยางค์ 3 พยางค์ มีคำใดบ้าง	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 4 คิด	<ol style="list-style-type: none"> ครูนำบัตรคำคล้องจอง 2 พยางค์ จำนวน 5 ชุด ชุดละ 4 คำ แจกนักเรียนในชั้น ให้นักเรียนต่อคำคล้องจองจากบัตรคำที่ได้กับเพื่อน ๆ เพื่อหากลุ่มของตนเอง สามารถแบ่งนักเรียนได้ 5 กลุ่ม แจกใบงานที่ 1 ให้นักเรียนทุกกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มคิดคำคล้องจองพยางค์เดียวให้ได้มากที่สุด นำคำจากข้อ 2 มาประสมเป็นคำใหม่ 2 พยางค์ 	ความคิดคล่องตัว

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 5 ขั้น	นำคำทั้งหมดมาวิเคราะห์ว่าคำใดสามารถนำมาคล้องจอง กันได้บ้าง ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันเรียบเรียงคำ ทั้งหมด ให้คล้องจองกันให้ได้มากที่สุด และบันทึกลงใน ใบงานที่ 2	ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 6 ขั้น	1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งคำคล้องจอง 2 พยางค์ อย่างง่าย ๆ ให้ต่อเนื่องกันและบันทึกลงใน ใบงานที่ 3 2. นำเสนอผลงานนักเรียนหน้าชั้น โดยให้นักเรียนอ่าน ให้เพื่อน ๆ ฟังและช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

สื่อการเรียนการสอน

1. บทร้อยกรอง เราพากันเดิน
2. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

บทร้อยกรอง เราพากันเดิน

กิตติชาติ บุญชื้อ

ขำเท้า	ให้พร้อมเพรียงกัน
ซ้ายหัน ขวามหัน	เสร็จแล้วเดินหน้า
เดินไป	ให้เป็นสง่า
มองไปข้างหน้า	เราพากันเดิน
เดินไป	มีใครมาทัก
เราไม่รู้จัก	เราพากันเดิน
เดินไป	มีใครมาข้อง
เราไม่ขัดข้อง	เราพากันเดิน
เดินไป	มีใครมาขอบ
เราไม่ต้องตอบ	เราพากันเดิน
เดินไป	ให้ถึงหลักชัย
พຽ່ງนี้เอาใหม่	เราพากันเดิน

(กิตติชาติ บุญชื้อ 2544: 17)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง กลุ่มคำและประโยค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเรียนรู้เรื่องกลุ่มคำหรือวลี เป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะความเข้าใจ และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกกลุ่มคำหรือวลี ออกจากประโยคได้
2. นักเรียนสามารถใช้คำแต่งเป็นกลุ่มคำหรือวลีได้
3. นักเรียนมีทักษะในการคิดค้น ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

กลุ่มคำหรือวลี คือ การนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมารวมกัน แต่ใจความที่ได้จะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

ประโยค คือ คำที่นำมาเรียงกันและได้ใจความสมบูรณ์ คือ ผู้ฟังเข้าใจว่า ใคร สิ่งใด ทำอาการอย่างไร ประโยคจึงประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. ภาคประธาน ได้แก่ ส่วนที่ผู้กระทำการ
2. ภาคแสดง ได้แก่ ส่วนที่เป็นกริยาอาการ ซึ่งอาจมีบทกรรมรวมอยู่ด้วย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิดสร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนเขียนประโยคสั้น ๆ ขึ้นมาคนละ 1 ประโยค 2. ให้นักเรียนนำเสนอประโยคของแต่ละคน โดยพูดให้เพื่อนฟัง 3. เมื่อแต่ละคนพูดจบให้นักเรียนตอบคำถามว่า ในประโยคมีใคร ทำอะไร 	ความคิดยืดหยุ่น

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
	4. ประโยคใดที่ตอบคำถามไม่ได้ ครูแนะนำว่าเรียกว่า กลุ่มคำ วลี	
ขั้นที่ 2 โครง	1. ครูอธิบายเรื่องส่วนประกอบของประโยคและหน้าที่ ของ ประธาน กริยา และกรรม 2. ครูยกตัวอย่างประโยค ให้นักเรียนช่วยกันบอกหน้าที่ ของคำในประโยค 3. ครูอธิบายความหมายและลักษณะกลุ่มคำพร้อม 4. ยกตัวอย่างประกอบ	
ขั้นที่ 3 คิด	ยกตัวอย่างประโยคขึ้นมาหลาย ๆ ประโยคให้นักเรียน ช่วยกันแยกกลุ่มคำหรือวลีออกจากประโยคนั้น ๆ	ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 4 คลุก	ให้นักเรียนเล่นเกมต่อเติมวลี	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 5 ค้น	1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยครูแจกชิ้นส่วน จิกซอว์ คำว่า “ประโยค” จำนวน 4 ชุด ให้นักเรียน ทุกคน 2. ให้นักเรียนนำชิ้นส่วนบัตรคำที่ได้ต่อกับเพื่อนๆ เพื่อหากลุ่มของตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม 3. ครูแจกหนังสือพิมพ์ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ฉบับ 4. ให้นักเรียนอ่านและคัดเลือกหัวข้อข่าวจาก หนังสือพิมพ์ และตัดข้อความออกมาให้ได้มากที่สุด	ความคิดคล่องตัว
6 ขั้นที่ ค้น	ให้นักเรียนนำข้อความที่รวบรวมได้ มาแยกส่วนที่เป็น กลุ่มคำหรือวลี และส่วนที่เป็นประโยคลงในใบงาน เมื่อเสร็จแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน	ความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. ตัวอย่างประโยค
2. เกมต่อเติมวลี
3. หนังสือพิมพ์
4. ใบความรู้
5. ใบงาน
6. จิ๊กซอว์คำว่า “ประโยค” จำนวน 4 ชุด

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง ประโยค

ประโยค คือ คำที่นำมาเรียงกันและได้ใจความสมบูรณ์ คือ ผู้ฟังเข้าใจว่า ใคร สิ่งใด ทำอาการอย่างไร ประโยคจึงประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ

3. ภาคประธาน ได้แก่ ส่วนที่ผู้กระทำกริยา

4. ภาคแสดง ได้แก่ ส่วนที่เป็นกริยาอาการ ซึ่งอาจมีบทกรรมรวมอยู่ด้วย

ประธาน หมายถึง ผู้ที่แสดงอาการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเป็นคน สัตว์ หรือ สิ่งของ เช่น ทหาร ครู หมา สมุด ฯลฯ

กริยา หมายถึง อาการที่กระทำ หรือปรากฏให้เห็น เช่น วิ่ง เขียน นอน พูด ฯลฯ

กรรม หมายถึง ผู้ที่ถูกกระทำ หรือผู้ที่ได้รับอาการกระทำ เช่น คน สัตว์ สิ่งของ ฯลฯ

ตัวอย่างประโยค

ภาคประธาน	ภาคแสดง	
	กริยา	กรรม
คน	หัวเราะ	
เด็ก	เตะ	ฟุตบอล

(เสริมศรี หอทิมาวารกุล 2543: 64-65)

สื่อการเรียนการสอน

เกม ต่อเติมวลี

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ให้นักเรียนฝึกฝนการเรียบเรียงคำให้เป็นวลี และสามารถแยกข้อความที่เป็นวลีออกจากประโยคได้ เพื่อเป็นพื้นฐานการเขียนข้อความให้มีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการ

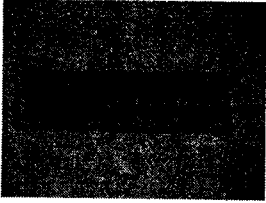
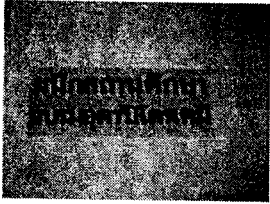
1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม เลี่ยงทายกลุ่มที่จะได้ปฏิบัติกิจกรรมก่อน
2. กลุ่มที่เล่นก่อนส่งตัวแทนทีมละ 1 คน เริ่มเขียนคำกลุ่มละ 1 คำ
3. คนแรกของกลุ่มที่ 2 เขียนต่ออีก 1 คำ สลับกันไป ระหว่าง 2 กลุ่ม โดยมีข้อแม้ว่า คำที่มาเติมแต่ละคนนั้น จะต้องเติมแล้วเป็นวลีเท่านั้น ถ้านักเรียนคนใดมาเติมแล้ว ทำให้อรรถกถากลายเป็นประโยค กลุ่มนั้นจะไม่ได้รับคะแนน และยกคะแนนให้กลุ่มตรงข้าม ตามจำนวนคำทั้งหมด
4. ปฏิบัติกิจกรรมจนนักเรียนเกิดความเข้าใจเรื่องกลุ่มคำหรือวลี

(อัจฉรา ชิวพันธ์ 2535: 46-48)

ใบงานที่ 1   กลุ่มคำและประโยค

ชื่อนักเรียน .....

ให้นักเรียนตัดข้อความโฆษณาจากหนังสือพิมพ์ และตกแต่งส่วนที่เป็นวลี หรือกลุ่มคำให้ชัดเจน และสวยงาม

กลุ่มคำหรือวลี	ประโยค
<p>ตัวอย่าง</p> 	

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง การแต่งประโยค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การใช้ประโยคที่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน สามารถพัฒนาการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถสร้างคำเพื่อแต่งเป็นประโยคได้
2. นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากภาพได้
3. นักเรียนสามารถแต่งประโยคปากเปล่าได้
4. นักเรียนมีทักษะในการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

ประโยค คือ ข้อความที่มีความหมายชัดเจน และบอกได้ว่าใครทำอะไร

ประโยคแบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

1. ประโยคสองส่วน คือ การนำคำมาเรียงกันให้เป็นประโยค โดยได้ความหมายชัดเจน ใครทำอะไร เช่น คนเดิน ฝนตก นื่องนอน เป็นต้น
2. ประโยคสามส่วน คือ การนำคำมาเรียงกันให้เป็นประโยคโดยได้ความหมายชัดเจนว่า ใครทำอะไร ทำแก่ใคร เช่น พ่อปลูกต้นไม้ นื่องต้มน้ำ หมาไล่แมว เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนเรื่องกลุ่มคำหรือวลี 2. ครูยกตัวอย่างประโยคและให้นักเรียนบอกกลุ่มคำจากประโยค 3. ครูถามนักเรียนว่าจะต้องตัดส่วนใดออกบ้าง 	<p>ความคิดยืดหยุ่น</p> <p>ความคิดคล่องตัว</p>

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 2 โครง	ครูอธิบายความหมายและลักษณะของประโยค	
ขั้นที่ 3 คิด	1. ให้นักเรียนฝึกคิดประโยคที่มี 2 ส่วน ครูบันทึก ความคิดของนักเรียนบนกระดาน 2. ให้นักเรียนนำประโยคสองส่วน มาแต่งใหม่ให้เป็น ประโยค 3 ส่วน โดยพยายามคิดทำในส่วนที่สาม ให้หลากหลาย	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 4 คลุก	ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเวียนเทียนเขียนคำ	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 5 ค้น	1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยให้นักเรียนจับ สลากสีโดยครูกำหนดไว้ 4 สี 2. ให้นักเรียนดูภาพกิจกรรมวันแม่ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น และให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลจากภาพ นำมาเขียน เป็นประโยคสั้น ๆ ลงในใบงาน	ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 6 ค้น	ครูแจกแผ่นโฆษณาสินค้าให้นักเรียนคนละ 1 รายการ ให้นักเรียนแต่งประโยคเกี่ยวกับสินค้านั้น ๆ ให้ได้ มากที่สุด	ความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพกิจกรรมวันแม่
2. เกมเวียนเทียนแต่งประโยค
3. แผ่นโฆษณาสินค้า
4. ใบงาน
5. สลากสี

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

เกม เวียนเทียนเขียนคำ

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียบเรียงคำ ให้เป็นประโยคได้อย่างสละสลวย

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มขึ้นเข้าแถวตอน
2. ครูแนะนำลำดับแต่งประโยค ให้นักเรียนเวียนเขียนประโยคทีละกลุ่ม โดยประโยคแรกให้กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บอกคำแรก ประโยคที่สอง ให้กลุ่มที่ 2 เป็นผู้เริ่ม และประโยคที่สาม ให้กลุ่มที่ 3 เป็นผู้เริ่ม เวียนไปจนครบทุกคน
3. ให้นักเรียนแต่งประโยคสามส่วน โดยให้คนแรกของกลุ่มที่ 1 บอกคำ และให้กลุ่มที่ 2 และ 3 ต่อให้เป็นประโยค เช่น

กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
พ่อ	นั่ง	บนโต๊ะ

4. ปฏิบัติกิจกรรมให้นักเรียนได้ต่อคำให้เป็นประโยคครบทุกคน

(อัจฉรา ชิวพันธ์ 2535: 22-23)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง การแต่งประโยค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การใช้ประโยคที่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน สามารถพัฒนาการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถแต่งประโยคปากเปล่าได้
2. นักเรียนสามารถเขียนและอ่านประโยคที่แต่งขึ้นได้ถูกต้อง
3. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม การแต่งประโยค
4. นักเรียนมีทักษะในการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

การแต่งประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูทักทายนักเรียนทุกคนด้วยคำถาม เช่น วันนี้วันอะไร มีใครไม่มาโรงเรียนบ้าง นักเรียนรู้ไหมว่าเขาไปไหน นักเรียนทราบไหมว่าเขาจะมาโรงเรียนเมื่อไร 2. ครูให้นักเรียนทบทวนว่าครูใช้คำถามกี่คำถาม และช่วยบอกให้ครูเขียนบนกระดานดำ 3. ให้นักเรียนช่วยกันขีดเส้นคำที่แสดงการเป็นคำถาม และช่วยกันคิดเพิ่มเติม 	ความคิดคล่องตัว

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 2 โครง	ทบทวนลักษณะของประโยคทั้งสองลักษณะที่เรียนผ่านมา	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 3 คิด	<p>ให้นักเรียนแต่งประโยคขึ้นมา 1 ประโยค ครูใช้คำที่แสดงการถาม ถามถึงประโยคของนักเรียน ให้นักเรียนช่วยกันตอบ เช่น</p> <p>ประโยค พี่ซักผ้าอยู่หลังบ้านเมื่อตอนเย็น</p> <p>คำถาม ใคร : พี่</p> <p>ทำอะไร : ซักผ้า</p> <p>ที่ไหน : หลังบ้าน</p> <p>เมื่อไร : ตอนเย็น</p>	<p>ความคิดคล่องตัว</p> <p>ความคิดยืดหยุ่น</p>
ขั้นที่ 4 คลุก	<ol style="list-style-type: none"> แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม โดยครูแจกบัตรคำ ใคร ทำไม อย่างไร อะไร จำนวน 5 ชุด ให้นักเรียนอ่านคำ และรวมกลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มจะต้องมีคำ ใคร ทำไม อย่างไร อะไร ครบทุกกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแต่งประโยคขึ้นมากลุ่มละ 3 ประโยค แล้วช่วยกันแปลงแต่ละส่วนของประโยคให้เป็นคำ แสดงคำถาม เช่น <p>น้อง เคน ชน แจกกัน</p> <p>ใคร ทำอะไร อย่างไร อะไร</p> ครูคอยดูแลความถูกต้องในการใช้คำของนักเรียน 	<p>ความคิดคล่องตัว</p> <p>ความคิดยืดหยุ่น</p>
ขั้นที่ 5 ค้น	<ol style="list-style-type: none"> ครูแจกบัตรคำที่แสดงคำถาม ให้ทุกกลุ่มกลุ่มละ 1 ชุด ให้แต่ละกลุ่มนำบัตรคำที่ได้รับจัดเรียงเรียงและฝึกตอบคำถาม จากบัตรคำที่เรียงไว้เพื่อให้ได้ประโยคใหม่ที่เหมาะสม ให้บันทึกการเรียงลำดับ และคัดเลือกไว้สามประโยค 	<p>ความคิดริเริ่ม</p> <p>ความคิดยืดหยุ่น</p>
ขั้นที่ 6 ค้น	<ol style="list-style-type: none"> แต่ละกลุ่มนำคำที่แสดงคำถาม ที่ลำดับไว้ในกิจกรรม “ค้น” มาทำเป็นบัตรคำ และจัดเรียงเป็นชุดไว้ เพื่อให้เพื่อนได้ฝึกแต่งประโยค 	<p>ความคิดคล่องตัว</p> <p>ความคิดยืดหยุ่น</p>

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
	2. นำผลงานที่เสร็จแล้ว ฝึกแต่งประโยคจากชุดคำถามที่นักเรียนจัดเป็นชุดไว้ แล้วบันทึกลงในใบงาน	

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ คำที่แสดงคำถาม จำนวน 4 ชุด
2. กระดาษสำหรับให้นักเรียนทำบัตรคำ
3. ปากกาเคมี
4. สลากสี

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

ใบงานที่ 1   การแต่งประโยค

ชื่อนักเรียน .....

ให้นักเรียนแต่งประโยคจากชุดคำถามที่นักเรียนสร้างขึ้น คนละ 5 ประโยค

ชุดคำถาม	ใคร	ทำอะไร	อย่างไร	อะไร
ประโยค	น้อง	เดิน	ชน	แจกัน

ชุดคำถาม	
ประโยค	

ชุดคำถาม	
ประโยค	

ชุดคำถาม	
ประโยค	

ชุดคำถาม	
ประโยค	

ชุดคำถาม	
ประโยค	

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง การแต่งประโยค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การใช้ประโยคที่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน สามารถพัฒนาการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกหมวดคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการแต่งประโยคได้
2. นักเรียนสามารถนำคำจากหมวดต่าง ๆ มาแต่งเป็นประโยคปากเปล่าได้
3. นักเรียนสามารถเขียนและอ่านประโยคได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะในการคิดค้น ความคิดคล่องตัว และความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

การแต่งประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	ทบทวนลักษณะของประโยคประกอบด้วย ใคร ทำอะไร ทำแก่ใคร	
ขั้นที่ 2 โครง	1. ครูอธิบายถึงหมวดคำต่าง ๆ ที่ส่วนใหญ่นำมาใช้ในการ การแต่งประโยค เช่น หมวดคน สัตว์ สิ่งของ คำสรรพนาม คำกริยา 2. ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างคำในแต่ละหมวด	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 3 คิด	1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1-4 2. แจกใบงานที่ 1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม 3. นักเรียนช่วยกันคิดคำ ในแต่ละหมวดให้มากที่สุด	ความคิดคล่องตัว

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 4 คลุก	ให้นักเรียนฝึกนำคำที่ได้จากกิจกรรมขั้นคิด มาช่วยกัน แต่งประโยคให้ได้มากที่สุด และบันทึกลงในใบงานที่ 2	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 5 ค้น	จากใบงานที่ 1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคัดเลือกคำ ที่สามารถใช้ในแต่งประโยคได้ง่าย จัดทำเป็นบัตรคำ	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 6 ค้น	1. ให้นักเรียนนำบัตรคำที่จัดทำไว้ติดบริเวณรอบ ๆ ห้อง ในระดับที่นักเรียนสามารถหยิบได้ 2. ให้นักเรียนฝึกอ่านบัตรคำต่าง ๆ ให้ครบทุกคำ 3. ให้นักเรียนแต่ละคน ดูบัตรคำรอบ ๆ ห้องแล้ว แต่งประโยคขึ้นในใจ 4. ให้นักเรียนวิ่งไปหยิบบัตรคำ นำมาเรียงเรียงเป็น ประโยคตามความคิดของตนเอง 5. นำเสนอผลงาน โดยการอ่านประโยคให้เพื่อนฟัง และ ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน
2. กระดาษสำหรับทำบัตรคำ
3. ปากกาเคมี

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
  - 2.1 ใบงาน
  - 2.2 การแต่งประโยค

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเขียนสร้างสรรค์เป็นการรวบรวมความคิดซึ่งเกิดจากจินตนาการ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียน ที่สามารถสื่อความหมายและเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถลำดับข้อความตามจินตนาการของตนเองได้
3. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องตามจินตนาการของตนเองได้
4. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังได้
5. นักเรียนมีทักษะในการคิดค้น ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง งานเขียนที่เกิดจากการใช้ความคิดริเริ่ม และจินตนาการแล้วถ่ายทอดออกมา เป็นงานเขียนที่สามารถสื่อความหมายได้และเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ทักษะทางความคิดสร้างสรรค์
ขั้นที่ 1 คุย	ครูสนทนากับนักเรียนว่า ที่บ้านของนักเรียนเคยมีญาติพี่น้องเล่านิทานพื้นบ้านให้นักเรียนฟังหรือไม่	
ขั้นที่ 2 โครง	ครูอธิบายความหมายของนิทานพื้นบ้าน และให้นักเรียนดูนิทานพื้นบ้านเรื่อง ตามองเล่า จากวิดีโอ	
ขั้นที่ 3 คลุก	อภิปรายร่วมกันถึงตำนานและสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากนิทานและให้นักเรียนลองเล่าประวัติสิ่งของหรือสถานที่ใด ๆ ที่นักเรียนเคยได้ยิน ให้เพื่อน ๆ ฟัง	ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

ขั้น กิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทักษะทางความคิด สร้างสรรค์
ขั้นที่ 4 คิด	ให้นักเรียนช่วยกันรวบรวมความคิดว่ามีสิ่งใดบ้าง สามารถนำมาเขียนจินตนาการถึงความเป็นมาได้ ให้นักเรียนบอก และครูบันทึกบนกระดานดำ	ความคิดคล่องตัว
ขั้นที่ 5 ค้น	1. ครูเสนอแนะหัวข้อให้นักเรียนหัดเขียนตาม จินตนาการ ครูนำสลากชื่อตัวละครจากเรื่อง ตามองล่าช ให้นักเรียนจับ (มองล่าช ราฟิง ยม โดย เจ้าลาย) 2. ให้นักเรียนที่จับสลากได้ชื่อตัวละครที่เหมือนกัน แยกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้ 4 กลุ่ม 3. ให้นักเรียนเขียนจินตนาการความเป็นมาของเรื่อง ต่อไปนี่ ทำไมจึงเรียกว่าทางม้าลาย ทำไมยีราฟจึงคอยาว ทำไมสับประรดจึงมีหลายตา บันทึกลงในใบงานนำเสนอผลงาน	ความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น
ขั้นที่ 6 ค้น	1. จากหัวข้อเรื่องที่กำหนดให้นักเรียนนำสิ่งต่าง ๆ ที่ รวบรวมได้ในกิจกรรมการคิดมาคิดถึงลักษณะเด่น และลองใช้จินตนาการ สร้างความคิดของตนเอง และแต่งชื่อเรื่องให้เหมาะสม แล้วบันทึก ลงในใบงานที่ 2 2. นักเรียนนำเสนอผลงาน โดยการเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง	ความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น

สื่อการเรียนการสอน

1. วิกิทัศน์นิทานเรื่อง ตามองล่าช
2. ใบงาน
3. สลากชื่อตัวละครจากเรื่องตามองล่าช

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง ตาม่องล่าย

ณ บริเวณหมู่บ้านอ่าวน้อยซึ่งอยู่ริมทะเล มีสามภรรยาคนหนึ่ง สามีนาม่องล่าย ภรรยาชื่อรำพึง มีอาชีพทำประมงและทำไร่ ทั้งสองมีบุตรคนเดียวเป็นหญิงชื่อว่านางยมโดย เมื่อยมโดยโตเป็นสาวขึ้นก็มีรูปร่างงดงาม และยมโดยมีความขยันขันแข็งในการงานอีกด้วย จึงเป็นที่หมายปองของชายหนุ่มทั้งใกล้ไกล เสียงเล่าลือถึงความงามและความดีของนางยมโดยรู้ไปถึงเจ้าลายหนุ่ม รูปร่างบุตรเจ้าเมืองเพชรบุรี เจ้าลายจึงปลอมตัวเป็นชาวบ้าน เมื่อเวลาผ่านไปเจ้าลายและยมโดย ก็รู้จักกัน และต่างก็มีความรักใคร่ต่อกันอย่างลึกซึ้ง เจ้าลายจึงส่งผู้ใหญ่มาสู่ขอนางยมโดยต่อนางรำพึง นางรำพึงเห็นว่าเจ้าลายเป็นคนดีก็ตอบตกลงและนัดวันแต่งงานโดยไม่ได้บอกให้ตาม่องล่ายรู้

ฝ่ายตาม่องล่ายได้รู้จักกับเจ้าชายชาวจีนซึ่งเดินทางค้าขายไปมาอยู่แถบนั้น เจ้าชายชาวจีนได้เห็นความงามของนางยมโดยแล้วรู้สึกรักใคร่จึงสู่ขอกับตาม่องล่าย ตาม่องล่ายก็นัดวันแต่งงานโดยมิได้บอกให้นางรำพึงรู้เช่นกัน

ครั้นถึงวันสำคัญทั้งสองตายายต่างก็เชิญแขกให้มาในงานมากมาย พอได้เวลาเจ้าลายก็ยกขบวนขันหมากใหญ่โตพร้อมด้วยทรัพย์สิน สิ่งของ ตลอดจนเพื่อนฝูงพี่น้องจากเพชรบุรี มาที่บ้านของนางรำพึง ในขณะที่เดียวกันเจ้าชายชาวจีนก็ยกขบวนขันหมาก มีทรัพย์สินเงินทองไม่แพ้เจ้าลาย ทั้งสองตั้งขบวนเรือขันหมากอยู่ที่อ่าวหน้าหมู่บ้านนั่นเอง เมื่อตาม่องล่ายและแม่รำพึงทราบเรื่องจึงทะเลาะกันขึ้น ต่างฝ่ายต่างก็กลุกสาวให้กับคนที่คนตกลงไว้ นางรำพึงโมโหจึงคว่ำหมวกที่วางอยู่ใกล้ ๆ เหวี่ยงใส่ตาม่องล่าย ตาม่องล่ายหลบทันหมวกจึงปลิวไปตกที่ริมหาด ประจวบศิริจันทร์ ต่อมกลายเป็นภูเขาชื่อว่า “เขาล้อมหมวก” ตาม่องล่ายจึงโยนกระบุงใส่ นางรำพึงกระบุงลอยไปตกถึงจังหวัดตราด กลายเป็นเกาะชื่อ “เกาะกระบุง” ด้วยความโมโห ทั้งสองฝ่ายจึงขว้างปาของต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น สากตำข้าวปลิวไปถูกเขาลูกหนึ่ง เป็นเกาะอยู่ที่อำเภอบางสะพาน กลายเป็น “เกาะทะเล” และลอยเลขไปตกเป็น “เกาะสาก” อยู่ที่ปากน้ำจังหวัดชุมพร และตอนที่สากไปถูกเกาะทะเลนั้น สากไปถูกกระจงคอขาดหัวกระเด็นไปตก กลายเป็น “เกาะกระจง” อยู่ที่ตำบลบ่อกา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ใ้ฟุ้งของกระจงกลายเป็น “เกาะใ้สักระจง” ในที่สุดนางรำพึงวิ่งหนีไปจนหมดแรงที่อ่าวบางสะพาน กลายเป็นเขาใหญ่อยู่ที่ริมอ่าวชื่อ “เขาแม่รำพึง” ฝ่ายตาม่องล่ายมีความเสียใจบวกกับความโกรธมาก จึงตรงเข้าจับนางยมโดยฉีกออกเป็นสองซีก โยนไปทางเมืองเจ้าลายซีกหนึ่งแต่ไปได้ถึงเพียงอำเภอปราณบุรี กลายเป็น “เกาะนมสาว” อีกซีกหนึ่งโยนไปทางเจ้าชายชาวจีนตกที่จังหวัดชลบุรี กลายเป็น “เกาะนมสาว” อีกแห่งหนึ่ง

ฝ่ายเจ้าลายรู้สึกผิดหวังและอาลัยรักนางยมโดยมาก จึงทิ้งหมากพลูเครื่องขันหมากที่นำไป กลายเป็น “ภูเขาสามร้อยยอด” ส่วนเครื่องเพชรพลอยต่างๆ ก็กระจัดกระจาย กลายเป็น “ภูเขาเพชรพลอย” “เขาหัวแก้วหัวแหวน” อยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี ในที่สุดเจ้าลายก็ตรอมใจตายกลายเป็น “เขาเจ้าลาย” อยู่ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ทางเจ้าชายชาวจีนก็ทิ้งสิ่งทีนำมา เช่น ขันหมากกลายเป็นหอยนางานาชนิด พลูจิบกลายเป็นหอยมวลพลู หมากกลายเป็นหอยหมาก ขนมเงินกลายเป็นสาหร่ายทะเล ปุ่ทอดกลายเป็นปูหิน เครื่องเพชรพลอยต่างๆ กลายเป็น หอยดาว ตะเกียบกลายเป็นเขาตะเกียบอยู่ที่อำเภอหัวหิน กระจกส่องหน้าของนางยมโดยไปติดอยู่ เขาช่องกระจก งานข้าวก็ไปตกเป็นเกาะงานอยู่หน้าอ่าวคลองวาฬ ฝ่ายตาม่องล่ายก็มีความทุกข์จึงไปนั่งค้มเกล้าอยู่ที่ชายทะเลอ่าวน้อย กลายเป็นภูเขาตาม่องล่าย มาจนกระทั่งทุกวันนี้

(จดหมายจากประจวบ 2526: 11-13)

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบปกติ

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง พยัญชนะไทย
หัวเรื่องย่อย หน้าที่ของพยัญชนะไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านและเขียนพยัญชนะไทยอย่างถูกต้อง เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกหน้าที่ของพยัญชนะไทยได้
2. นักเรียนสามารถประสมคำจากพยัญชนะต้นที่กำหนดให้ได้
3. นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ด้าน ความคิดริเริ่ม และความคิด

คลังตัว

เนื้อหา

พยัญชนะไทย

หน้าที่ของพยัญชนะไทย ด้านการใช้เป็นพยัญชนะต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูแจกบัตรพยัญชนะให้นักเรียนคนละ 2 ใบ ให้นักเรียนช่วยกันเรียงพยัญชนะตามลำดับ ก - ฮ ลงในกระเป๋าหนัง

ขั้นสอน

- 1) ครูแจกใบความรู้เรื่อง พยัญชนะไทย นักเรียนศึกษาใบความรู้
- 2) ครูอธิบายเพิ่มเติมเรื่อง หน้าที่ของพยัญชนะไทย
- 3) ครูยกตัวอย่างคำ กลุ่ม ไข่ ควร และให้นักเรียนประสมคำจากบัตรพยัญชนะไทย นำพยัญชนะจากบัตรคำ เป็นพยัญชนะต้นของคำ
- 4) ครูบันทึกคำที่นักเรียนประสมขึ้นลงในบัญชีคำที่ครูเตรียมไว้ โดยครูและนักเรียนช่วยกันสะกดคำ โดยมีครูเป็นผู้เขียน

5. นักเรียนอ่านคำจากบัญชีคำพร้อมกัน และฝึกอ่านเป็นรายบุคคล

6. ครูนำบัตรพยัญชนะ จากกระเป่าหนึ่งจำนวน 5 ใบ แจกให้นักเรียนในชั้น จำนวน 5 คน และให้สัตตัญญาณการส่งโดยใช้เสียงนกหวีด เมื่อครูให้สัตตัญญาณหยุด บัตรคำอยู่กับใครให้นักเรียนคนนั้น ประสมคำโดยใช้พยัญชนะจากบัตรเป็นพยัญชนะต้น ปฏิบัติกิจกรรมจนนักเรียนสามารถประสมคำได้คล่อง (ครูอาจเปลี่ยนบัตรพยัญชนะชุดอื่นบ้างตามความเหมาะสม)

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนสรุปความรู้ร่วมกันในเรื่อง “หน้าที่ของพยัญชนะไทย” พยัญชนะทุกตัวมีหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นของคำได้

2. นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้
2. บัตรพยัญชนะ
3. กระเป่าหนึ่ง
4. กระดาษสำหรับทำบัญชีคำ
5. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

ใบงาน
----

1. เติมพยัญชนะไทยที่หายไปให้ถูกต้อง

ก	ข	ฃ			ฅ	ง	จ	ฉ	ช
ฌ	จ	ญ			ฐ	ฑ			ด
ต	ถ	ท	ธ	น	บ	ป			พ
ฟ	ภ	ม	ย	ร	ล	ว			ส
		อ	ฮ						

2. เขียนคำโดยใช้พยัญชนะที่กำหนดให้ เป็นพยัญชนะต้น

ม เช่น แมว .....

ส เช่น สูง .....

ห เช่น หาว .....

ป เช่น ปีน .....

พ เช่น โพ .....

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง พยัญชนะไทย
หัวเรื่องย่อย หน้าที่ของพยัญชนะไทย (2)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านและเขียนพยัญชนะไทยอย่างถูกต้องเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกได้ว่าพยัญชนะตัวใดใช้เป็นตัวสะกดได้บ้าง
2. นักเรียนสามารถนำพยัญชนะที่จำแนกไว้มาใช้เป็นตัวสะกดในการประสมคำใหม่ได้
3. นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ด้าน ความคิดริเริ่ม และความคิดคล่องตัว

เนื้อหา

1. หน้าที่ของพยัญชนะไทยด้านการใช้เป็นตัวสะกด
2. หน้าที่ของพยัญชนะไทยด้านการใช้เป็นตัวสะกดต้นและใช้เป็นตัวสะกด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนหน้าที่ของพยัญชนะไทย ที่ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้น โดยเล่นเกมโป้ง
2. ครูนำบัตรพยัญชนะวางคว่ำไว้บนโต๊ะหน้าชั้นเรียน ให้นักเรียนอาสาสมัคร 1 คน หยิบบัตรพยัญชนะ 1 ใบ และประสมคำโดยใช้พยัญชนะจากบัตรเป็นพยัญชนะต้น เสร็จแล้วให้นักเรียนยิงปืนพร้อมส่งเสียง “โป้ง” เพื่อนคนต่อไป เพื่อให้หยิบบัตร พยัญชนะ และประสมคำปฏิบัติจนครบทุกคน

ขั้นสอน

1. ครูนำบัตรคำจากบทเรียนที่ผ่านมามาติดบนกระดานดำ
2. ครูให้นักเรียนสังเกตคำที่มี ก เป็นส่วนประกอบของคำ และช่วยกันคัดแยก

ออกมาโดยครูบันทึกคำเหล่านั้นบนกระดานดำ

3. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่า **ก** สามารถทำหน้าที่ใดได้บ้าง ซึ่งนักเรียนจะเห็นว่า **ก** สามารถทำหน้าที่เป็นทั้งพยัญชนะต้นและตัวสะกด

4. ให้นักเรียนช่วยกันหาต่อไปว่ามีพยัญชนะใดอีกบ้าง ที่สามารถทำหน้าที่ได้เหมือน **ก** ครูบันทึกพยัญชนะที่นักเรียนบอกบนกระดานดำ

5. จากพยัญชนะบนกระดานดำ ครูเขียนพยัญชนะทีละตัว ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างคำที่ใช้พยัญชนะต้น และเป็นตัวสะกด โดยให้นักเรียนออกไปเขียนคำบนกระดานดำเอง ครูและเพื่อนๆ ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

6. ฝึกอ่านคำบนกระดานร่วมกัน

ขั้นสรุป

1) ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปบทเรียนร่วมกันถึงหน้าที่ของพยัญชนะไทย ใน 1 ตัว ทำหน้าที่ได้ทั้งพยัญชนะต้น และตัวสะกด

2) นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรพยัญชนะ
2. บัญชีคำ
3. ใบงาน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
- 2) ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

ใบงาน
----

1. เติมตัวสะกดให้เป็นคำที่มีความหมาย

พฤษ์.....บดี	สามั.....คี	เล.....คณิต	พยาบา.....
วันพุ.....	เคาร.....	โซ.....ลาภ	ฟุตบอ.....
บุญคุ.....	อากา.....	โอกา.....	ททา.....
อาหา.....	ประกา.....	อังกฤ.....	ขอโท.....

2. เขียนคำโดยใช้พยัญชนะที่กำหนดให้ เป็นตัวสะกด

ด	เช่น แปก	.....	.....
ว	เช่น ขาว	.....	.....
น	เช่น จน	.....	.....
บ	เช่น สิบ	.....	.....
ย	เช่น เหย	.....	.....

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง พยัญชนะไทย
หัวเรื่องย่อย หน้าที่ของพยัญชนะไทย (3)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านและเขียนพยัญชนะไทยอย่างถูกต้องเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถประสมคำตามหน้าที่ของพยัญชนะได้
2. นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
3. นักเรียนมีทักษะทางความคิดด้าน ความคิดยืดหยุ่น และความคิดคล่องตัว

เนื้อหา

พยัญชนะ ไทยมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ด้านการใช้เป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นและสระ
2. ด้านการเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้น ตัวสะกด และเป็นส่วนประกอบของสระ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนหน้าที่ของพยัญชนะไทย ที่มีหน้าที่เป็นทั้งพยัญชนะต้นและตัวสะกด
2. นักเรียนเล่นต่อคำ โดยนำตัวสะกดของคำที่กำหนด ประสมเป็นพยัญชนะต้นของคำใหม่ต่อกันไปเรื่อย ๆ เช่น

วาด ดก กลม แมว

ขั้นสอน

1. ทบทวนหน้าที่ของพยัญชนะไทย ซึ่งนักเรียนเรียนผ่านมาแล้ว 2 หน้าที่ คือ
  - 1.1 หน้าที่ด้านการใช้เป็นพยัญชนะต้น
  - 1.2 หน้าที่ด้านการใช้เป็นพยัญชนะต้น และเป็นตัวสะกด
2. ครูอธิบายหน้าที่ของพยัญชนะไทยอีก 2 หน้าที่ พร้อมทั้งยกตัวอย่าง
  - 2.1 หน้าที่ด้านการใช้เป็นได้ทั้งพยัญชนะต้น และสระ ได้แก่ ว อ

2.2 หน้าที่ด้านการใช้ เป็นพยัญชนะต้น ตัวสะกด และเป็นส่วนประกอบของสระ ได้แก่ ย ว

3. ครูนำบัญชีคำที่นักเรียนได้คิดคำไว้ร่วมกันบนกระดานดำให้นักเรียนช่วยกันหาว่ามีคำใดบ้างที่มีพยัญชนะ ว อ และ ย ประสมอยู่ในคำ ครุภัณฑ์บนกระดานดำ

4. ให้นักเรียนช่วยกันคิดว่า พยัญชนะ ว อ และ ย ทำหน้าที่ใดในคำนั้น ๆ
5. ให้นักเรียนคิดคำเพิ่มเติม จนสามารถใช้พยัญชนะในหน้าที่ต่าง ๆ ได้คล่อง
6. ให้นักเรียนเข้าห้องสมุด เพื่อค้นหาคำที่ประสม ว อ และ ย และบันทึกลงใน

ใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัญชีคำ
2. ห้องสมุด
3. ใบงาน

6. การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจสอบผลงาน
  - 2.1 ใบงาน
  - 2.2 การบันทึก
  - 2.3 การรวบรวมคำ

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง พยัญชนะไทย
หัวเรื่องย่อย ไตรยางศ์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การศึกษาเรื่องไตรยางศ์ สามารถนำไปใช้สร้างคำตามความหมายที่ต้องการได้
อย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงควรศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของไตรยางศ์ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
และพัฒนาทักษะภาษาไทยอย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกอักษร 3 หมู่ได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถนำเสนอวิธีการจำอักษร 3 หมู่ได้
3. นักเรียนสามารถอ่านและเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะทางความคิดด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด

ยึดหยุ่น

เนื้อหา

พยัญชนะไทยมี 44 ตัว แบ่งตามระดับเสียงออกเป็น 3 กลุ่ม เรียกว่า อักษร 3 หมู่
หรือไตรยางศ์ ได้แก่ อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ การจัดแยกประเภทอักษร 3 หมู่ เพื่อ
ประโยชน์ในการผันเสียงวรรณยุกต์ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

อักษรสูง	มี 11 ตัว	คือ ข ช ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห
อักษรกลาง	มี 9 ตัว	คือ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ
อักษรต่ำ	มี 24 ตัว	คือ ค ต ฒ ง ซ ฌ ฉ ณ ฎ ฏ ฌ ฌ ฑ ฒ ท ฐ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูนำแผนภูมิเพลงไตรยางศ์ ติดบนกระดานดำ
2. ให้นักเรียนอ่านเพลงจนคล่อง และฝึกร้องเพลง

ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันถึงความรู้ที่ได้รับจากเพลง โดยใช้คำถาม เช่น
  - อักษรไทย แบ่งออกเป็นกี่หมู่
  - ไตรยางศ์ หมายถึงอะไร
  - ชื่อหมู่ของอักษร ที่แบ่งได้ มีชื่ออะไรบ้าง
  - แต่ละหมู่ประกอบด้วยอักษรกี่ตัว อะไรบ้าง
2. ครูบันทึกคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้จากการตอบคำถาม ครูแจกใบความรู้ให้นักเรียนศึกษาและอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ
4. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันถึงแนวทางในการจำ อักษรทั้ง 3 หมู่ นอกจากเพลง ที่นักเรียนร้องแล้ว ยังมีแนวทางอื่นอีกหรือไม่
5. ครูนำเสนอแนวทางการจำ เช่น ไก่จิกเด็ก..... หรือ ไข่ขวดฉิ่ง.....
6. ให้นักเรียนช่วยกันคิดแนวทางการจำ เป็นของตนเอง และเลือกแนวทางในการจำร่วมกันภายในชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนสรุปความรู้เรื่อง ไตรยางศ์ร่วมกัน และสรุปวิธีการจำของตนเองอีกครั้ง
2. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงไตรยางศ์
2. ใบความรู้
3. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

เพลงไตรยางศ์

เนื้อร้อง หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ทำนอง ม้าย่อง

ไตรยางศ์ ไตรยางศ์ ไตรยางศ์
 ช่างคิด ช่างวาง ช่างรู้
 ข ฉ ณ ฐ ก
 ฤษี ส เสือน่ากลัว
 ก จ ด ต ฉ ฎ
 อ ไบนี่ไง
 ค ก ฆ ง ช ฌ
 เณร ทหาร น หนู หัดเอา
 พ ฟ ภ ม ย ร
 จูพาดลาเล่นไป

ไตรคิด ไตรวาง อักษร 3 หมู่
 อักษรสูงคมี 11 ตัว
 ผ ผึ่งเป็นฝูง ศาลามีคมี
 ห หีบนั้นมัวแต่รอผ้าใส่
 อีกทั้ง บ ป อ มาใกล้ๆ
 ใส่อักษรไว้คืออักษรกลาง
 อีกทั้ง ฉ ญ ๗ ฒ ผู้เฒ่า
 ถือ ฐ นำเข้าเอา พานมาใส่
 ล ถึงนั้นรอจะขอแหวนให้
 นกชุกนั้นไซร์คือ อักษรต่ำ

(รัชนี เھرญกัจ 2545: 14)

ใบความรู้

เรื่อง ไตรยางศ์ (อักษร 3 หมู่)

พยัญชนะไทยทั้ง 44 ตัว แบ่งตามเสียงของวรรณยุกต์ได้ 3 หมู่ คือ
อักษรเสียงสูง อักษรเสียงกลาง อักษรเสียงต่ำ ดังนี้

อักษรสูง	มี 11 ตัว	คือ ข ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห
อักษรกลาง	มี 9 ตัว	คือ ก จ ฉ ฎ ฏ ด ต บ ป อ
อักษรต่ำ	มี 24 ตัว	คือ ค ต ฉ ม ง ซ ฅ ฉ ญ ฑ ฒ ณ ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ

หมายเหตุ เวลาเรียกเรามักตัดคำว่า “เสียง” ออก คงเหลือแต่ อักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ

คำสำหรับท่องจำ อักษร 3 หมู่

อักษรสูง	ไข่ ขวด ฉิ่ง ฐาน ถุง ฟุ้ง ฝา ศาลา ธานี เสือ หีบ
อักษรกลาง	ไก่ จิก ภูเก็ต ตาย บน ปาก โอ่ง
อักษรต่ำ	(พยัญชนะนอกเหนือจาก อักษรสูง อักษรกลาง เป็น อักษรต่ำ)

(กิตติ ฐนิกุล 2545: 16)

ใบงาน

1. ให้นักเรียนเติมพยัญชนะตามหมู่อักษร

อักษรสูง		อักษรกลาง ....
		อักษรต่ำ ....

2. เติมอักษรที่กำหนดให้ลงในช่องว่าง

ก. อักษรกลาง

ป.....กา   ต้.....ผม   ต.....มือ

ฐ.....เทียน   จิ.....ใจ

ข. อักษรสูง

ขอโท.....   ร.....ไฟ   สุนั.....

อากา.....   เต้าแก๊.....

ก. อักษรต่ำ

วันพู.....

อังคา.....

ยุ.....ลาย

คุณยา.....

น้ำตา.....

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง สระ
หัวเรื่องย่อย สระคงรูป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความรู้เรื่องรูปและเสียงสระ เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถฟังและจำแนกสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวได้
2. นักเรียนสามารถประสมคำกับสระต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด

ยึดหยุ่น

เนื้อหา

สระในภาษาไทยมี 32 เสียง แบ่งออกเป็น สระเสียงสั้น และสระเสียงยาว

สระเสียงสั้นมี 18 รูป ได้แก่ -ะ -ิ -ึ -ุ -เ -แ -โ -เ -อะ
 เ-ียะ เ-ือะ -ะ ฤ ฦ ำ ใ- ใ- เ-า
 สระเสียงยาวมี 14 รูป ได้แก่ -า -ี -ึ -ู -เ -แ -โ -อ -เอ -เีย
 เ-ือ ัว ฤ ฦ

สระแบบคงรูป คือ สระที่สามารถใช้กับพยัญชนะได้โดยไม่เปลี่ยนรูป ได้แก่ -า -ิ
 -ี -ึ -ุ -ู -เ -แ -โ -เ -อะ -อ -เอ -เีย เ-ือะ เ-ือ ะ ฤ
 ฤ ฦ ฦ ำ ใ- ใ- เ-า

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนความรู้เรื่องสระที่นักเรียนเคยเรียนมาจากชั้น ป.1
2. ครูนำบัตรสระวางคละกัน และหยิบขึ้นมาทีละ 1 ใบ ให้นักเรียนอ่านสระที่ครู

หยิบขึ้นมา

ขั้นสอน

1. ครูนำแผนภูมิเพลง สระเสียงสั้นและสระเสียงยาว ดิฉันบนกระดานดำ
2. ฝึกนักเรียนอ่านเพลงจนคล่อง และฝึกร้องเพลง
3. อภิปรายถึงความรู้ที่ได้จากเนื้อเพลง สามารถแบ่งเสียงของสระได้ออกเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสระเสียงใดบ้าง ครูบันทึกคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ
4. ครูแจกใบความรู้ให้นักเรียนศึกษา และอธิบายเพิ่มเติม
5. ครูนำกระเป๋าคัดบนกระดาน 2 แผ่น แผ่นที่ 1 เป็นสระเสียงสั้น แผ่นที่ 2 เป็นสระเสียงยาว
6. ครูแจกบัตรสระให้นักเรียนทุกคน ให้นักเรียนคิดว่าสระที่ตนได้เป็นสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาว และนำไปเสียบในกระเป๋าคัดให้ถูกต้อง
7. ตรวจสอบความถูกต้องร่วมกัน
8. ครูนำบัตรคำที่ประสมสระต่าง ๆ วางคว่ำบนโต๊ะหน้าชั้นเรียน ครูหยิบบัตรคำขึ้นมาครั้งละ 1 ใบ ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำพร้อมกัน และช่วยกันบอกว่าคำนั้น ๆ ประสมด้วยสระใด เป็นสระเสียงสั้น หรือเสียงยาว

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร้องเพลง สระเสียงสั้น และสระเสียงยาวร่วมกันอีกครั้ง และสรุปความรู้ที่ได้รับในเรื่องสระ ร่วมกัน
2. นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่องสระจากใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรสระ
2. บัตรคำ
3. กระเป๋าคัด
4. เพลงสระเสียงสั้น และสระเสียงยาว
5. เกมกระชับปริศนา
6. ใบความรู้
7. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

เพลงสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว

เนื้อร้อง-ทำนอง สันทัด ตัณฑนันทน์

สระนั้นมีคู่กันเสียงสั้นคู่กับเสียงยาว

อะ -อา อี-อี -อี-อี เออะ-ออ

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว

เออะ-เอ แอะ-แอ โอะ-โอ เออะ-ออ

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว

เออะ-เออ เอียะ-เอีย เอือะ-เอือ อัวะ-อัว

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว

สิบสองคู่อยู่ด้วยกัน สั้น-ยาว 24 สระ

(สันทัด ตัณฑนันทน์ [แถบบันทึกเสียง]: 2534)

ใบความรู้

เรื่อง สระคงรูป

สระในภาษาไทยมี 32 เสียง แบ่งออกเป็น สระเสียงสั้น และสระเสียงยาว

สระเสียงสั้นมี 18 รูป ได้แก่ -ะ -ิ -ึ -ุ -ะ -ะ -โ -ะ -เ -อะ

เ-ียะ เ-ือะ -ัวะ ฤ ฦ ำ ใ- ใ- เ-า

สระเสียงยาวมี 14 รูป ได้แก่ -า -ี -ึ -ู -เ -แ -โ -อ -เ-อ เ-ีย เ-ือ

-ัว ฤ ฦ

สระเสียงสั้น		สระเสียงยาว	
-ะ	สระอะ	-า	สระอา
-ิ	สระอิ	-ี	สระอี
-ึ	สระอี	-ึ	สระเอี
-ุ	สระอุ	-ู	สระอุ
-ะ	สระอะ	-เ	สระเอ
-ะ	สระอะ	-แ	สระแ
-โ	สระโอะ	-โ	สระโอ
-เ	สระเอะ	-อ	สระออ
-อะ	สระเออะ	-เ-อ	สระเออ
เ-ียะ	สระเอียะ	เ-ีย	สระเอีย
เ-ือะ	สระเอือะ	เ-ือ	สระเอือ
-ัวะ	สระัวะ	-ัว	สระัว
ฤ	สระรี	ฤา	รือ
ฦ	สระลี	ฦา	ลือ
ำ	สระอำ		
ใ-	สระไอ		
ใ-	สระไอ		
-เ-า	สระเอา		

สระแบบคงรูป คือ สระที่สามารถใช้กับพยัญชนะได้โดยไม่เปลี่ยนรูป ได้แก่ -า ฉ ฉี ฉี ฉี
 ; ุ ู เ- แ- โ- เาะ -อ เอะ เียะ เียะ เือะ เือะ เือะ ัะ ฤ ฤา ฤ ฤา ำ ใ
 ไ- เา

(เสริมศรี หอทิมาวรรณกุล 2547: 1-2)

ใบงาน
----

1. เติมพยัญชนะต้นให้ได้คำที่มีความหมาย

◡ เ.....ย	.....าว	◡ .....บ
.....ค	.....น	แ.....ค
ใ.....	.....ก	เ.....า
ใ.....	โ.....	

2. เติมตัวสะกดให้ได้คำที่มีความหมาย

เรีย.....	แข.....	จิ.....
ดู.....	มี.....	เคือ.....
โล.....	เข็.....	

3. เขียนคำจากสระที่กำหนดให้มาสระละ 2 คำ

ก.	◡	
ข.	เ-า	
ค.	ใ-	
ง.	เ-อะ	

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง สระ
หัวเรื่องย่อย สระเปลี่ยนรูป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความรู้เรื่องรูปและเสียงสระ เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องสระเปลี่ยนรูป เมื่อมีการประสมตัวสะกด
2. นักเรียนสามารถประสมคำกับสระที่เปลี่ยนรูปได้
3. นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม และความคิดคล่องตัว

เนื้อหา

สระในภาษาไทยมี 32 เสียง แบ่งออกเป็น สระเสียงสั้น และสระเสียงยาว

สระเสียงสั้นมี 18 รูป ได้แก่ -ะ -ิ -ึ -ุ -เะ -แะ -โะ -เาะ -เอะ

เี-ยะ เี-อะ -ะ ฤ ฦ -ำ -ใ -ไ -เ

สระเสียงยาวมี 14 รูป ได้แก่ -า -ี -ึ -ุ -เ -แ -โ -อ -เอ -เีย

เือ -ัว ฤา ฦา

สระเปลี่ยนรูป

สระเปลี่ยนรูป คือ รูปสระบางตัวจะเปลี่ยนไปเมื่อมีตัวสะกดได้แก่

สระ -ะ -เะ -แะ -เอ -ัว และ โะ เช่น

ก + อะ + ด = กัด

ด + เอะ + ม = เต็ม

ข + แอะ + ง = แข็ง

ค + เอ + น = เคน

ล + ัว + ค = ลวด

ช + โอะ + ม = ชม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงสระเสียงสั้น และสระเสียงยาวอีกครั้ง
2. ครูเขียนคำ กับ เต็ม แข็ง ลด เดิน ชวน บนกระดานดำ ให้นักเรียนช่วยกันคิดว่า คำทั้ง 6 คำ ใช้สระเสียงใด

ขั้นสอน

1. ครูคิดแผนภูมิเพลง สระเปลี่ยนรูปบนกระดานดำ
2. ฝึกนักเรียนอ่านเพลงจนคล่อง และฝึกร้องเพลง
3. อภิปรายความรู้ที่ได้รับจากเพลง ในเรื่องสระเปลี่ยนรูป และแจกใบความรู้เรื่องสระเปลี่ยนรูป
4. ให้นักเรียนฝึกอ่านคำที่ประสมสระเปลี่ยนรูปเหล่านี้ โดยฝึกอ่านแจกลูกประสมคำจากแบบฝึกอ่านของหนังสือเรียนภาษาไทย โดยฝึกอ่านร่วมกัน เมื่อนักเรียนสามารถอ่านได้แล้ว ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นคำรายบุคคล
5. ครูนำคำที่ประสมสระเปลี่ยนรูปทั้ง 6 เขียนบนกระดานดำให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างคำที่นอกเหนือจากแบบฝึกอ่าน โดยให้แต่ละคำที่มีตัวสะกดที่แตกต่างกันออกไป
6. เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจและสามารถอ่านคำได้คล่อง ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

ขั้นสรุป

1. ครูนำบัตรคำที่ประสมสระเปลี่ยนรูปต่าง ๆ ให้นักเรียนอ่านและช่วยกันบอกว่า ประสมด้วยสระเสียงใด
2. สรุปความรู้ เรื่อง รูปสระที่เปลี่ยนไป ลครูปเป็นรูปใด สรุปเป็นความรู้เรื่องสระเปลี่ยนรูปร่วมกัน
3. นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากใบงาน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. บัตรคำ
2. ใบความรู้
3. เพลงสระเปลี่ยนรูป
4. หนังสือแบบเรียนภาษาไทย
5. ใบงาน

6. การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. ตรวจสอบผลงาน
    ใบงาน

สื่อการเรียนรู้การสอน

เพลงสระเปลี่ยนรูป

เนื้อร้อง-ทำนอง สันทัด ตัณนันทน์

อะ, เอะ, โอะ, แอะ, เออ, ฮั้ว

สระหกตัวจะเปลี่ยนทันที

เมื่อสระหกตัวนี้ มีตัวสะกดชี้ตามหลังมา

จะ-จับ เตะ-เต็ม แะ-แข็ง โปะ-ปด

เลอ-เลิศ บั้ว-บวก หมดหกดุ่หนูจ๋า

ตัวสะกดติดตามมา สระนั้นหนา จะเปลี่ยนรูปไป

(สันทัด ตัณนันทน์ [แถบบันทึกเสียง]: 2534)

ใบความรู้

เรื่อง สระเปลี่ยนรูป

สระเปลี่ยนรูป คือ รูปสระบางตัวจะเปลี่ยนไปเมื่อมีตัวสะกดได้แก่

- ◆ สระ -ะ เมื่อมีตัวสะกด -ะ จะเปลี่ยนรูปเป็น ั เช่น

$$ร + -ะ + ก = รัก$$
- ◆ สระ -ะ เมื่อมีตัวสะกด -ะ จะเปลี่ยนรูปเป็น ุ เช่น

$$ก + -ะ + บ = เก็บ$$
- ◆ สระ -ะ เมื่อมีตัวสะกด -ะ จะเปลี่ยนรูปเป็น ู เช่น

$$ข + -ะ + ง = แจ้ง$$
- ◆ สระ -เอ เมื่อมี ก, ค, บ, ง, น, ม เป็นตัวสะกดสระ -เอ จะเปลี่ยนรูปคือ เปลี่ยนตัว อ เป็น ิ เช่น

$$ค + -เอ + น = เดิน$$
- ◆ สระ -เอ ที่มีตัวสะกดแต่ยังคงรูป -เอ ได้มี 3 คำ คือ
 เทอญ, เทอม, เกอว
- ◆ สระ -ัว เมื่อมีตัวสะกดจะลด ั เหลือ ู ตัวเดียว เช่น

$$ร + -ัว + ม = รวม$$
- ◆ สระ -โะ เมื่อมีตัวสะกดจะลดรูปสระหมด เหลือแต่พยัญชนะต้นกับตัวสะกดเท่านั้น เช่น

$$ก + -โะ + น = คน$$
- ◆ สระ -อ จะลดรูปคือ อ ออกเสียง แต่จะยังคงอ่านเหมือนตัว อ กำกับอยู่ คำที่มีตัว ร สะกด เช่น

$$ก + อ + ร = กร \text{ (อ่านว่า กอน)}$$

$$พ + อ + ร = พร \text{ (อ่านว่า พอน)}$$

(เสริมศรี หอทิมาวารกุล 2547: 3)

ใบงาน
----

1. แยกส่วนประกอบของคำต่อไปนี้

คำ	พยัญชนะ ต้น	สระ	ตัวสะกด	วรรณยุกต์
เล็ก				
แข็ง				
เค็ม				
เริ่ม				
เอ๋ย				
พร				
หอม				
คน				
พวก				
หัน				

2. เติมพยัญชนะต้นต่อไปนี้ให้ได้ความหมาย

แ.....ะ
สแ.....ะ
สแ.....ะ
ส

แ.....ง

แ.....ด

แ.....ม

ส

ส

ส

แ.....ก

แ.....ว

แ.....บ

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง มาตราตัวสะกด
หัวเรื่องย่อย มาตราตัวสะกด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การประสมคำโดยใช้ตัวสะกดในมาตราต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และความจำ ทำให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถฟังคำและจำแนกมาตราตัวสะกดต่าง ๆ ได้
2. นักเรียนสามารถอ่านและเขียนคำในมาตราตัวสะกดต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนมีทักษะทางการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด

ยึดหยุ่น

เนื้อหา

มาตราตัวสะกด

ตัวสะกดมีทั้งหมด 9 มาตรา ได้แก่ แม่ ก กา แม่กง แม่กน แม่กม แม่เกย
แม่เกอว แม่กก แม่กค และแม่กบ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนหน้าที่ของพยัญชนะไทยต้น การทำหน้าที่เป็นตัวสะกด ว่ามีพยัญชนะใดบ้างโดยครูนำบัตรพยัญชนะทุกตัวเสียบในกระเป่าผืนง ให้นักเรียนคัดพยัญชนะที่ไม่ใช่เป็นตัวสะกดออก

ขั้นสอน

1. ครูคิดแผนภูมิเพลง มาตราตัวสะกดบนกระดานคำ ให้นักเรียนฝึกอ่าน และร้อง
2. อภิปรายความรู้ที่ได้รับจากเพลง ให้นักเรียนช่วยกันบอกว่ามีตัวสะกดกี่มาตรา มีมาตราอะไรบ้าง ครูบันทึกคำตอบของนักเรียนบนกระดานคำ
3. ครูให้นักเรียนคูบัตรพยัญชนะในกระเป่าผืนง และประสมคำหรือคิดคำจากประสบการณ์ของนักเรียนตามลำดับพยัญชนะ ให้นักเรียนช่วยกันสะกดคำ และช่วยกันคิดว่า

คำนั้น ๆ ออกเสียงตัวสะกดมาตราใด ครูบันทึกคำให้ตรงกับชื่อมาตราตัวสะกดบนกระดานดำ ปฏิบัติกิจกรรมจนครบทุกตัวของพยัญชนะ ในบางตัวที่ยากเกินไป ครูช่วยยกตัวอย่างให้นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจ

4. ให้นักเรียนฝึกอ่านคำที่ละมาตราตัวสะกด และขีดเส้นใต้พยัญชนะที่เป็นตัวสะกดจนครบทุกมาตรา

5. ให้นักเรียนฝึกอ่านคำจากแบบฝึกอ่าน จากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ในแต่มาตรามีพยัญชนะตัวใดบ้างที่ออกเสียงตรงตามมาตรา

2. นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรพยัญชนะ
2. กระดาษแผ่น
3. เพลงมาตราตัวสะกด
4. หนังสือแบบเรียน
5. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

เพลงมาตราตัวสะกด

เนื้อร้อง-ทำนอง สันทัด ตัณขันธ์

คำ กา กง กน กม กก กค กบ และ เกอว เกย

หนูจ๋าหาคำเฉลย ตัวอะไรบ้างเอ๋ยใช้เป็นตัวสะกด

(สันทัด ตัณขันธ์ [แถบบันทึกเสียง]: 2534)

ใบความรู้

เรื่องมาตราตัวสะกด

ส่วนประกอบของคำมีพยัญชนะต้น และสระ บางคำก็ต้องมีตัวสะกดด้วย คำที่มีเสียงตัวสะกด แบ่งมาตราออกเป็น 9 เสียงคือ แม่ ก กา แม่กง แม่กน แม่กม แม่เกย แม่เกอว แม่กก แม่กค แม่กข

ตัวสะกด คือพยัญชนะที่ประสมข้างหลังพยางค์ในแม่ ก กา (คำที่ไม่มีตัวสะกด) แล้วทำหน้าที่บังคับแม่ ก กา ให้กลายเป็น กง กน กม เกย เกอว กก กค กข

แม่ ก กา คือคำที่ไม่มีตัวสะกดข้างท้าย เช่น เสื่อ ให้ ไกล คร้ว ฯลฯ

แม่กง คือพยางค์ที่มี “ง” สะกด เช่น พุงนา อุโมงค์ รุ่งรัง ท้องฟ้า ทางแกง พระปรารักษ์ องค์กร ฯลฯ

แม่กน คือพยางค์ที่มี “น” สะกด หรือตัวที่ออกเสียงเหมือน “น” สะกด ได้แก่ ญ ฌ ร ล พ เช่น กลอน เชื้อเชิญ บริเวณ ละคร ภมร บังอร นวล ปี่ขาล รวงวัล ปลาวาฬ ฯลฯ

แม่กม คือพยางค์ที่มี “ม” สะกด เช่น ลม ชาม ธรรมเนียม ชะลอม ความดี วัฒนธรรม ศิลปกรรม ฯลฯ

แม่เกย คือพยางค์ที่มี “ย” สะกด เช่น ประกาย เลื่อย ไบเตย เนย ระเหย อ้อย - จำหน่าย ฯลฯ

แม่เกอว คือพยางค์ที่มี “ว” สะกด เช่น เหี่ยว ข้าว มะนาว เดี่ยว เปลี่ยว เจียว ขจี เกี้ยว ฯลฯ

แม่กก คือพยางค์ที่มี “ก” สะกด หรือตัวที่ออกเสียงเหมือน “ก” สะกด ได้แก่ ข ค ฌ เช่น ผาสุก ความสุข โรค เมฆ

คำที่มี กร คร สะกด ออกเสียงเหมือน “ก” สะกด เช่น จักร สมักร

แม่กด คือพยางค์ที่มี “ด” สะกด หรือตัวที่ออกเสียงเหมือน “ด” สะกด ได้แก่
 ฎ ฏ ต ท ฑ ฒ ฌ ฐ ศ ษ ส จ ช ฌ ฌ (ฌ ฌ ไม่มีที่ใช้ในปัจจุบัน) เช่น
 หาด มงกุฎ ปราบฎ มรดก ประเภท ครูฑ พัฒนา พิรุฑ อุโบสถ รัฐบาล อากาศ พิช
 โอกาส ตรวจ รัชกาล ก๊าซ

คำที่มี ทร รด ชร สะกด ออกเสียงเหมือน “ด” สะกด เช่น เมตร สามารถ
 มิตร คักบาตร

แม่กบ คือพยางค์ที่มี “บ” สะกด หรือตัวที่ออกเสียงเหมือน “บ” สะกด ได้แก่
 ป พ ฟ ภ เช่น กราบ อุปการะ อาภัพ ขีราฟ โลก ฯลฯ

หมายเหตุ คำที่มีตัวสะกด แม่กน แม่กค แม่กด แม่กบ และตัวสะกดที่อ่านเหมือน
 “น ก ค และ บ” สะกด มีตัวสะกดหลายตัวที่ไม่ตรงมาตรา เช่น เขิญ สุข กฏ สัป กวร
 สังเกตตัวสะกดและเขียนคำให้ถูกต้อง

(เสริมศรี หอทิมาวารกุล 2543: 1-2)

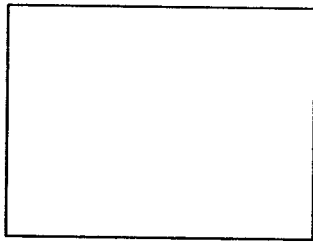
ใบงาน
----

1. ต่อคำในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. ปรา.....
2. ....หมาย
3. โอ.....
4. อา.....
5. ถาก.....
6. ....เวง
7. ....พวก
8. ....คณิต
9. ....คร้าน
10. ....ซัง

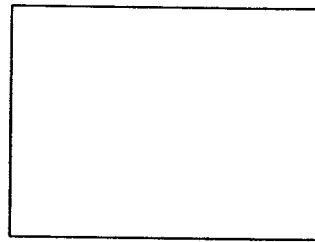
2. หาคำที่มีตัวสะกดในมาตราที่กำหนดให้อย่างละ 1 คำ และ
วาดภาพประกอบ

มาตรา กก

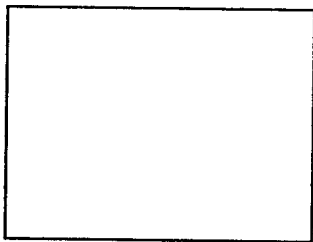
.....

มาตรา กบ

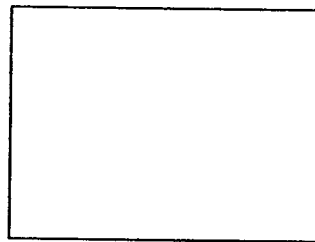
.....

มาตรา กค

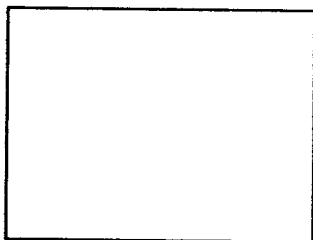
.....

มาตรา กง

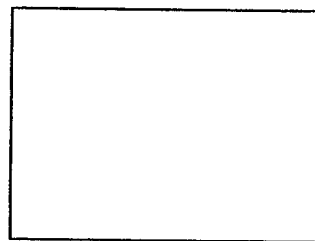
.....

มาตรา กน

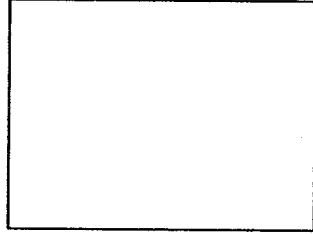
.....

มาตรา กม

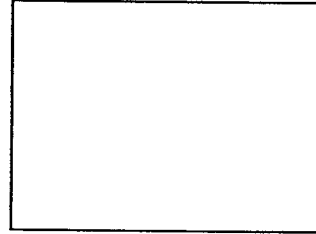
.....

มาตรา เกษ

.....

มาตรา เกอว

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง วรรณยุกต์
หัวเรื่องย่อย การผันวรรณยุกต์อักษรกลาง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความรู้เรื่องรูปและเสียงวรรณยุกต์เป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถอ่านและเขียนวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถผันอักษรกลางแบบมีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกดได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถนำคำที่ผันวรรณยุกต์แล้วมาแต่งประโยคได้
4. นักเรียนมีทักษะการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด

ยึดหยุ่น

เนื้อหา

อักษรกลาง มี 9 ตัว ได้แก่ ก จ ฎ ฏ ค ต บ ป อ

เมื่อประสมกับสระเสียงยาวในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่สะกดด้วยแม่ กง

กน กม เกย เกอว จะผันได้ครบ 5 เสียง เช่น

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า
คาน	ค่าน	ค้าน	ค้ำัน	ค่าน

ถ้าอักษรกลางประสมกับสระเสียงสั้นในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่สะกดในแม่ กก กบ จะผันได้ 4 เสียง

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
-	กะ	ก๊ะ	กัะ	กัะ
-	อบ	อับ	อ๊ับ	อับ

หมายเหตุ อักษรกลาง คำตาย สระเสียงสั้น และเมื่อผันด้วยวรรณยุกต์จัตวาเป็นเสียงจัตวานั้น ไม่มีคำใช้ในภาษาไทย แต่สามารถใช้ผันออกเสียงได้ เช่น ก๊ะ อับ ซึ่งอาจมีเสียงเหล่านี้อยู่ในเสียงพูดที่เป็นภาษาถิ่นได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเพลง ไตรยางค์ ครูซักถามนักเรียนว่าอักษรกลางมีพยัญชนะใดบ้าง และนักเรียนมีวิธีการอย่างไร

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบความรู้เรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรกลาง ให้นักเรียนศึกษา
2. ครูอธิบายเพิ่มเติม พร้อมทั้งยกตัวอย่าง คำ และผันวรรณยุกต์ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง
3. ให้นักเรียนช่วยกันประสมคำโดยให้นักเรียนใช้พยัญชนะที่เป็นอักษรกลาง และช่วยกันผันวรรณยุกต์คำนั้น ๆ จนคล่อง
4. ครูยกตัวอย่างคำ “ใกล้” ให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าคำที่ครูกำหนดให้มีวรรณยุกต์เสียงใด
5. ครูนำบัตรคำอักษรกลางหยิบให้นักเรียนอ่านและช่วยกันบอกว่ามีเสียงวรรณยุกต์ใดสามารถผันได้กี่เสียง
5. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านคำอักษรกลางที่มีวรรณยุกต์จากแบบฝึกอ่านในแบบเรียน
6. ครูนำแผนภูมิเพลง ผันอักษรกลาง ดิบนกระดานคำให้นักเรียนอ่าน เมื่อนักเรียนอ่านคล่องแล้ว จึงสอนให้นักเรียนร้องเพลง

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เรื่องการผันวรรณยุกต์อักษรกลางจากบทเรียนและเพลงผันอักษรกลางร่วมกัน
2. นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากใบงาน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. บัตรคำอักษรกลาง
2. ใบความรู้
3. เพลงผันอักษรกลาง
4. หนังสือแบบเรียนภาษาไทย
5. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
    ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรกลาง

วรรณยุกต์ คือ เครื่องหมายแสดงลักษณะเสียงสูงต่ำของคำ แบ่งเป็น 2 ชนิด ดังนี้

- รูปวรรณยุกต์ มี 4 รูป ได้แก่

·   ˊ   ˋ   ˆ

ไม้เอก   ไม้โท   ไม้ตรี   ไม้จัตวา

- เสียงวรรณยุกต์ มี 5 เสียง ได้แก่

เสียงวรรณยุกต์	รูปวรรณยุกต์	ตัวอย่าง		
สามัญ	ไม่มี	อ า ง	จ า	-
เอก	ˊ	อ า ง	จ า	ก ิ บ
โท	ˋ	อ า ง	จ า	ก ิ บ
ตรี	ˋ	อ า ง	จ า	ก ิ บ
จัตวา	ˆ	อ า ง	จ า	ก ิ บ

ข้อสังเกต

อักษรกลาง เมื่อประสมสระเสียงยาวในแม่ ก กา หรือคำที่มีตัว ง น ม ย ว เป็นตัวสะกด จะผันเสียงวรรณยุกต์ได้ 5 เสียง

อักษรกลาง เมื่อประสมสระเสียงสั้นในแม่ ก กา หรือคำที่มีตัว ก ค บ เป็นตัวสะกด จะผันวรรณยุกต์ได้ 4 เสียง

สื่อการเรียนการสอน

เพลงผันอักษรกลาง

เนื้อร้อง นัยนา อยู่เย็น

ทำนอง เพลงช้าง

หนู หนู หนู หนูเอ๋ย จงจำไว้ว่า

อักษรกลางทั้ง 9 นั้นและหนา

ผันได้ 5 เสียง นะหนูจำ

เอก โท ตรี จัตวา วังมาไวไว

(ราชินี เกร็ดกวี และคณะ 2545: 29)

ใบงาน
----

1. ผันคำต่อไปนี้ตามเสียงที่กำหนดให้

คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
ปา					
เตา					
กาน					
อาน					

2. เติมคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง

.....เพ็ลย

ปิง.....

ตัก.....

จิต.....

.....หมาย

กระ.....

.....นอน

ลูก.....

.....เรือน

ร่าง.....

.....แผล

.....กร้า

ผัก.....

.....รีด

.....หาร

3. นำคำจากข้อ 2 มา 4 คำ แล้วแต่งประโยค

1.

2.

3.

4.

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง วรรณยุกต์
หัวเรื่องย่อย การผันวรรณยุกต์อักษรสูง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความรู้เรื่องรูปและเสียงวรรณยุกต์เป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงและเขียนรูปวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถผันวรรณยุกต์อักษรสูงแบบมีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกดให้ได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถนำคำที่ผันวรรณยุกต์มาแต่งประโยคได้
4. นักเรียนมีทักษะการคิดด้าน ความคิดคล่องตัว และความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

อักษรสูงมี 11 ตัว ได้แก่ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

เมื่ออักษรสูงประสมกับสระเสียงยาวในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือแม่ กง กน กม เกย เกอว จะผันได้ 3 เสียง คือ เสียงเอก เสียงโท และเสียงจัตวา

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
-	ข้า	ข้า	-	ขา
-	ฝ้าย	ฝ้าย	-	ฝาย

ถ้าอักษรสูงประสมกับสระเสียงสั้นในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือแม่ กก กค กบ จะผันได้ 2 เสียง คือ เสียงเอก และเสียงโท

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
-	ฟ้า	ฟ้า	-	-
-	สว	สัว	-	-

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเรื่องไตรยางศ์ ในเรื่องอักษรสูง นักเรียนมีวิธีการจำอย่างไร ครูบันทึกไว้ ขวด ฉิ่ง ถุง ฐาน ผึ่ง ฝา ศาล ฤทัย เสือ หีบ บนกระดานดำ
2. ครูทบทวนจำนวน พยัญชนะ และให้นักเรียนบอกว่ามีพยัญชนะใดบ้างที่อยู่ในอักษรสูง

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบความรู้เรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรสูง ให้นักเรียนศึกษา
2. ครูซักถามความรู้ที่ได้จากใบงาน ตามความเข้าใจของนักเรียน
3. ครูอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และยกตัวอย่าง โดยใช้คำจากแผนภูมิการจำ เช่นคำว่า ไข่ แล้วช่วยกันผันวรรณยุกต์ ครูซักถามว่า ไข่ มีเสียงวรรณยุกต์ใด ปฏิบัติกิจกรรมจนครบทุกคำ
4. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านคำในแบบฝึกอ่าน จากหนังสือแบบเรียน ให้นักเรียนคิดว่า คำจากแบบฝึกอ่านนั้น มีเสียงวรรณยุกต์เสียงใด
5. ครูนำแผนภูมิเพลง การผันวรรณยุกต์อักษรสูงติดบนกระดานดำ ให้นักเรียนฝึกอ่านจนคล่อง จึงฝักร้องเพลง

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ในเรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรสูง จากบทเรียนและจากเพลง
2. นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากใบงาน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เพลงการผันวรรณยุกต์อักษรสูง
2. ใบความรู้
3. หนังสือแบบเรียน
4. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
    ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรสูง

การผันวรรณยุกต์อักษรสูง แบ่งเป็น 2 แบบดังนี้

1. แบบไม่มีตัวสะกด เช่น

วรรณยุกต์ คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
ขา	-	ข่า	ข้า	-	ขา
เหา	-	เห่า	เห้า	-	เหา

2. แบบมีตัวสะกดมี 2 กลุ่มได้แก่

ใช้มาตราตัวสะกดแม่ กง กน กม เกย เกอว จะผันได้ 3 เสียง คือ เอก โท จัตวา

เช่น

วรรณยุกต์ คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
ขม	-	ข่ม	ข้ม	-	ขม
สาย	-	ส่าย	ส้าย	-	สาย
หาง	-	ห่าง	ห้าย	-	หาง

3. ใช้มาตราตัวสะกด แม่ กก กค กข จะผันได้ 2 เสียง คือ เอก โท เช่น

วรรณยุกต์ คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
หก	-	หก	หัก	-	-
ขุด	-	ขุด	ขู้ด	-	-
ฉาก	-	ฉาก	ฉ้าก	-	-

ข้อสังเกต

อักษรสูงที่ประสมกับสระเสียงยาว ถ้าออกเสียงจัตวาจะไม่ใช้รูปวรรณยุกต์

(รัชนี้ เหรียญกิจ และคณะ 2544: 31)

สื่อการเรียนการสอน

เพลง การผันวรรณยุกต์อักษรสูง

เนื้อร้อง พัทยา ภาวะเจศิย์

ทำนอง เพลงช้าง

หนู หนู หนู
เอก โท จัตวา นั้นหนา
ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับมา

หนูเออ จงจำไว้ว่า
พื้นเสียงอยู่เสียงจัตวา
นั้นแหละหนาผันอักษรสูงเออ

(ราชินี เหมัญกิจ และคณะ 2545: 34)

เกม ส่งใจ

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถผันวรรณยุกต์อักษรสูงได้อย่างคล่องแคล่ว

อุปกรณ์

ผ้าเช็ดหน้า

วิธีดำเนินการ

1. จัดนักเรียนนั่งเป็นวงกลม ครูเป็นผู้เริ่มผันวรรณยุกต์อักษรสูง เช่น ผา ผ่า ผ้า แล้วนำให้นักเรียน
2. นักเรียนร้องเพลงผันวรรณยุกต์อักษรสูง เมื่อครูให้สัญญาณหยุด ผ่าอยู่ที่ใครให้นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำที่ครูผัน เช่น แม่ผ่าพิน แล้วหาคำอักษรสูงเพื่อผันวรรณยุกต์ ต่อไป เช่น หอย ห่อย ห้อย แล้วส่งผ้าให้เพื่อนคนต่อไป
3. ปฏิบัติจนนักเรียนได้แต่งประโยคครบทุกคน

(ราชินี เหมัญกิจ และคณะ 2545: 29)

ใบงาน
----

1. เติมคำที่มีอักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นให้ได้ใจความ พร้อมกับ
ผันวรรณยุกต์คำนั้น ๆ ให้ถูกต้อง
  1. นื่องถูก.....ต้อย (.....)
  2. พี่เรียนเลข บวก ลบ คูณ .....แล้ว (.....)
  3. เมื่อคืนน้อง.....เห็นนางฟ้า (.....)
  4. ถูหนูหนาวเราควรสวม.....กันหนาว (.....)
  5. พี่แดงนั่งดูรูป.....ที่ไปเที่ยวมา (.....)
2. บอกรูปและเสียงวรรณยุกต์ของคำต่อไปนี้

ลำดับที่	คำ	รูปวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
1	ขอม		
2	เฉย		
3	ถ้ำ		
4	แผ่น		
5	ผ้า		
6	สวย		

ลำดับที่	คำ	รูปวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
7	แห้ว		
8	แข่ง		
9	ถ้าย		
10	ผ่าน		
11	ฝาง		
12	สายน		

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง วรรณยุกต์
หัวเรื่องย่อย การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความรู้เรื่องรูปและเสียงวรรณยุกต์เป็นความรู้ขั้นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถอ่านและเขียนวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถผันอักษรต่ำแบบมีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกดได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการตอบคำถามอย่างมีเหตุผล
4. นักเรียนสามารถนำคำที่ผันวรรณยุกต์แล้วมาแต่งประโยคได้
5. นักเรียนมีทักษะการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด

ชี้คหุ่่น

เนื้อหา

อักษรต่ำ มี 24 ตัว ได้แก่ ค ค ฆ ง ช ฌ ฉ ญ ฑ ฒ ท ฐ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ เมื่อประสมสระเสียงยาวในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่มีตัวสะกดในแม่ กง กน กม เกษ เกอว จะผันได้ 3 เสียง คือ เสียงสามัญ เสียงโท และเสียงตรี รูปและเสียงวรรณยุกต์จะไม่ตรงกัน คือถ้ารูปวรรณยุกต์เอก จะเป็นเสียงโท ถ้ารูปวรรณยุกต์ โท จะเป็นเสียงตรี

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
กา	-	ค่า	ค้ำ	-
ทอง	-	ท่อง	ท็อง	-

อักษรต่ำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่มีตัวสะกดในแม่ กก กค กบ จะผันได้ 3 เสียง คือ เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
-	-	คะ	คะ	คะ
-	-	ยั้ก	ยั้ก	ยั้ก

หมายเหตุ อักษรต่ำ คำตาย สระเสียงสั้นและเสียงยาว เมื่อผันด้วยวรรณยุกต์จัดว่าเป็นเสียง จัตวานั้น ไม่มีคำใช้ในภาษาไทย แต่สามารถใช้ผันออกเสียงได้ เช่น นับ โน้ต แง้ก ม้าก ซึ่งอาจมีเสียงเหล่านี้อยู่ในเสียงพูดที่เป็นภาษาถิ่นได้ เช่น นับ โน้ต แง้ก ม้าก ซึ่งอาจมีเสียงเหล่านี้อยู่ในเสียงพูดที่เป็นภาษาถิ่นได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเรื่อง อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ โดยใช้เพลง ไตรยางศ์
2. ครูซักถามวิธีการจำอักษรต่ำของนักเรียน นักเรียนมีวิธีการจำอย่างไร
3. ซักถามนักเรียนเรื่อง การผันวรรณยุกต์ เมื่อกำหนดคำให้นักเรียนมีวิธีการ

ผันวรรณยุกต์อย่างไร

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบความรู้เรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ ให้นักเรียนศึกษา ครูอธิบายเพิ่มเติมหลักการผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ พร้อมทั้งตัวอย่างการผันวรรณยุกต์ จนนักเรียนเกิดความเข้าใจ
2. ครูยกตัวอย่างคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ ให้นักเรียนฝึกผัน จนนักเรียนสามารถผันได้
3. ครูยกตัวอย่างคำ นิ่ง และถามนักเรียนว่า มีรูปวรรณยุกต์ใด และเสียงวรรณยุกต์ใด และยกตัวอย่างคำอื่น ๆ ให้นักเรียนตอบ เพื่อทดสอบความเข้าใจ
4. ให้นักเรียนฝึกผ่านคำการผันวรรณยุกต์อักษรต่ำในแบบฝึกอ่าน จากบทเรียนและฝึกผันคำควบคู่กันไป
5. ครูให้นักเรียนนำคำจากแบบฝึกอ่าน นำมาฝึกแต่งประโยคปากเปล่า
6. ครูนำบทร้อยกรอง อักษรต่ำผันวรรณยุกต์อย่างไร ดิคนบนกระดานคำให้นักเรียนฝึกอ่านพร้อมกัน และสรุปความรู้ที่ได้รับจากบทร้อยกรองร่วมกัน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนสรุปหลักการผันอักษรต่ำ ร่วมกัน
2. นักเรียนทำใบงาน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงไตรยางศ์
2. ใบความรู้
3. หนังสือแบบเรียน
4. บทร้อยกรอง อักษรตำพันวรรณยุกต์อย่างไร
5. ใบงาน

6. การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ

การผันวรรณยุกต์อักษรต่ำ แบ่งเป็น 2 แบบดังนี้

- เมื่อประสมสระเสียงยาวในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่สะกดในแม่ กง กน กม เกย เกอว จะผันได้ 3 เสียง คือ สามัญ เสียงโท และเสียงตรี

วรรณยุกต์ คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
นี่	นี่	-	นี่	นี่	-
ยุ่ง	ยุ่ง	-	ยุ่ง	ยุ่ง	-

ข้อสังเกต รูปและเสียงวรรณยุกต์จะไม่ตรงกัน คือ ถ้ารูปวรรณยุกต์เอก จะเป็นเสียงโท ถ้ารูปวรรณยุกต์โท จะเป็นเสียงตรี

- อักษรต่ำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นในแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) หรือคำที่สะกดด้วยมาตราแม่ กก กค กบ จะผันได้ 3 เสียง คือ โท ตรี และจัตวา

วรรณยุกต์ คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คะ	-	-	คะ	คะ	คะ
ยัก	-	-	ยัก	ยัก	ยัก

หมายเหตุ อักษรต่ำ คำตาย สระเสียงสั้นและเสียงยาว เมื่อผันด้วยวรรณยุกต์จัตวาเป็นเสียงจัตวานั้น ไม่มีคำใช้ในภาษาไทย แต่สามารถใช้ผันออกเสียงได้ เช่น นับ โน้ต แจ็ก ม้าก ซึ่งอาจมีเสียงเหล่านี้อยู่ในเสียงพูดที่เป็นภาษาถิ่นได้

สื่อการเรียนการสอน

บทร้อยกรอง อักษรคำผันวรรณยุกต์อย่างไร

	วรรณยุกต์ไทย
ทุกคนจำได้	4 รูป 5 เสียง
ถ้าเป็นอักษรต่ำ	24 ตัว บอกลเพียง
ผันได้สามเสียง	สามัญ โท ศรี
ขอเน้นสองที่	มีรูปเอก เสียง โท
มีรูปโทเสียงตรี	หนูนี้อควรจำ

(ราชินี เหรณ์กิจ และคณะ 2545: 39)

ใบงาน
----

1. เติมรูปวรรณยุกต์ลงบนคำต่อไปนี้ ให้มีเสียงวรรณยุกต์ตรงตามที่กำหนดให้

ลำดับที่	เสียงวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
	สามัญ	โท	ตรี
1.	คอน	<input type="text"/> คอน	<input type="text"/> คอน
2.	ซึ่ง	<input type="text"/> ซึ่ง	<input type="text"/> ซึ่ง
3.	ทอง	<input type="text"/> ทอง	<input type="text"/> ทอง
4.	นong	<input type="text"/> นong	<input type="text"/> นong
5.	ฟong	<input type="text"/> ฟong	<input type="text"/> ฟong
6.	มวน	<input type="text"/> มวน	<input type="text"/> มวน
7.	รง	<input type="text"/> รง	<input type="text"/> รง
8.	เมม	<input type="text"/> เมม	<input type="text"/> เมม
9.	ยุง	<input type="text"/> ยุง	<input type="text"/> ยุง

2. นักเรียนเลือกคำจากข้อ 1 มาแต่งประโยค 4 ประโยค

1. _____ :

2. _____ :

3. _____ :

4. _____ :

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง การสะกดคำและการประสมคำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

คำไทยเกิดจากการนำรูปของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ มาประสมกันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง การที่นักเรียนจะสะกดคำ และประสมคำได้ ต้องมีความรู้ในเรื่องพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถประสมคำ และสะกดคำใหม่ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดและเขียนคำศัพท์ได้รวดเร็ว
3. นักเรียนสามารถอ่านคำที่ประสมขึ้นได้ถูกต้อง
4. นักเรียนมีทักษะทางการคิดค้น ความคิดคล่องตัว และความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

การสะกดคำ คือ การออกเสียงจำแนกคำ เพื่อให้เห็นส่วนประกอบของคำ เช่น พยัญชนะต้น + สระ พยัญชนะต้น + สระ + วรรณยุกต์ พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด หรือ พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด + วรรณยุกต์ เป็นต้น

การประสมคำ คือ การสร้างคำโดยใช้ พยัญชนะต้น + สระ พยัญชนะต้น + สระ + วรรณยุกต์ พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด หรือ พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด + วรรณยุกต์ เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเรื่อง หน้าที่ของพยัญชนะไทย และให้นักเรียนยกตัวอย่างประกอบในแต่ละหน้าที่

ขั้นสอน

1. ครูยกตัวอย่าง เก จ๊ะ แดง ค้าง ให้นักเรียนออกเสียงพร้อม ๆ กัน
2. ครูซักถามนักเรียนว่า ในแต่ละคำประกอบด้วยอะไรบ้าง โดยครูเขียน

ส่วนประกอบ ของคำบนกระดานดำ เช่น

คำ	พยัญชนะต้น	สระ	ตัวสะกด	วรรณยุกต์
เก	ก	เ-		
จี๊	จ	-ะ		๗
แสน	ส	แ-	น	
ค้ำ	ค	-า	ง	๘ -

3. ครูอธิบายเพิ่มเติมกับนักเรียนในเรื่องการสะกดคำ ซึ่งการสะกดคำก็คือการจำแนกคำ คือให้เห็นส่วนประกอบของคำ ซึ่งคำหนึ่งคำมีส่วนประกอบไม่เท่ากัน ครูเขียนแผนผังส่วนประกอบของคำ โดยใช้คำจากตาราง ดังนี้

เก -----> พยัญชนะต้น + สระ (1)

จี๊ -----> พยัญชนะต้น + สระ + วรรณยุกต์ (2)

แสน -----> พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด (3)

ค้ำ -----> พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด + วรรณยุกต์ (4)

4. ครูเขียนตารางแยกคำบนกระดานใหม่อีกครั้ง และแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 ใบ ให้นักเรียนอ่านบัตรคำ และฝึกแยกคำลงตารางโดยบอกให้ครูเป็นผู้บันทึก นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องในการแยกคำของเพื่อนร่วมกัน

5. ครูเขียนหมายเลขกำกับแผนภูมิการแยกคำ เป็นกลุ่ม 1-4 ตามลำดับ

6. เมื่อครูยกหมายเลขใดให้นักเรียนช่วยกันคิดคำตามส่วนประกอบของคำให้ถูกต้อง ปฏิบัติกิจกรรมจนเห็นว่านักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนสรุปความในเรื่อง การสะกดคำและส่วนประกอบต่าง ๆ ของคำ และการประสมคำ ประกอบเพื่อทดสอบความเข้าใจ

2. นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ
2. ตารางแยกคำ
3. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

ใบงาน

หาพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด มาประสมให้เป็นคำ

ข้อ	พยัญชนะต้น	สระ	ตัวสะกด	วรรณยุกต์	คำ
	ก	า	-	!	คำ
	ข	เ-า	-		เขา
	ก	เ-	ง	๒	แก้ง
	ส	อ	ค	-	สอค
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง คำและพยางค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การศึกษาเรื่องคำ และพยางค์ เป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ในภาษาไทย และทำให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนฟังคำแล้วสามารถบอกจำนวนพยางค์ได้
2. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำ และพยางค์ได้
3. นักเรียนสามารถอ่านคำ และพยางค์ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนคำ และพยางค์ได้ถูกต้อง
5. นักเรียนมีทักษะในการคิด ด้านความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

คำและพยางค์

คำ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง หรือหลายครั้ง แล้วมีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น แสง หนังสือ มะม่วง เป็นต้น

พยางค์ คือ ส่วนประกอบของคำที่เปล่งออกมาแต่ละครั้ง และมีความหมายหรือไม่มีก็ได้ เช่น

โกรธ	อ่านว่า	โกรด	มี 1 พยางค์
หนังสือ	อ่านว่า	หนังสือ	มี 2 พยางค์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเรื่องส่วนประกอบของคำ โดยครูเตรียมบัตรคำจำนวน 10 ใบ และหยิบบัตรคำขึ้นมา 1 ใบ ให้นักเรียนประสมคำใหม่ที่มีส่วนประกอบเหมือนคำในบัตรคำ

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายความหมายของ “คำ” และ “พยางค์”
2. ครูยกตัวอย่างคำ ให้นักเรียนฝึกการนับจำนวนพยางค์

3. ครูนำบัตรพยัญชนะแจกนักเรียน 5 คน ให้นักเรียนประสมคำขึ้นมาคนละ 1 คำ โดยคำนั้นมีเพียง 1 พยางค์ เช่น มือ แดง สือ เก้า

4. ให้นักเรียนช่วยกันคิดว่า คำที่นักเรียนประสมขึ้น เป็นคำหรือพยางค์ เราสามารถนำคำอื่น ๆ มาประสมเพื่อให้คำนั้น ๆ มีความหมายขึ้นมา ซึ่งก็จะเป็นการเพิ่มจำนวนพยางค์ด้วยเช่นกัน เช่น

มือ	ประสมกับ	ขวา	เกิดคำใหม่	มือขวา	มี 2 พยางค์
แดง	ประสมกับ	โม	เกิดคำใหม่	แดงโม	มี 2 พยางค์

5. ให้นักเรียนฝึกการประสมคำ โดยครูกำหนดศัพท์ให้นักเรียนประสมคำ เช่น

ยา	2 พยางค์	ยาแดง	ยาขม	กินยา	ยาเม็ด	น้ำยา
ยา	3 พยางค์	ยาแก้ไอ	ยาฆ่ามด			

6. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยการนับ 1-4 และกำหนดงานดังนี้

กลุ่มนับ 1	ค้นหาคำที่มี 1 พยางค์
กลุ่มนับ 2	ค้นหาคำที่มี 2 พยางค์
กลุ่มนับ 3	ค้นหาคำที่มี 3 พยางค์
กลุ่มนับ 4	ค้นหาคำที่มี 4 พยางค์

7. ครูให้เวลานักเรียน 15 นาที ให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์จากหนังสือภายในชั้นเรียน หรือห้องสมุด

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน ครูและนักเรียนตรวจสอบความถูกต้องร่วมกัน
ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนสรุปความรู้ในเรื่องของคำและพยางค์ร่วมกัน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ
2. กระดาษบันทึก
3. หนังสือสำหรับค้นคว้าจากห้องเรียนหรือห้องสมุด

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง คำคล้องจอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเรียนรู้เรื่องคำคล้องจอง เป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านและเขียนและบทร้อยกรอง
ซึ่งจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนมีความรู้ในเรื่องลักษณะของคำคล้องจอง
2. นักเรียนสามารถคิดและสร้างคำคล้องจองได้
3. นักเรียนสามารถเขียนและอ่านคำคล้องจองที่สร้างขึ้นได้
4. นักเรียนมีทักษะในการคิดด้าน ความคิดคล่องตัว และความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

คำคล้องจอง คือ คำที่มีสระและตัวสะกดเหมือนกัน แต่มีพยัญชนะต้นต่างจากคำที่
นำไปสัมผัสกัน คำคล้องจองแบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่ คำคล้องจอง 1 พยางค์ 2 พยางค์ และ 3
พยางค์

คำคล้องจอง 1 พยางค์ แบบไม่มีตัวสะกด เช่น กา คล้องจองกับ มา हा ता
อา ना เป็นต้น

ถ้ามีตัวสะกดจะต้องอยู่ในมาตราเดียวกัน เช่น หาร คล้องจองกับ การ จาน
กลาน เป็นต้น

คำคล้องจอง 2 พยางค์ เช่น ร้องเพลง เก่งจัง มั่งมี อีกา हाของ
คำสุดท้ายของวรรคหนึ่งจะคล้องจองกับคำหน้าของวรรคต่อไป

คำคล้องจอง 3 พยางค์ เช่น มองทะเล เทน้ำทิ้ง วิ่งแข่งกัน ฉันทกับเธอ
พบเจอกัน คำสุดท้ายของวรรคหนึ่งจะคล้องจองกับคำที่ 1 หรือคำที่สอง ของวรรคต่อไป

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูนำแผนภูมิบทร้อยกรอง เราพากันเดิน ดิคนบนกระดานคำ ให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกัน
2. ให้นักเรียนสังเกตคำจากบทร้อยกรอง คำใดบ้าง ที่ใช้สระและตัวสะกดเดียวกัน ครูบันทึกคำจากนักเรียนบนกระดานคำ

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายความหมาย และลักษณะของคำคล้องจอง และแนะนำว่าคำจากกิจกรรมที่ครูบันทึกบนกระดาน เป็นคำคล้องจอง และเป็นคำคล้องจอง 1 พยางค์
2. ฝึกนักเรียน คิดคำคล้องจอง 1 พยางค์ โดยตรงสระและตัวสะกดให้เปลี่ยนพยัญชนะต้น เช่น

เดิน   เมิน   เพลิน   เจิน   เหิน

3. ให้นักเรียนคิดคำขึ้นมาและฝึกต่อคำคล้องจองกับเพื่อน ๆ
4. เมื่อเห็นว่านักเรียนสามารถปฏิบัติได้แล้ว ครูอธิบายลักษณะของคำคล้องจอง 2 พยางค์ ให้นักเรียนเข้าใจ โดยพยางค์สุดท้ายของคำที่กำหนด จะคล้องจองกับพยางค์แรกของคำต่อไปเช่น

สำลี   มีของ   จองที่   สีแดง

5. ฝึกนักเรียนต่อคำคล้องจอง ในขั้นแรกให้นักเรียนช่วยกันเป็นกลุ่มหรือตามแถวที่นักเรียนนั่ง เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้ว ฝึกเป็นรายบุคคล นักเรียนที่ไม่สามารถคิดได้ครูให้คิดคำคล้องจองของพยางค์เดียวให้คล้องก่อน จึงประสมคำเป็นสองพยางค์ต่อไป

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนสรุปความรู้เรื่องคำคล้องจองร่วมกัน
2. ครูใช้บทร้อยกรองจากหนังสือแบบเรียนให้นักเรียนหาคำคล้องจองจากบทร้อยกรอง เพื่อทดสอบความเข้าใจ
3. นักเรียนทำใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิบัพทรวง เราพากันเดิน
2. หนังสือแบบเรียนภาษาไทย
3. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

บทร้อยกรอง เราพากันเดิน

กิตติวดี บุญชื้อ

ขำเท่า	ให้พร้อมเพรียงกัน
ซ้ายหัน ขวาทัน	เสร็จแล้วเดินหน้า
เดินไป	ให้เป็นสง่า
มองไปข้างหน้า	เราพากันเดิน
เดินไป	มีใครมาทัก
เราไม่รู้จัก	เราพากันเดิน
เดินไป	มีใครมาจ้อง
เราไม่ขัดข้อง	เราพากันเดิน
เดินไป	มีใครมาขอบ
เราไม่ต้องตอบ	เราพากันเดิน
เดินไป	ให้ถึงหลักชัย
พຽ່ງนี้เอาใหม่	เราพากันเดิน

(กิตติวดี บุญชื้อ 2544: 17)

ใบงาน
----

1. เลือกคำในวงเล็บเติมลงในช่องว่าง ให้คล้องจองกับคำที่ขีดเส้นใต้

1. ชาวบ้าน	.....มา	(ผ่าน ไป ใคร)
2. สาวสวย	.....เหลือ	(บ้าน ช่วย ดี)
3. คำปรับ	.....ขวัญ	(เสีย ของ รับ)
4. ปลาทุ	.....นา	(กุ้ง ที่ ฟู)
5. ฟ้าเรือ	.....เค็ม	(น้ำ เกลือ รส)

2. โยงเส้นคำที่มีเสียงคล้องจองกัน และต่อคำคล้องจองเพิ่ม 1 คำ

รุ่งเรือง	เมืองทอง	ลองดู
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border-top: 1px solid black; width: 30%;"></div> <div style="border-top: 1px solid black; width: 30%;"></div> <div style="border-top: 1px solid black; width: 30%;"></div> </div>		

1. เวลา	นาที	.....
2. ปลุกผี	มีใจ	.....
3. ถือเทียน	เวียนไป	.....
4. ที่พัก	ทักทาย	.....
5. พักผ่อน	นอนหลับ	.....
6. ใกล้เคียง	ตอบครู	.....

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง กลุ่มคำและประโยค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเรียนรู้เรื่องกลุ่มคำหรือวลี เป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะความเข้าใจ และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกกลุ่มคำหรือวลี ออกจากประโยคได้
2. นักเรียนสามารถใช้คำแต่งเป็นกลุ่มคำหรือวลีได้
3. นักเรียนมีทักษะในการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

กลุ่มคำหรือวลี คือ การนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมารวมกัน แต่ใจความที่ได้จะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

ประโยค คือ คำที่นำมาเรียงกันและได้ใจความสมบูรณ์ คือ ผู้ฟังเข้าใจว่า ใคร สิ่งใด ทำอาการอย่างไร ประโยคจึงประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. ภาคประธาน ได้แก่ ส่วนที่ผู้กระทำการ
2. ภาคแสดง ได้แก่ ส่วนที่เป็นกริยาอาการ ซึ่งอาจมีบทกรรมรวมอยู่ด้วย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูแจกแถบกระดาษขนาดเขียนประโยคให้นักเรียนเขียนประโยค คนละ 1 ประโยค และม้วนทำเป็นสลากใส่กล่องที่ครูเตรียมไว้

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบความรู้ให้นักเรียนศึกษา และอธิบายเพิ่มเติมเรื่องความหมายของกลุ่มคำหรือวลี และคำประโยค พร้อมทั้งยกตัวอย่างให้นักเรียนเห็นความแตกต่าง
2. ฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยค หรือวลี จากสลากประโยค โดยครูให้นักเรียนหยิบ สลากประโยคทีละคนและอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง
3. ครูใช้คำถามว่าจากประโยค มีใครอยู่ในประโยค และทำอะไรอยู่ ถ้านักเรียนตอบ

คำถามได้แสดงว่า ข้อความนั้นเป็นประโยค และก็ตอบคำถามไม่ได้ แสดงว่าข้อความนั้นเป็นวลีปฏิบัติกิจกรรมจนครบจำนวนสลาท

4. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านประโยคจากแบบฝึกอ่านในหนังสือเรียนภาษาไทย และบอกว่ามีใครทำอะไรอยู่ในประโยค

ขั้นสรุป

ครูทบทวนสรุปความรู้เรื่องประโยคและให้นักเรียนทำใบงานเรื่องประโยค

สื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษสำหรับเขียนข้อความ
2. หนังสือแบบเรียนภาษาไทย
3. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง ประโยค

ประโยค คือ คำที่นำมาเรียงกันและได้ใจความสมบูรณ์ คือ ผู้ฟังเข้าใจว่า ใคร สิ่งใด ทำอาการอย่างไร ประโยคจึงประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. ภาคประธาน ได้แก่ ส่วนที่ผู้กระทำการ
2. ภาคแสดง ได้แก่ ส่วนที่เป็นกริยาอาการ ซึ่งอาจมีบทกรรมรวมอยู่ด้วย

ประธาน หมายถึง ผู้ที่แสดงอาการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเป็นคน สัตว์ หรือ สิ่งของ เช่น ทหาร ครู หม่า สมุด ฯลฯ

กริยา หมายถึง อาการที่กระทำ หรือปรากฏให้เห็น เช่น วิ่ง เขียน นอน พุด ฯลฯ
กรรม หมายถึง ผู้ที่ถูกกระทำ หรือผู้ที่ได้รับอาการกระทำ เช่น คน สัตว์ สิ่งของ ฯลฯ

ตัวอย่างประโยค

ภาคประธาน	ภาคแสดง	
	กริยา	กรรม
คน	หัวเราะ	
เด็ก	เตะ	ฟุตบอล

(เสริมศรี หอทิมาวารกุล 2543: 64-65)

ใบงาน

ให้นักเรียนคัดประโยคจากแบบเรียนภาษาไทย จำนวน 5 ประโยค และ
ตรวจสอบความเป็นประโยค

ตัวอย่าง	นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ	
	ใคร	: นักเรียน
	ทำอะไร	: ยืน

1.

	ใคร	:
--	-----	---

	ทำอะไร	:
--	--------	---

2.

	ใคร	:
--	-----	---

	ทำอะไร	:
--	--------	---

3.

	ใคร	:
--	-----	---

	ทำอะไร	:
--	--------	---

4.

	ใคร	:
--	-----	---

	ทำอะไร	:
--	--------	---

5.

	ใคร	:
--	-----	---

	ทำอะไร	:
--	--------	---

ฝึกแต่งประโยค

1.

ใคร :

ทำอะไร :

2.

ใคร :

ทำอะไร :

3.

ใคร :

ทำอะไร :

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง การแต่งประโยค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การใช้ประโยคที่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน สามารถพัฒนาการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถสร้างคำเพื่อแต่งเป็นประโยคได้
2. นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากภาพได้
3. นักเรียนสามารถแต่งประโยคปากเปล่าได้
4. นักเรียนมีทักษะในการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

ประโยค คือ ข้อความที่มีความหมายชัดเจน และบอกได้ว่าใครทำอะไร
ประโยคแบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

1. ประโยคสองส่วน คือ การนำคำมาเรียงกันให้เป็นประโยค โดยได้ความหมายชัดเจน ใครทำอะไร เช่น คนเดิน ฝนตก นื่องนอน เป็นต้น
2. ประโยคสามส่วน คือ การนำคำมาเรียงกันให้เป็นประโยคโดยได้ความหมายชัดเจนว่า ใครทำอะไร ทำแก่ใคร เช่น พ่อปลูกต้นไม้ นื่องต้มน้ำ หมาไล่แมว เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเรื่องกลุ่มคำ (วลี) หรือประโยค
2. นักเรียนเล่นเกม ต่อเติมวลี

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายความหมายของประโยคให้นักเรียนฟัง
2. ครูอธิบายลักษณะของประโยค ทั้งประโยคสองส่วน และประโยคสามส่วน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบให้นักเรียนฟังจนเกิดความเข้าใจ
3. ครูเขียนตัวอย่างประโยคบนกระดานดำ ให้นักเรียนบอกว่าประโยคนั้น ๆ เป็น

ประโยคสองส่วนหรือประโยคสามส่วน

4. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 ใบ ให้นักเรียนแต่งประโยคปากเปล่าคนละประโยคและให้เพื่อน ๆ ช่วยกันบอกว่า ประโยคแต่ละประโยคนั้น เป็นประโยค สองส่วนหรือประโยคสามส่วน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนสรุปหลักการในการเขียนประโยคร่วมกัน
2. นักเรียนทำใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. เกมต่อเติมวลี
2. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

เกม ต่อเติมวลี

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ให้นักเรียนฝึกฝนการเรียบเรียงคำให้เป็นวลี และสามารถแยกข้อความที่เป็นวลีออกจากประโยคได้ เพื่อเป็นพื้นฐานการเขียนข้อความให้มีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม เลือกทายกลุ่มที่จะได้ปฏิบัติกิจกรรมก่อน
2. กลุ่มที่เล่นก่อนส่งตัวแทนทีมละ 1 คน เริ่มเขียนคำกลุ่มละ 1 คำ
3. คนแรกของกลุ่มที่ 2 เขียนต่ออีก 1 คำ สลับกันไป ระหว่าง 2 กลุ่ม โดยมีข้อแม้ว่า คำที่มาเติมแต่ละคนนั้น จะต้องเติมแล้วเป็นวลีเท่านั้น ถ้านักเรียนคนใดมาเติมแล้ว ทำให้อรรถกมลกลายเป็นประโยค กลุ่มนั้นจะไม่ได้รับคะแนน และยกคะแนนให้กลุ่มตรงข้าม ตามจำนวนคำทั้งหมด
4. ปฏิบัติกิจกรรมจนนักเรียนเกิดความเข้าใจเรื่องกลุ่มคำหรือวลี

(อัจฉรา ชิวพันธ์ 2535: 46-48)

ใบงาน

ให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้มาแต่งประโยค

ตัวอย่าง   กระบวย   กะลา   มะพร้าว
 ตาทำกระบวยจากกะลามะพร้าว

1.   ปั่น   ดินเหนียว   แจกกัน

---

2.   เล่น   เรือ   กระทบ

---

3.   รถ   กล้อง   ไฟ

---

4.   เสียม   ไคร   ผัก

---

5.   ตะกร้า   เก็บ   ใต้

---

6.   หนังสือ   เรียบร้อย   อ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง การแต่งประโยค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การใช้ประโยคที่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน สามารถพัฒนาการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถแต่งประโยคปากเปล่าได้
2. นักเรียนสามารถเขียนและอ่านประโยคที่แต่งขึ้นได้ถูกต้อง
3. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม การแต่งประโยค
4. นักเรียนมีทักษะในการคิดด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

การแต่งประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเรื่องประโยค โดยให้นักเรียนเล่นเกมเวียนเทียนเขียนคำ

ขั้นสอน

1. ครูนำภาพกิจกรรมภายในโรงเรียนติดบนกระดานดำ
2. ครูให้นักเรียนแต่งประโยคจากภาพให้ได้มากที่สุด โดยครูบันทึกบนกระดานดำ
3. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังในเรื่องการแต่งประโยคจากภาพ นักเรียนต้องมีทักษะในการสังเกต ครูให้นักเรียนสังเกตภาพใหม่อีกครั้งหนึ่งว่านักเรียนเห็นอะไรจากภาพบ้าง ให้บอกชื่อสิ่งที่เห็นออกมาเป็นคำก่อน ครูบันทึกคำบนกระดานดำ
4. ให้นักเรียนนำคำจากข้อ 3 ช่วยกันแต่งประโยคใหม่ให้มีความสัมพันธ์กับภาพ
5. ครูนำหนังสือพิมพ์แจกนักเรียน ให้นักเรียนตัดภาพจากหนังสือพิมพ์ตามความสนใจและพยายามแต่งประโยคจากภาพนั้นให้ได้มากที่สุด

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหลักการในการแต่งประโยคจากภาพร่วมกัน

สื่อการเรียนการสอน

1. เกมเวียนเทียนเขียนคำ
2. หนังสือพิมพ์
3. กระดาษสำหรับแต่งประโยค

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจผลงาน
ใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

เกม เวียนเทียนเขียนคำ

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียบเรียงคำ ให้เป็นประโยคได้อย่างสละสลวย

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มยื่นเข้าแถวตอน
2. ครูแนะนำลำดับแต่งประโยค ให้นักเรียนเวียนเขียนประโยคทีละกลุ่ม โดยประโยคแรกให้กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บอกคำแรก ประโยคที่สอง ให้กลุ่มที่ 2 เป็นผู้เริ่ม และประโยคที่สาม ให้กลุ่มที่ 3 เป็นผู้เริ่ม เวียนไปจนครบทุกคน
3. ให้นักเรียนแต่งประโยคสามส่วน โดยให้คนแรกของกลุ่มที่ 1 บอกคำ และให้กลุ่มที่ 2 และ 3 ต่อให้เป็นประโยค เช่น

กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
พ่อ	นั่ง	บนโต๊ะ
4. ปฏิบัติกิจกรรมให้นักเรียนได้ต่อคำให้เป็นประโยคครบทุกคน

(อัจฉรา ชิวพันธ์ 2535: 22-23)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง การแต่งประโยค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การใช้ประโยคที่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน สามารถพัฒนาการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถจำแนกหมวดคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการแต่งประโยคได้
2. นักเรียนสามารถนำคำจากหมวดต่าง ๆ มาแต่งเป็นประโยคปากเปล่าได้

เนื้อหา

การแต่งประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูคิดบทร้อยกรอง “ประโยค” ให้นักเรียนดูและฝึกอ่าน และสรุปความรู้ที่ได้จากบทร้อยกรองร่วมกัน

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเพิ่มเติมในคำ “ภาคประธาน” และ “ภาคแสดง”
2. ให้นักเรียนช่วยกันคิดคำที่สามารถนำไปใช้ เป็นภาคแสดงของประโยคร่วมกัน
เช่น นก แดง พ่อ แม่ เขา เธอ มัน
3. ครูให้นักเรียนจัดกลุ่มคำข้างต้น ว่ามีคำประเภทใดบ้าง เช่น คน สัตว์ สิ่งของ คำสรรพนาม

4. ครูอธิบายคำ “ภาคแสดง” ซึ่งก็คือคำกริยา ให้นักเรียนยกตัวอย่างคำ ปฏิบัติกิจกรรมจนนักเรียนเข้าใจและตอบคำถามได้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ครูเขียนข้อความ “ประโยค เป็นเรื่องราวที่สมบูรณ์ สื่อความหมาย ได้ชัดเจนว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร”
2. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องประโยคร่วมกัน โดยครูเป็นผู้เสนอแนะเพื่อให้เกิดความชัดเจนขึ้น
3. ให้นักเรียนทำใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. บทร้อยกรอง “ประโยค”
2. ใบงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมิน
2. ตรวจสอบผลงาน
  - 2.1 ใบงาน
  - 2.2 การแต่งประโยค

สื่อการเรียนการสอน

บทร้อยกรอง “ประโยค”

เสริมศรี หอทิมาวรรณกุล

ประโยคนั้นคือข้อความ
ให้รู้ว่ามีใคร
ตัวอย่าง เช่น นักเรียนฟัง
ประโยคแบ่งเป็นสองภาค
ภาคสองคือภาคแสดง

ที่คงามฟังได้ความข้งหนา
เขาทำอะไร จำไว้เถิดหนา
คนนั่งบนถ้ง นำข้งย้งนา
ไม่เห็นจะยาก ภาคประธานนำมา
ของงได้แจ้งแห่งในวิญญา

(เสริมศรี หอทิมาวรรณกุล 2543 : 65)

ใบงาน
----

1. จิตเส้นใต้คำที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค
  1. นักเรียนหัวกระเป่าของตัวเอง
  2. ทูเรียนมีหนามแหลมคม
  3. ฉันท่วงในสนาม
  4. ตำรวจจับผู้ร้าย
  5. คุณพ่อของฉันเป็นทหาร
  6. หมูชอบกินรำ
  7. กระท่ายสีขาวกินผักกาด
  8. แม่ค้าขายมะม่วงที่ตลาด

2. จี๊ดเส้นใต้คำกริยาของประโยค

1. นายพรานยิงเสือ
2. นักเรียนชักธงชาติ
3. น้องเต๋าคดดอกมะลิ
4. ชาวประมงจับปลาในทะเล
5. คุณยายหันหิ้ววกกล้วย
6. ปุ่มทำการบ้าน
7. ฉันเขียนหนังสือ
8. ไก่ขันเวลาเช้า

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18
เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเขียนสร้างสรรค์เป็นการรวบรวมความคิดซึ่งเกิดจากจินตนาการ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียน ที่สามารถสื่อความหมายและเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถลำดับข้อความตามจินตนาการของตนเองได้
3. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องตามจินตนาการของตนเองได้
4. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังได้
5. นักเรียนมีทักษะในการคิดด้าน ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น

เนื้อหา

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง งานเขียนที่เกิดจากการใช้ความคิดริเริ่ม และจินตนาการแล้วถ่ายทอดออกมา เป็นงานเขียนที่สามารถสื่อความหมายได้และเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูสอบถามนักเรียนในเรื่องความเป็นมาของท้องถิ่นของเรา นักเรียนคนใดทราบประวัติบ้างครูให้เล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

ขั้นสอน

1. ครูเล่าเรื่องเกี่ยวกับจังหวัดของเราให้นักเรียนฟัง ถึงเรื่องสภาพภูมิประเทศ อาชีพ ส่วนใหญ่ของทุกคนในจังหวัด สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สถานที่ท่องเที่ยว ต่าง ๆ ให้นักเรียนที่มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวช่วยเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ครูเล่านิทานพื้นบ้านซึ่งเป็นประวัติของเกาะต่าง ๆ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดอื่น ๆ ให้นักเรียนฟัง
3. ชักถามเพื่อทดสอบความเข้าใจของนักเรียน
4. ชักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ของนักเรียน เคยทราบประวัติของสิ่งใดหรือไม่

นักเรียนเคยลองคิดถึงประวัติ หรือที่มาของสิ่งของที่นักเรียนพบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวันหรือไม่

5. ครูให้นักเรียนใช้ความคิดและจินตนาการเขียนเป็นเรื่องเล่าที่มาของสิ่งของหรือสิ่งที่นักเรียนสนใจ หรือให้นักเรียนเลือกเขียนในเรื่อง “ทำไมดอกกุหลาบถึงมีหนาม” หรือนักเรียนแต่เรื่องอื่น ๆ ได้ตามความสนใจของนักเรียน

ขั้นสรุป

นักเรียนนำเสนอผลงานและให้คะแนนว่าเรื่องของใครน่าสนใจที่สุด โดยครูและเพื่อน ๆ ช่วยกันสรุปว่าเพราะอะไรจึงเลือกผลงานชิ้นนี้เป็นผลงานที่น่าสนใจที่สุด

สื่อการเรียนการสอน

นิทานเรื่อง ตาม่องล่าย

6.การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
2. ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง ตาม่องล่าย

ณ บริเวณหมู่บ้านอ่าวน้อยซึ่งอยู่ริมทะเล มีสามภรรยาคนหนึ่ง สามีนาม่องล่าย ภรรยาชื่อรำพึง มีอาชีพทำประมงและทำไร่ ทั้งสองมีบุตรคนเดียวเป็นหญิงชื่อนางยมโดย เมื่อยมโดยโตเป็นสาวขึ้นก็มีรูปร่างงดงาม และยมโดยมีความขยันขันแข็งในการงานอีกด้วย จึงเป็นที่หมายปองของชายหนุ่มทั้งใกล้ไกล เสียงเล่าลือถึงความงามและความดีของนางยมโดยรู้ไปถึงเจ้าลายหนุ่ม งามบุตรีเจ้าเมืองเพชรบุรี เจ้าลายจึงปลอมตัวเป็นชาวบ้าน เมื่อเวลาผ่านไปเจ้าลายและยมโดย ก็รู้จักกัน และต่างก็มีความรักใคร่ต่อกันอย่างลึกซึ้ง เจ้าลายจึงส่งผู้ใหญ่มารุขอนางยมโดยต่อนางรำพึง นางรำพึงเห็นว่าเจ้าลายเป็นคนดีก็ตอบตกลงและนัดวันแต่งงานโดยไม่ได้บอกให้ตาม่องล่ายรู้

ฝ่ายตาม่องล่ายได้รู้จักกับเจ้าชายชาวจีนซึ่งเดินทางค้าขายไปมาอยู่แถบนั้น เจ้าชายชาวจีนได้เห็นความงามของนางยมโดยแล้วรู้สึกใคร่จึงสู้ขอกับตาม่องล่าย ตาม่องล่ายก็นัดวันแต่งงานโดยมิได้บอกให้นางรำพึงรู้เช่นกัน

ครั้นถึงวันสำคัญทั้งสองตายายต่างก็เชิญแขกให้มาในงานมากมาย พอได้เวลาเจ้าลายก็ยกขบวนขันหมากใหญ่โตพร้อมด้วยทรัพย์สิน สิ่งของ ตลอดจนเพื่อนฝูงพี่น้องจากเพชรบุรี มาที่บ้านของนางรำพึง ในขณะเดียวกันเจ้าชายชาวจีนก็ยกขบวนขันหมาก มีทรัพย์สินเงินทองไม่แพ้เจ้าลาย ทั้งสองตั้งขบวนเรือขันหมากอยู่ที่อ่าวหน้าหมู่บ้านนั่นเอง เมื่อตาม่องล่ายและแม่รำพึงทราบเรื่องจึงทะเลาะกันขึ้น ต่างฝ่ายต่างก็กลุกสาวให้กับคนที่คนตกลงไว้ นางรำพึงโมโหจึงคว้าหมวกที่วางอยู่ใกล้ ๆ เหวี่ยงใส่ตาม่องล่าย ตาม่องล่ายหลบทันหมวกจึงปลิวไปตกที่ริมหาดประจวบคีรีขันธ์ ต่อมากลายเป็นภูเขาชื่อว่า “เขาล้อมหมวก” ตาม่องล่ายจึงโยนกระบุงใส่นางรำพึง กระบุงลอยไปตกถึงจังหวัดตราด กลายเป็นเกาะชื่อ “เกาะกระบุง” ด้วยความโมโห ทั้งสองฝ่ายจึงขว้างปาของต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น สากตำข้าวปลิวไปถูกเขาลูกหนึ่ง เป็นเกาะอยู่ที่อำเภอบางสะพาน กลายเป็น “เกาะทะลุ” และลอยเลยไปตกเป็น “เกาะสาก” อยู่ที่ปากน้ำจังหวัดชุมพร และตอนที่สากไปถูกเกาะทะลุนั้น สากไปถูกกระจงคอขาดหัวกระเด็นไปตก กลายเป็น “เกาะกระจง” อยู่ที่ตำบลบ่อกา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ใ้ฟุ้งของกระจงกลายเป็น “เกาะใ้สักระจง” ในที่สุดนางรำพึงวิ่งหนีไปจนหมดแรงที่อ่าวบางสะพาน กลายเป็นเขาใหญ่อยู่ที่ริมอ่าวชื่อ “เขาแม่รำพึง” ฝ่ายตาม่องล่ายมีความเสียใจบวกกับความโกรธมาก จึงตรงเข้าจับนางยมโดยฉีกออกเป็นสองซีก โยนไปทางเมืองเจ้าลายซีกหนึ่งแต่ไปได้ถึงเพียงอำเภอปราณบุรี กลายเป็น “เกาะนมสาว” อีกซีกหนึ่งโยนไปทางเจ้าชายชาวจีนตกที่จังหวัดชลบุรี กลายเป็น “เกาะนมสาว” อีกแห่งหนึ่ง

ฝ่ายเจ้าลายรู้สึกผิดหวังและอาลัยรักนางยมโดยมาก จึงทิ้งหมากพลูเครื่องขันหมากที่นำไป กลายเป็น “ภูเขาสามร้อยยอด” ส่วนเครื่องเพชรพลอยต่าง ๆ ก็กระจัดกระจายกลายเป็น “ภูเขาเพชรพลอย” “เขาหัวแก้วหัวแหวน” อยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี ในที่สุดเจ้าลายก็ตรอมใจตาย กลายเป็น “เขาเจ้าลาย” อยู่ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ทางเจ้าชายชาวจีนก็ทิ้งสิ่งทีนำมา เช่น ขันหมากกลายเป็นหอยนานาชนิด พลูจีบกลายเป็นหอยมวลพลู หมากกลายเป็นหอยหมาก ขนมจีนกลายเป็นสาหร่ายทะเล ปุทศกลายเป็นปูหิน เครื่องเพชรพลอยต่าง ๆ กลายเป็นหอยดาว ตะเกียบกลายเป็นเขาตะเกียบอยู่ที่อำเภอหัวหิน กระจกส่องหน้าของนางยมโดยไปติดอยู่เขาช่องกระจก จานข้าวก็ไปตกเป็นเกาะจานอยู่หน้าอ่าวคลองวาฬ ฝ่ายตาม่องล่ายก็มีความทุกข์จึงไปนั่งค้มเกล้าอยู่ที่ชายทะเลอ่าวน้อย กลายเป็นภูเขาตาม่องล่าย มาจนกระทั่งทุกวันนี้

(ตำนานตาม่องล่าย 2547: 7-10)

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีของกิลฟอร์ดที่ว่า ความคิดแบบ
อเนกนัยเป็นวิธีการคิดแบบหนึ่งของสมองของมนุษย์ และผลของการคิดได้แบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ
คือ หน่วย จำพวก ความสัมพันธ์ ระบบ การแปลงรูป การประยุกต์ ซึ่งแบบทดสอบมีทั้งหมด
4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบความเหมือน เป็นแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาใน
รูปของหน่วยและรูปของความสัมพันธ์ แบบทดสอบฉบับนี้มุ่งให้นักเรียนเขียนสิ่งที่เป็พวก
เดียวกันกับสิ่งที่กำหนดให้ และเขียนบอกสิ่งที่มีความเหมือนกันของสิ่งที่กำหนดให้ ให้ได้คำตอบ
มากที่สุด

ฉบับที่ 2 แบบพวกเดียวกัน เป็นแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาใน
รูปของจำพวก แบบทดสอบนี้มุ่งให้นักเรียนเขียนคำใหม่จากคำที่กำหนดให้ ให้ได้คำตอบมาก
ที่สุด

ฉบับที่ 3 แบบคล่องแคล่วในการใช้คำ หรือ พยายามะ เป็นแบบทดสอบความคิด
สร้างสรรค์ทางภาษาในรูปของระบบและรูปแบบของการแปลงรูป แบบทดสอบนี้มุ่งให้นักเรียน
เขียนคำจากแบบและรูปแบบที่กำหนดให้ ให้ได้คำตอบมากที่สุด

ฉบับที่ 4 แบบความสามารถในการแต่งประโยค เป็นแบบทดสอบความคิด
สร้างสรรค์ทางภาษาในรูปแบบของการประยุกต์ แบบทดสอบนี้มุ่งให้นักเรียน แต่งประโยคจากคำ
ที่กำหนดให้ ให้ได้มากที่สุด

แบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับ มีวิธีการให้คะแนนเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดคล่องตัว
ด้านความคิดยืดหยุ่น และด้านความคิดริเริ่ม

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

ฉบับที่ 1 แบบความเหมือน

เวลา 15 นาที

ชื่อ..... นามสกุล..... เลขที่.....

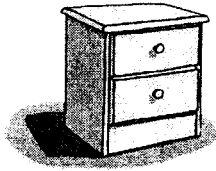
คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกับภาพที่กำหนด ให้ได้มากที่สุด

รูปทรง กระบอก

แก้วน้ำ หลอดไฟ ดินสอ ท่อน้ำ

1.

รูปทรง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเปรียบเทียบภาพ 2 ภาพ ที่กำหนดให้ และบอกว่ามีสิ่งใดบ้างที่เหมือนกัน

ตัวอย่าง

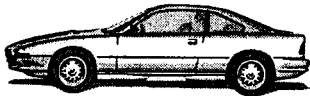

เสื้อมีแขน ปลายแขนรัด ใช้สวมคลุม

ผ้าหนา ควรใช้ในฤดูหนาว แขนยาว

มีกระดุม มีกระเป๋

2.

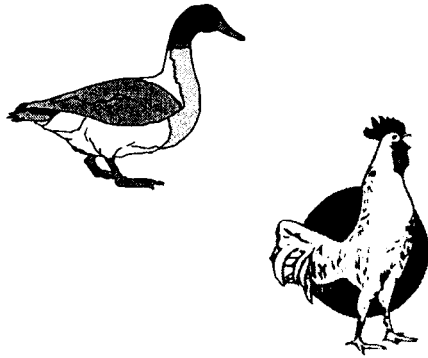
3.

4.

5.

Handwriting practice lines consisting of ten sets of three horizontal lines (top, middle dashed, bottom) for writing practice.

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

ฉบับที่ 2 แบบพวกเดียวกัน

เวลา 15 นาที

ชื่อ..... นามสกุล..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำใหม่ที่มีความหมายและมีตัวสะกดมาตรฐานตรงกับคำที่กำหนด
ให้ได้มากที่สุด

ตัวอย่าง มด

ลด โดด หาด คัด เปิด เมตร เพศ

รส บาท

1. **เรียน**

2. **พอม**

3. **สุก**

4. **แข็ง**

5. **สอบ**

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

ฉบับที่ 3 แบบความคล่องแคล่วในการใช้คำ

เวลา 15 นาที

ชื่อ..... นามสกุล..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำใหม่ที่มีความหมาย โดยมีพยัญชนะต้นหรือตัวสะกดเหมือนพยัญชนะ และคำที่กำหนดให้ ให้ได้มากที่สุด

ตัวอย่าง ก

ไก่ มาก กัด ก้อน จาก

1. ด

2. ม

ตัวอย่าง ง่าย

ยาก หาย เขาะ ยาย เขย ขอม

3. น้อย

4. บวม

5. งอน

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

ฉบับที่ 4 แบบความสามารถในการแต่งประโยค

เวลา 15 นาที

ชื่อ..... นามสกุล..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้แต่งประโยคให้ได้ใจความ ให้ได้มากที่สุด

ตัวอย่าง

รถ   กล่อง   เก็บ   ไข่

น้องไข่กล่องที่เก็บไว้ทำรถเล่น

แม่ใช้ผมให้เก็บกล่องไว้บนรถ

พี่ไข่กล่องเก็บรถของเล่น

1. ข้าว   กิน   อ้วน   ผัก

2. น้ำ   ใจ   เต็ม   คน

3. กั้ว   ผิด   ความ   ทำ

---

4. เป็ด   เตี้ยง   ผัก   กิน

---

5. อาหาร   อร่อย   งาน   เต็ม

ภาคผนวก จ
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ภาคผนวก จ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ตารางที่ 1   ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย
2. ตารางที่ 2   ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้องของแผนการสอนที่ใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กับแผนการสอนแบบปกติ
3. ตารางที่ 3   คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
4. ตารางที่ 4   คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ
5. ตารางที่ 5   คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
วัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ข้อ	ด้าน	ฉบับที่ 1		ฉบับที่ 2		ฉบับที่ 3		ฉบับที่ 4	
		p	r	p	r	p	r	p	r
1	ความคิดคล่องตัว	.45	.25	.35	.23	.39	.29	.60	.38
	ความคิดยืดหยุ่น	.63	.26	.30	.30	.28	.37	.65	.34
	ความคิดริเริ่ม	.59	.22	.29	.26	.26	.28	.62	.56
2	ความคิดคล่องตัว	.47	.31	.28	.25	.40	.34	.62	.41
	ความคิดยืดหยุ่น	.38	.38	.33	.24	.53	.41	.65	.24
	ความคิดริเริ่ม	.38	.31	.30	.31	.44	.54	.58	.42
3	ความคิดคล่องตัว	.52	.38	.28	.27	.50	.40	.26	.20
	ความคิดยืดหยุ่น	.48	.27	.30	.33	.42	.30	.60	.42
	ความคิดริเริ่ม	.30	.32	.29	.20	.41	.29	.59	.41
4	ความคิดคล่องตัว	.25	.20	.30	.41	.68	.29	.62	.27
	ความคิดยืดหยุ่น	.27	.23	.29	.33	.49	.42	.60	.31
	ความคิดริเริ่ม	.22	.32	.28	.36	.32	.37	.57	.35
5	ความคิดคล่องตัว	.40	.33	.31	.40	.33	.54	.60	.26
	ความคิดยืดหยุ่น	.38	.20	.45	.37	.34	.35	.61	.23
	ความคิดริเริ่ม	.24	.43	.41	.33	.46	.39	.49	.31
ค่าความเชื่อมั่น		.75		.81		.84		.78	

ตารางที่ 2 ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้องของแผนการสอนที่ใช้วิธีสอนตาม
กระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กับแผนการสอนแบบปกติ

แผนการสอนที่	ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้อง	
	แผนการสอนที่ใช้วิธีสอน ตามกระบวนการพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์	แผนการสอนแบบปกติ
1.	0.88	0.81
2.	0.89	0.82
3.	0.85	0.80
4.	0.88	0.82
5.	0.84	0.84
6.	0.87	0.86
7.	0.87	0.86
8.	0.85	0.84
9.	0.86	0.86
10.	0.85	0.84
11.	0.87	0.83
12.	0.82	0.83
13.	0.88	0.83
14.	0.82	0.84
15.	0.84	0.83
16.	0.86	0.81
17.	0.85	0.84
18.	0.83	0.81

ตารางที่ 3 คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

คนที่	ความคิดคล่องตัว		ความคิดยืดหยุ่น		ความคิดริเริ่ม		รวม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	87	89	53	47	94	188	234	324
2	73	89	41	46	76	153	190	288
3	128	207	45	58	160	434	333	699
4	105	137	42	56	122	274	269	467
5	86	111	41	52	122	211	249	374
6	99	133	44	57	120	219	263	409
7	100	137	41	54	156	259	297	450
8	103	189	42	58	138	376	283	623
9	75	126	42	52	100	248	217	426
10	101	144	41	54	153	269	295	467
11	58	88	41	49	76	139	175	276
12	88	84	45	50	153	130	286	264
13	114	108	43	49	159	189	316	346
14	98	133	40	51	139	236	277	420
15	118	198	45	60	212	423	375	681
16	115	164	42	54	185	324	342	542
17	80	117	45	51	110	231	235	399
18	109	142	50	54	204	297	363	493
19	108	138	48	59	175	273	331	470
20	78	88	42	49	109	158	229	295
21	135	114	44	55	246	235	425	404
22	101	130	45	60	178	246	324	436
23	78	112	46	51	154	236	278	399
24	159	168	54	57	266	295	479	520
25	149	137	42	51	237	214	428	402

ตารางที่ 4 คะแนนความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียน
โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

คนที่	ความคิดคล่องตัว		ความคิดยืดหยุ่น		ความคิดริเริ่ม		รวม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	111	112	52	54	159	174	322	340
2	142	141	57	56	219	293	418	490
3	103	110	47	48	141	175	291	333
4	118	127	50	50	211	249	379	426
5	100	111	48	48	163	178	311	337
6	75	69	41	43	97	135	213	247
7	112	122	44	45	225	270	381	437
8	101	103	45	48	179	170	325	321
9	121	119	45	48	201	213	367	380
10	145	154	53	49	248	296	446	499
11	92	61	44	44	127	107	263	212
12	89	101	44	45	156	190	289	336
13	105	132	50	55	185	254	340	441
14	124	155	50	57	224	314	398	526
15	70	70	34	47	127	137	231	254
16	159	127	48	51	323	235	530	413
17	114	111	44	52	151	193	309	356
18	109	100	46	44	176	164	331	308
19	113	127	52	53	167	239	332	419
20	119	122	49	53	202	213	370	388
21	124	103	49	48	201	171	374	322
22	134	101	45	46	237	240	416	387
23	137	122	43	52	200	207	380	381
24	146	85	94	47	223	145	463	277
25	126	85	48	43	219	146	393	274

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยก่อนเรียนระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ความคิดสร้างสรรค์ ในวิชาภาษาไทย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	p
	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s		
ความคิดคล่องตัว	101.80	23.92	115.56	21.67	2.132*	.038
ความคิดยืดหยุ่น	44.16	3.69	48.88	10.44	2.132*	.038
ความคิดริเริ่ม	153.76	50.88	190.44	47.24	2.641*	.011
รวม	299.72	74.44	354.88	71.88	2.665**	.010

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตารางที่ 5 พบว่าความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยภาพรวมระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านความคิดคล่องตัว ด้านความคิดยืดหยุ่นและด้านความคิดริเริ่มนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2546: 69)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2546: 69)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2539: 249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	R	แทน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย โดยใช้สูตรของ D. R. Whitney and D.L Sabers (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2539: 199)

$$P = \frac{S_U + S_L - (2N \times X_{\min})}{2N(X_{\max} - X_{\min})}$$

เมื่อ P	แทน	ดัชนีค่าความยากง่าย
S _U	แทน	ผลรวมคะแนนกลุ่มสูง
S _L	แทน	ผลรวมคะแนนกลุ่มต่ำ
N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ
X _{max}	แทน	คะแนนสูงสุดที่นักเรียนทำได้
X _{min}	แทน	คะแนนต่ำสุดที่นักเรียนทำได้

2.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย โดยใช้สูตรของ D.R Whitney and D.L Sabers (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2539: 201)

$$D = \frac{S_U - S_L}{2N(X_{\max} - X_{\min})}$$

เมื่อ D	แทน	ดัชนีอำนาจจำแนก
S _U	แทน	ผลรวมคะแนนกลุ่มสูง
S _L	แทน	ผลรวมคะแนนกลุ่มต่ำ
N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ
X _{max}	แทน	คะแนนสูงสุดที่นักเรียนทำได้
X _{min}	แทน	คะแนนต่ำสุดที่นักเรียนทำได้

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรของฮอยท์ (Hoyt's ANOVA procedure)

$$r_{tt} = 1 - \frac{MSE}{MSp}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	MSE	แทน	คะแนนความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน
	MSp	แทน	คะแนนความแปรปรวนระหว่างบุคคล

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบที (ชูศรี วงศ์รัตน์ . 2546: 166)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าพิจารณาใน t -distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบที (ชูศรี วงศ์รัตน์ . 2546: 194)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าพิจารณาใน t – distribution
	D	แทน	ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของแต่ละคน
	ΣD	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของแต่ละคน
	ΣD^2	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของแต่ละคน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุม

3.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ชูศรี วงศ์รัตน์.2546: 297 - 307)

$$F = \frac{S_b^2}{S_w^2}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F - distribution
	s_b^2	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	s_w^2	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอุมาพร พิณีการการณ์
วัน เดือน ปีเกิด	9 พฤษภาคม 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ประวัติการศึกษา	การศึกษาระดับชาติ วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหนองขาม(สันติกาญจน์ราษฎร์บำรุง) อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ตำแหน่ง	ครู คศ.2